

Hechos

Ja ua yø hya bá øtyø xädi ra Jesucristo p'u bá fudi bi 'yonna hoga 'da'yo hya.

Ra Jesús bi nyaui yø xädi 'mø bi bennate.

1 ¹ Ague Teófilo, nuna rá mudi ra libro dá ot'i, gä dá cuatra súcua te gä bá ørbu bá fudi bi nxännbate ra Jesús, ² asta gue'mø mi ma mahets'i. Pe hante da ma maya, nuya yø xädi xi huanhni ngue yø representante, bi xifi te nnepra Espíritu Santo da 'yøt'e. ³ Porque nu'mø mi bennate p'u bi t'ägui, søp'u 'buhyø xädi ra Jesús ngue yaui. Mente gue'a nyote ma pa, njandyatho bi hnu ra Jesús. Janangue bi fadi ngue majuaní 'bui mahøn'a. Bi opän'yu yø xädi ra Jesús ngue ha di njap'u di zo rá 'ye Oja yø ja'i.

⁴ Nu'mø tobe 'dap'u 'buhmu yø xädi ra Jesús, bi xifi ngue hinda bomp'u ja ra hnini Jerusalén. Bi 'yembí:

—Dami tømhmü na ra hya ya xtá xi'ahu ngue di yat'ahu ma Papágä.

⁵ Majuaní ngue bi 'yøtra nxixya ra Xuua connä dehe, pe ya himma ya'atho yø pa di ha'ahu ra ts'edi ra Espíritu Santo ya.

Bi ma mahets'i ra Jesús.

⁶ Mahømbi nyaui yø xädi ra Jesús. Pe bi 'yørpa ra nt'änni ya yø xädi, bi 'yembí:

—Ague grá Hmu, ¿ua guehyø pa ja ua gui 'yøt'e ngue di mmandase yø ja'i ua ja ra häi Israel?

⁷ Mi dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nu'a ra hya xa nzänna Papá da 'yøt'e, hingui ja ngue go guí pahmu tema pa, ogue tema ora dani nja'a. ⁸ Pe di ha'ahu ra ts'edi ra Espíritu Santo ngue gui japhu majuaní yø ja'i te'ogä. Nguna ra hya gui xihmu yø ja'i 'bup'u Jerusalén, gätho mi'da yø ja'i 'bup'u ja ra häi Judea, da guep'u ja ra häi Samaria, asta gue'mø gä täthu rá nguni nximhäi.

⁹ Mi juadi bi manna ra hya bi mamp'uya, hetho yø xädi ha i ma maya ra Jesús. Bi yurbu ja n'na ra gui p'uya, ya hinni mantho bi hyandi.

¹⁰ Hingui hegui hantho mahets'i ha i mpa. Mi nu p'uya, 'bäp'u yoho yø anxe, he yø t'axcahe. ¹¹ Bi 'yembuya:

—Ague gyø mmenguhü Galilea, ¿hanja ngue guí hanthu maya? Ya gá nuhu ngue bi ma mahets'i ra Jesús, pe mahønda ep'u tengutho guí nuhu ngue i ma ya.

Bi thanhna Matías.

¹² Nuya yø xädi mambi 'bup'u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos, bá che, bi zø'a Jerusalén. Nuna ra nyuni na, guerputho ngue Jerusalén, comma n'na kilómetro. ¹³ Mi zømp'u ja ra hnini p'uya, bi nexpu ja ra

tɔcangu mi nsäya. Nuya yø xädi, guehna ra Bëdu, ra Jacobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Bartolomé, ra Mateo, ra Jacobo nuna rá ts'ant'u ra Alfeo, ra Simu nuna n'yohu ra partido ngue ra zelote, ra Judas nuna rá n'yohu ra Jacobo. ¹⁴ Gätho ya p'uya, 'dap'u bi mpeti ngue mmat'Oja. Mi 'bup'u mi'da yø xisu, 'nēhra Maya rá mamá ra Jesús, 'nē'u yø cu ra Jesús.

¹⁵ N'na ra pa p'uya, xi mpeti comma n'na ciento 'nē 'däte njai. Bi nangra Bëdu p'uya, bi m'mäp'u made 'būhyø 'yēc'ei. Bi 'yembuya:

¹⁶ —Ague mā zi cu'ahu, jatho ngue di njai'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. Porque ra David, ra Espiritu Santo bi bennabi na ra hya bi 'yot'i ngue bi mā te da thohra Judas. A nuna ra Judas, guehna bi m'met'o ngue bi zixyø jai bi bentra Jesús. ¹⁷ Mama n'yogähe na ra Judas, porque xquet'a bi tocabi ra 'befi ngue rá representante ra Jesús. ¹⁸ A nuna p'uya, nu'a rá nzäbi bi dāha ngue bi dā ra Jesús, bi thän'a n'na ra häi. Nuna ra häi na, ja bi dup'u ra Judas ngue bi dāgui, i m'mänya. Bi bōni gätho yø xēfo ngue bi fōgue. ¹⁹ Nu'mø mi 'yøhyø mmengu Jerusalén te bi nja, i hutra häi ngue ra Acéldama, gue'a ra hya ga ya yø jai'a. I nne da mā, ni hu ra häi ngue ra ji. ²⁰ Nguna ra hya bi cuarpu ja ra libro ngue yø Salmo ra David, bi 'yēna: “Da du ra mmennigu, ya hinjondi m'mup'u ja rá ngu”, bi 'yēna. Xquet'a bi 'yēna: “Ndan'yo to di thojpa rá 'befi”.

²¹ A nuaa dí 'būhmū ya, 'būcua 'da yø n'yohu ngue hinguī hegähe mente yø pa dá n'yohe ra Hmu Jesús. ²² Bi nup'u bi xixyabi ra Xuua, 'nē bi nu 'mø mi ma mahets'i. A nuyá, jatho ngue da guehya 'da yø n'yohu ya, da t'ets'i ngue 'dap'u ga n'yohe ngue di ja majuanī p'u bi bennate ra Jesús.

²³ Bi thanhni yo nc'ei p'uya, ra Matías 'nēhra José. Nuna ra José p'uya, ja mi'da yø thuhu ngue i Barsabás 'nē i Justo. ²⁴ Mi mat'Oja yø jai p'uya, bi 'yēna:

—Ma Oja'i, nu'i guí parpabi yø n'yomfēni yø jai. Dami 'yuhya ndana guí huanhya yo nc'ei 'būcua ya. ²⁵ Nuna ra n'yohu guí huanhni, di thocra 'befi, ngue ra representante mi pēhra Judas, nuna bi hyep'u rá 'befi 'mø mi 'yøtra ts'oqui, nup'u ni 'yup'u di ma, ja i map'u.

²⁶ Bi gūcra suerte yø jai p'uya. Nuna ra suerte, bi nthēui ra Matías. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, 'dap'u bi n'yohu 'dē'ma'da nc'ei yø representante na ra Matías.

Ra Espiritu Santo bi hātra ts'edi yø xädi.

2 ¹ Nu'mø mi zōhra pa ngue ra ngo Pentecostés, gä xi mpeti yø 'yēc'ei p'u ja n'na ra ngu. ² Xøgue nthambenitho bí 'yēhmaya, ēna n'na ra ndonthi ra ndi fut'ambo ra ngu. Gä bi 'yup'u ja ra ngu xi mihyø 'yēc'ei. ³ Bi hnu p'uya ngue ēna yø jani yø sibi di nxamp'u hudi n'na ngu n'na. ⁴ Guehna ra Espiritu Santo di hātra ts'edi yø jai. Nuna ra Espiritu

Santo, bi japyø ja'i ngue ga ya yø 'dan'yo hya hinguì padì. N'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra Espíritu Santo xännbi tema hya da ma.

⁵ Nu'a ra pa'a p'uya, nup'u Jerusalén mi 'bup'u 'da yø judío xpí 'yēhē 'dama 'dan'yo yø häi ngue da nu ra dannigo. ⁶ Guehya xi mpeti 'mø mi 'yøde ngue ena 'yo ra ndonthi ya. Mi 'yøde ngue di yahni yø 'yēc'ei p'uya, hinguì padì hanja ngue ga ya yø 'yēc'ei'a te yø hya. Porque øhyø ja'i ngue ga ya yø 'yēc'ei'a te yø hya ga yap'u ja yø häi xpí 'yēhē. ⁷ Gä di 'yødyø ja'i, hinguì padì te da 'yøt'e. Di n'yembi n'na ngu n'na:

—Nuya yø n'yohu di yahni ua, Gä yø mmengu Galilea ya. ⁸ Pe çhague nja ngue dí øhmu ga ya'a te ma hyahu n'na ngu n'naju? ⁹ A nuyá, 'bucua yø mmengu Partia, yø mmengu Media, yø mmengu Elam, yø mmengu Mesopotamia, yø mmengu Judea, yø mmengu Capadocia, yø mmengu Ponto, yø mmengu Asia, ¹⁰ yø mmengu Frigia, yø mmengu Panfilia, yø mmengu Egipto, yø mmengu Africa nuya rá m'mup'u man'na rá nguep'u ngue ra hnini Cirene. Xquet'a 'bucua yø mmengu Roma. Nu 'da'u p'uya, yø judío p'u bá mi, mi'da p'uya, ya xa bennbabi yø nt'ēc'ei yø judío.

¹¹ Xquet'a 'bucua yø mmengu Creta, yø mmengu Arabia. 'Nē dí øhmu ngue espabi Oja yø ja'i, 'nē ga ya'a te ma hyahu n'na ngu n'naju.

¹² Gä di 'yødyø ja'i, hinguì padì hanja ngue ga ya yø 'yēc'ei'a te yø hya ga ya. Di n'yänni n'na ngu n'na p'uya, di n'yembi:

—¿Hanja'a te hmangua? —di n'yembi.

¹³ Pe thentho mi'da yø ja'i, i embi ngue iti'u di yahni.

Bi zohyø ja'i ra Bedu.

¹⁴ Nuna ra Bedu mi 'bäp'u p'uya, 'dap'u 'bähmu'u 'de'ma'da yø representante ra Jesús. Bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø judío guí søthu ua, da guehyø mmengu ua Jerusalén, dami pahmu hanja na ra hya jap'u ya. Dami 'yøhmu xanho ra hya ga xi'ahu ya. ¹⁵ Nuya yø n'yohu 'bucua, hinguì iti ya tengutho guí mbemhmu. Porque hinjongui iti'a guto xudi. ¹⁶ Nuna te bi nja ya, guehna ra hya bi manna pøngahya Joel ngue bi 'yēna: ¹⁷ “Ga xi'ahu ra hya mman'Oja. Bi yēna: Da 'yēhra pa ga pennbabi ra Espíritu Santo gätho yø ja'i 'bui rá nguni nximhäi. Guehna di bennbabi ra hya da manni ts'unt'uhu 'nēhni t'ixuhu na. Yø ts'unt'u da nu yø cosa hinguì nnu mi'da yø ja'i. Yø dac'ei da 'ui yø t'i. ¹⁸ Nu'u yø pa'u, ga pennbabi ra Espíritu Santo ma mēfi ngue yø n'yohu 'nēhyø xisu. Guehna di bennbabi ra hya da manna. ¹⁹ Ga øt'ä yø milagro nu maya. Nuua ja ra häi p'uya, di nja yø hmēya ngue ra ji, 'nēhra sibi, da nangra 'bifi. ²⁰ Ya hīndi yotra hyadi. Xtá ntheni ra zana tengutho ra ji. Guehna di nja naya hante ngue da zønna pa dá ep'u ra Hmu. Guehna ra pa di nēqui rá ts'edi Oja maguesē. ²¹ Nu te'o Gä nzo Oja, gue'u di nyanyø te'u”, i en'Oja.

²² Ra Bedu p'uya, bi sigue bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø judíohu, dami 'yøhmü ra hya ga mmangä. Bi ne Oja ngue bi 'yøtyø milagro p'u guí 'bühmü conná nguehna ra Jesús ra mmengu Nazaret. Janangue guí pahmü ngue guesë Oja bi hatra ts'edi'a te bi 'yøtra Jesús. ²³ Pe gá dāphü yø ts'oc'eí ra Jesús ngue bi cuarta pont'i, bi hyo. Pe ya manjam'mø xpá nzän'Oja ngue bi zo ni 'yehü ra Jesús ngue gá jahü p'u. ²⁴ Pe nuyá, Oja bi japi ngue bi bennate ra Jesús. Bi gujpu ja ra ndate mi o, porque hinguí sã ngue da cop'u. ²⁵ Ja bi bomp'u'a te bi manna David conná nguehra Jesús ngue bi 'yena: “Zant'a ga n'yo'be Oja. Oja 'bup'u ja ma n'yei, n'namhma ngue hinjonda 'yangui.

²⁶ Janangue dadi johya, ga mma hanja ngue ja gra pähä. 'Ne hü ma mmui ngue te da thohma do'yo 'mø dá tü. ²⁷ Porque hinguá sogagui ma tegä p'u ha o yø ánima. Hinguí jaqui da 'ya ma do'yo, porque ni mefigui gadi maqui. ²⁸ Nu'i gá xogagui ma mmui ngue dá padi ngue ja gra te para zantho. Ya man'natho di njaga mpähä 'mø ga nnu'i”, bi 'yena.

²⁹ Ague n'yø'ahü, dí nne ga xi'ahü te bi thohna ma mboxitahu ra David. Bi dü na, 'ne bi t'ägui. A nu'a rá panteón, i jatho asta guehra pa jap'u'a ya. ³⁰ Pe nuna ra David mará pøngahya Oja na. Mi padi te xi yarpabi Oja, ngue nuna n'na'u yø mbom'meto, guehna ra Cristo naya. Go di ponnababi'a ra ndast'abi mi pehra David. ³¹ Nuna ra David, ya mi pa'a m'met'o ngue di bennate ra Cristo na. Janangue bi mamp'uya ngue rá te ra Cristo, hinda ts'ojpabi p'u ha o yø ánima. Bi ma ngue hinda 'ya rá do'yo. ³² Oja bi japi ngue bi bennate ra Jesús. Gäthogähe ya, gá dadi jahe majuaní ngue bi bennate na. ³³ Nuna Oja nnepe ngue da hnu mansu ra Jesús, bi zixpu bí ja rá n'yei. Nuna ra Espíritu Santo ya xi yat'Oja ngue da penhni, bi japra Jesús ngue bá penhni, bi zøcua dí 'bühmü. A nuyá, guehna ra Espíritu Santo go øt'a te guí nnuhü ya, 'ne'a ra hya guí øhmü ya. ³⁴ A nuna ra David, himbi ts'ixmate p'u ja rá n'yei Oja na. Sinoque bi 'yena: “Nuna Oja, nu'mø mi zojpagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembi: Dami micua ja ma n'yeigä ya, ³⁵ asta gue'mø ga øt'e ngue guí manda gätho'u ni nsuiui”, bi 'yembi. ³⁶ Gätho yø judío rá m'mup'u ja ra häi Israel, jatho ngue da ba'a njuani te'o na ra Jesús. Guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. Pe nu'ahü, gá cuathu ra pont'i na.

³⁷ Gä bi dār'man'u yø mmui yø ja'i 'mø mi 'yøhna ra hya bi manna Bedu p'uya. Bi 'yørpa ra nt'änni ra Bedu p'uya co 'ne'u mi'da yø representante ra Jesús, bi 'yembi:

—Ague n'yø'ahü, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'ähe p'uya?

³⁸ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembyø ja'i:

—Dami hyehmü p'u ra nts'o n'na ngu n'na'ahü. Jatho ngue gui nxixyahü, gue'a di fadi ngue guí ec'eihu ra Jesucristo'a. Nuna Oja p'uya, di pun'na ni ts'oquihu, 'ne da pen'nahü ra Espíritu Santo. ³⁹ Porque go di toca'ahü na ra hya ya xa mma mayat'i, 'ne ni basihu, 'ne'u to gá rá

m'mup'u 'yaputho. Nuna Oja ma Hmuhu, i nzohni hangu yø ja'i nne prá mmui da zofo.

⁴⁰ Ra Bedu p'uya, xangu mi'da yø hya bi xihyø ja'i. Bi consejo yø ja'i, bi 'yembi:

—Dami hyehmu p'u'a te gäma nts'o ga 'yo yø ja'i —bi 'yembi.

⁴¹ Nuya yø ja'i bi nu manho ra hya mmanna Bedu, bi ma maxixyabi. Nuya ja ma'da'yo bi 'yec'ei ra hya'a ra pa'a p'uya, comma hyu mahuahí nja'i bi zudi. ⁴² Gätho ya yø ja'i ya, hinguí nne da hye'a ra hya xännbate yø representante ra Jesús. 'Da'igu mma n'na ngu n'na, 'ne 'dap'u mmat'Oja. 'Dap'u xenna thuhme da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús.

Ya xangu to bi 'yec'ei ra Jesús.

⁴³ Gä bi nsu yø ja'i ngue xangu yø milagro bi 'yøtyø representante ra Jesús. ⁴⁴ Nu'u ya xi 'yec'ei ra hya p'uya, Gä 'dap'u di mpeti. Nu'a te Gä pets'i, 'da gui mmetitho. ⁴⁵ Bi mä yø häi yø ja'i, nu'u ja mi'da te mi pets'i, Gä bi mä. Di ndarpi n'na ngu n'na'a te honi. ⁴⁶ N'na pa ngu n'na pa di mpeti p'u ja ra nija. Nup'u ja yø ngu yø ja'i, Gä 'dap'u di mpeti ngue sihme. Gä 'dagui johyatho yø ja'i ngue 'dap'u sihme 'ne hínjondi 'yets'i. ⁴⁷ Gä espabi Oja. Nuya yø ja'i 'bup'u ja ra hnini, Gätho nnu manho ya yø 'yec'ei. N'na pa ngu n'na pa, nuna Oja øt'e ngue man'na ni hyuxta yø 'yec'ei di nyanyø te.

Bi t'øthe n'na ra dogua.

3 ¹ N'na ra pa, nuna ra Bedu 'nehra Xuua, 'da i marbu bí ja ra nija di mpeti yø judío. Comma hyu nde bi ma, gue'a ra ora pa ra mahmat'Oja yø ja'i'a. ² Mi zomp'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho. Mi hup'u n'na ra n'yohu ngue tudyø gua asta gue'mø mamba mi. I t'ep'u ngue hnepe da 'yäpra limosna'u yø ja'i cut'ambo nnija. ³ Nu'mø mi nu ra Bedu 'nehra Xuua ngue mmap'u da yurbu ja ra nija, nuna ra dogua p'uya bi 'yäpra limosna. ⁴ Ra Bedu p'uya 'nehra Xuua bi hyeti. Bi 'yembra dogua na ra Bedu p'uya:

—Dami hyerca'be —bi 'yembi.

⁵ Nuna ra dogua p'uya, bi hyeti. I tømí ngue te xti unni. ⁶ Pe ra Bedu bi 'yembi:

—Hin tema menyu nna haggä ngue ga 'da'i. Pe nu te da zä ga 'da'i, ga 'da'i. Conná ts'edi ra Jesucristo nuna ra mmengu Nazaret, dí xi'i ya, dami nanguí, gui n'yo.

⁷ Nuna ra Bedu p'uya, bi bennba rá 'ye ngue rá n'yei, bi gats'i. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi hyu xanho yø hyundo'yo ngue yø dägua. Bi zä bi m'mäi xanho. ⁸ Nuna ra dogua p'uya, xøgue ra n'nas'mø mi nanguí ngue bi n'yo. 'Da i yurbu ja ra nija p'uya. Ya ni 'yo, 'ne ni sägui mente di ja mammadi Oja. ⁹ Gätho yø ja'i mi 'bu'ambo nnija, bi nu ngue mente ni 'yo na mará dogua, mente di ja mammadi Oja. ¹⁰ Nuya yø ja'i, i padi

ngue gue'a ra dogua xi t'ep'u ja ra goxthi nija ni hu gue ra Goxthi Mahotho'a. Gue'a ra n'yohu mi äpra limosna yø ja'i'a. Yø ja'i p'uya, di 'yøtho 'nē i su gue nnu yø ja'i gue ya bi zä na mará dogua.

Ra Bedu bi zohyø ja'i 'bup'u ja ra nija.

¹¹ Nuna mará dogua 'mø mi zä, asta hinguí nne di thøhra Bedu 'nēhra Xuua, i sammi. Gätho yø ja'i p'uya, gä di fetyø n'yomfeni gue su. Bi map'u bi 'bähra Bedu ja ra ngun'yu ni hu gue ra Salomón. ¹² Mi nu ra Bedu p'uya gue xangu yø ja'i 'bup'u, bi 'yembuya:

—Ague gyø judíohu, ¿hanja gue gadi 'yøthohu'a te bi nja? ¿Hanja gue guí emhmue gue comma ts'edise'be, oque gue dí sugä'be Oja, dá japä'be bi n'yo na ra n'yohu 'bucua? ¹³ Sinoque nu'a ma Ojahu mi thanne ma mboxitahu ra Abraham 'nēhra Isaac 'nēhra Jacob, gue'a bi n'øthe'a ya, para gue da t'espabi'a rá Ts'unt'u Jesús. Pe nuna ra Jesús, guehna gä dāhu p'u 'buhyo ts'ut'abi na. Nu'mø mi ne xtí thøhra Pilato, pe nu'ahu hingá nehü. ¹⁴ Pe nuna ra Jesús hin tema nts'o bi 'yøt'e, gä ra nho maní n'yo. A nu'ahu p'uya, hingá nehü gue xtá ma mathøgue na, sinoque go gä 'yāhmue gue bi ma mathøgue n'na ra hyote. ¹⁵ Go gä hyohu na bádi unna te. Pe Oja bi japi gue bi bennate p'u ha bi t'ägui. A nugä'be ya, go dadi jagä'be majuaní gue bi bennate ra Jesús. ¹⁶ A nuna ra n'yohu 'bucua ya, guí pahmue gue mi dogua na. Pe ni hmi ni dāhu gue bi zä na ra n'yohu na. Rāgue bi 'yēc'ei gue ra Jesús da zä da 'yøthe, janangue bi zä xandønho ya.

¹⁷ Ague n'yø'ahu, nugä dí padi gue hinguí padi te ga mbøn'a gä 'yøthu. Xquet'a njarbutho ni hmuhu di manda p'u ja ra nija ya, aha bi hyo ra Jesús. ¹⁸ Pe nuna Oja, bi japi gue bi nja'a te gä bi 'yotyø pøngahya 'mø yø pa xathogui. Nu'u yø pøngahya, bi ma gue ra Cristo i ja gue da zä ra n'u. ¹⁹ Janangue nuyá, dami hyehmue p'u'a te gni 'yohu. Dami 'yēc'eiha Oja, n'namhma gue di mpun'na ni ts'oquihü. Ja da hyut'a ni mmuihu Oja p'uya. ²⁰ A nuna Oja da penhna Jesús, porque guehna ra Cristo ya xpa t'ets'i gue di manda ua na. ²¹ A nuyá, ra Jesucristo jatho gue da m'mup'u mahets'i asta gue'mø da 'yøt'Oja gue da gom'na'yo gätho yø cosa i ja. Nguna ra hya bi man'u yø maca pøngahya Oja xa m'mu'mø ya mandønjam'mø tho. ²² Nu'mø mi zohyø nyogui ja'i ra Moisés, bi 'yembí: “Nuna Oja ma Hmuhu, nu'u yø judío, da bøn'a n'na nc'ei gue di mpøngahya tengutho bi jacä. Nu'a ra pøngahya'a p'uya, dami 'yøhmue te gāma hya da xi'ahu. ²³ Nu ra ja'i hinda 'yēc'ei na ra pøngahya na, da ts'ijpu ha 'buhyo judío gue da tho”, bi 'yēna.

²⁴ Bá fudi asta ra Samuel, gätho'u mi'da yø pøngahya xa m'mui, gä bi ma gue di nja'a te gä dí nnuhu ra pa ja p'uya. ²⁵ Nuna ra hya ya xa yarpabi Oja yø ja'i gue di nja, tengutho ra hya bi bennbabi yø pøngahya gue bi xihyo ja'i, nuna ra hya na, da 'yøt'ahu ra nho na. Oja

bi 'yøt'ui n'na rā cohi mā mboxitahū Abraham, bi 'yēmbi: “Conná nguehna n'na nī mbom'meto dī m'mui, dā ma majapī gātho yø ja'i 'bū'a nximhäi”, bi 'yēmbi. ²⁶ Nūna Oja bi unná cargo nā rá Ts'unt'u, rá mudi i mennbu guí 'būhmū ngue di jap'ahū. I nnepe ngue gui hyehmū p'u rā nts'o gni n'yo n'na ngu n'na'ahū.

Rā Bedu 'nēhra Xuua bí 'bäp'u ha 'būhyø mmäcja.

4 ¹ Mēnte yahū yø ja'i rā Bedu 'nēhra Xuua, bi zøhyø mmäcja p'uya, bá n'youi rā 'bet'o asmīnyo co 'nē'u yø saduceo. ² I mbøcūe'u p'uya, ngue rā Bedu 'nēhra Xuua xānnba rā hya yø ja'i, i xifi ngue nū'u xā ndū i ja ngue di bēnnate, porque bi bēnnate rā Jesús. ³ Bi bent'i bi got'a fādi, ja gue'mø mī hyats'i xtī nja rā hya. Porque ya bi nde bi got'i. ⁴ Pē nū'u yø ja'i bi 'yøhra hya i hma, xandøngu bi 'yēc'ei rā hya. Nū'a gangu yø 'yēc'ei p'uya, bi t'øtra güenda ngue hønse yø n'yohū, ya nī ma dā zū'i cut'a māhuahī.

⁵ Mī hyaxpūya, bi mpeti yø hmu yø mmäcja p'u Jerusalén, co 'nē'u yø n'yohū 'bet'o ngue yø judío, nī n'yohū yø xānnbate ngue rā ley. ⁶ Nī n'yohū nā rā Anás rá hmu mmäcja. Nī n'yohū rā Caifás, 'nēhra Xuua 'nēhra Alejandro. 'Nē gātho yø mēni ya yø hmu mmäcja nī n'yohū. ⁷ A nūya p'uya, bi mānda ngue bá ts'i rā Bedu 'nēhra Xuua, bi ma mā'bā'mi p'u māde ngue dā t'ørpā rā nt'änni. Mī 'yānnbūya, bi 'yēmbi:

—¿Te'o bi 'da'aui rā nt'ēdi'a te guí øt'ui n'yø, oque te'o bi 'da'aui rā ts'ēdi ngue gui øt'ui tengū nā rā hya nā? —bi 'yēmbi.

⁸ Nūna rā Bedu ts'o p'uya, rā Espīritu Santo di hātra ts'ēdi bi 'yēmbya yaui p'uya:

—Ague n'yø'ahū, nūya yø n'yohū dī mānda ua ja rā hnini, dā guehyø n'yohū 'bet'o ngue yø judío. ⁹ Guí ānnga'be ha bi nja'a rā nho dá ørpā'be nā rā n'yohū mī'u, ngue ha bi njap'u i yāni. ¹⁰ A nūyá, ga xi'ahū ha bi nja, n'namhma ngue dā badi gātho yø judío. Nūna rā n'yohū 'būcua bi yāni conná ts'ēdi rā Jesucristo nūna rā mmēngu Nazaret. Guehna rā Jesucristo gā cuathū rā pont'i ngue bi tho nā. Pē Oja bi japi bi bēnnate p'u bi t'āgui. Conná nguehna ya, nī hmi nī dāhū p'u bi yāna rā n'yohū 'būcua. ¹¹ Gā 'yøthū tengutho yø gado 'mø bi 'yēn'a n'na nguadi n'na rā do, ēmbi ngue hīngui ho. Pē m'mefa p'uya, guehna dā gohi ngue brā 'bebo p'u brā fūhra jado nā. Guí njathū p'uya, hīngá nū mānho rā Jesús. Pē guehna rá thanhni Oja nā. ¹² Hīnjom mān'na dā zā gdā nyāmhū. Porque bá sän'Oja ngue nūua ja rā ximhäi, hōndra Jesús ja rá ts'ēdi dā yānju.

¹³ Nū'u yø n'yohū dī mānda p'u ja rā nija p'uya, bi nū te øtra Bedu 'nēhra Xuua ngue ya mānzaqui. 'Nē pahyø ja'i ngue nūya yø n'yohū ya, hīmbi ma rā xādi, i ēmbyø ja'i ngue hīnte padī. Janāngue di 'yøtho. Pē pahyø ja'i ngue mī n'youi mā'm'et'o rā Jesús. ¹⁴ I nnu yø ja'i p'uya, ngue 'dap'u 'bāhmū nā rā n'yohū mará dogua ya xi zā. Ya hīngui sāp'u

da 'yɛmbyø ja'i ngue ra fehni'a te bi nja. ¹⁵ Bi xi p'uya ngue bi ma bá m'mä'athi, mente bi nhecahya, bi zänni te da japi. ¹⁶ Di n'yɛmbi:

—¿Te 'be'a ga japhu ya yø n'yohu 'youa dí 'buhmu? Porque gätho yø mmengu Jerusalén, ya padi ngue hinjonda zä da 'yøt'a te bi 'yøt'e. Ya hingui sä ga ɛmhu ngue himma juani'a te bi 'yøt'e. ¹⁷ A nuyá, ma ga pihmu ya, n'namhma ngue hinni mantho da manna hya p'u ha 'buhyø ja'i. Ma ga xihmu ya ngue ra pa di map'u, ya hinni mantho da xihyø ja'i hanja na ra Jesús.

¹⁸ Mi juadi bi nhecahya yø ja'i p'uya, bi zohni ngue bi 'yɛmbi:

—A nuyá n'yø'au, 'yo hõngui xihmu ra hya yø ja'i ya. 'Yoni mantho hõngui xännbahu yø ja'i rá hya ra Jesús.

¹⁹ Mi dahra Bedu 'nɛhra Xuua, bi 'yɛmbi:

—Dami hyacju xanho ra güenda ya. ¿Ua guí haxu njuani ngue da nu manho Oja ngue go di nja'a te guí mmamhma ya'mø, hingo di nja'a te mman'Oja 'mø? ²⁰ Nuna ra Jesús, jatho ngue ga mmamhmagä'be'a te dá nu'be bi 'yøt'e, 'nɛ'a te dá ø'be bi ma.

²¹ Hontho juadi bi pidi, bi thø p'uya. Porque ya himbi dini ha xtí japi ngue xta ngot'i. Porque supi di mbøcue ya yø ja'i ɛpabi Oja ngue te xi nja. ²² A nuna ra dogua xi t'øthe conná ts'edi Oja, i tho'a nyote njeya 'bui.

Bi 'yäprä ts'edi Oja yø 'yɛc'ei ngue hĩndi nsu.

²³ Nu'mø mi ma mathøgue ra Bedu 'nɛhra Xuua, bi map'u 'buhyø amigo. Bi xifi gätho'a te xi manyø hmu yø mmäcja, 'nɛ'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. ²⁴ Nu'mø mi 'yø'a te si p'uya, 'da i mmat'Ojatho, bi 'yɛna:

—Ma Oja'i, gue'e grá Oja gá hoqui te gä bí ja maya, gá hocra häi, gá hocra jathe, gá hoqui gätho yø cosa i ja. ²⁵ Nu'i ma Oja'i, conná Espíritu Santo gá japni mɛfi ra David ngue bi man'a te guí nne guí mma, porque ra David bi 'yɛna: “¿Hanja ngue mbøcue yø ja'i 'bup'u ja yø nación? 'Nɛ hĩndi nja'a te sänni di nja. ²⁶ Di mpeti yø dast'abi p'u ja yø nación. Da guehyø ts'ut'abi 'bup'u ja yø hnini 'da'igu sänni. I su Oja 'nɛ sambabi'a ra Cristo bá ɛts'i”, bi 'yɛna David. ²⁷ Porque majuanı ngue nuua ja ra hnini Jerusalén, nuna ra dast'abi Herodes conná Poncio Pilato, conyø judío, conyø ja'i hingyø judío, gä bi mpeti, bi nhecahya ngue su'a ni maca Ts'unt'u Jesús guá ɛts'i. ²⁸ Pɛ nuna ra hya bi 'yøtyø dast'abi, ya manjam'møtho xcá manna ra hya mi ja ngue di nja. ²⁹ A nuya grá Hmu, ya guí nnu te gui pite yø ja'i ya. Dami hacje ra ts'edi ya, n'namhma ngue hĩndi nsu ni mɛfi da mamp'a'i ni hya. ³⁰ Conni ts'edi dami 'yøt'e ngue da zä'u to xan'u. Dami 'yuhyø hmɛya, ngue di nja yø milagro 'mø ts'o'a ni maca Ts'unt'u Jesús.

³¹ Hontho bi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yan'a häi p'u xi mpeti yø ja'i. Gä bi zä yø ja'i ngue di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. Ya hingui su da mambrá hya Oja p'uya.

Nu'a te pes'yø ja'i, gä 'da gui mmetitho.

³² Gätho yø 'yɛc'ei, 'bui tengutho 'mø ngue da n'na nc'eitho. 'Da'igu øt'e, 'da'igu mbeni. Ni xinga n'na nc'ei ngue da 'yena jase rá mmeti. Nu te gä pets'i, gä comhmi. ³³ A nuya yø representante p'uya, gä ha ra ts'edi di ja majuaní ngue bi bennate ra Hmu Jesús. Nuna Oja, man'na bi unná njapi. ³⁴ Yø 'yɛc'ei p'uya, hinjo'o ngue da hin'yu te da hyoni. Porque nu to gä ja yø häi, ogue yø ngu, i pä ngue di unna menyu ngue ma darpi yø ja'i. ³⁵ Nu'mø bi zøp'u 'buhyo representante ra Cristo, di dāpra menyu. Go di darpabi yø ja'i ya p'uya, n'na ngu n'na yø ja'i ma t'unni'a te honi.

³⁶ Mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra José. Guehna n'na ra levita na ngue ra mmengu Chipre. A nu'u yø representante ra Cristo p'uya, gui hutí ngue ra Bernabé. I nne da ma ngue n'na ra n'yohu di hojpa yø mmui yø mmic'eiui. ³⁷ Nuna ra José p'uya, bi mä n'na rá häi mi ja. Bi dāpra menyu yø representante ngue di dat'i.

Ra ts'oqui bi 'yøtra Ananías 'nēhra Safira.

5 ¹ Nuna n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Ananías conna Safira rá xisu, bi mä n'na rá häi ya p'uya. ² Pe bi hyaca n'na parte ra menyu i mä rá häi, co 'nēhrá xisu bi badi. Nuna man'na parte p'uya, bi dāpyø representante ra Cristo, tengutho 'mø ngue hinte xta hyaqui. ³ Ra Bedu p'uya bi 'yembí:

—Ague Ananías, ¿hanja ngue di cunts'a ni n'yomfeni ra zithu ngue gui nne gui hyätra Espíritu Santo? Porque gá hyacra menyu gui pä ni häi. ⁴ Xina ra häi, ¿uanguí ni mmeti na? Ya gá pä, 'nɛ mi o ni 'ye ra menyu, uanguí xquí 'yøt'e te guí nne. ¿Hanja ngue gá beni gui mmanna fehni? Hingyø ja'i'u guí nne gui hyäti, sinoque Oja guí nne gui hyäti —bi 'yembí.

⁵ Ngu i 'yøhna ra hya bi sihra Ananías, 'bexpi du, bi dā p'uya. Gä bi 'yemmei bi nsu ya yø ja'i bi badi te bi nja. ⁶ Bi nangui 'da yø n'yohu mi 'bup'u, bi 'uennabi rá do'yo ra ánima, bi hyats'i bá ägui.

⁷ Mi thogui comma nhyu ora p'uya, bi yat'ambo na ra Safira rá xisu ra ánima. Pe hingui padi te xi nja. ⁸ Ra Bedu p'uya, bi 'yembí:

—Damí xiqui, ¿ua gue'a guí pä ni häiui'a ra hya xa hmangua mahɛ'mø, uague hin'na?

Mi dahra Safira, bi 'yena:

—Ahá, gue'a dá pä'be'a —bi 'yena.

⁹ Ra Bedu p'uya bi 'yembra xisu:

—¿Hanja ngue ya xcuá nhēcāhya ngue guí hyär'māhyaui ra Espíritu Santo? 'Bäp'u goxthi'u to xpá 'yác'a'i nī damme. 'Nē māhōnda hyaxa'i ya ngue guá n'yāgui —bi 'yēmbi.

¹⁰ 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi dāhra xisu p'u mī yaui ra Bēdu, ngue bi dū. Mī yut'ambo yō 'yāte p'uya, māhōmbi dīni ngue ya xi dū ra xisu. Bá jūjpūya, bi ma bá āgui 'dap'u bi 'youi rá damme. ¹¹ Gā bi nsu yō 'yēc'ei. Ximmangu'u hīngyō 'yēc'ei p'uya, xquet'a bi nsu mō mī 'yō'a te bi nja.

Xangu yō milagro bi nja.

¹² Nup'u ja ra ngun'yu nī hū ngue ra Salomón, ja bi mpeti p'u xangu yō 'yēc'ei. Nūya yō representante ra Cristo p'uya, 'dama 'dan'yo yō hmeya bi 'yutyō ja'i, porque hīnjongui sā dā 'yōtyō milagro bi 'yōrbu bi mpeti yō ja'i. ¹³ Madague'a hīngui cuarbū 'būhyō 'yēc'ei ya yō ja'i hīngyō 'yēc'ei, pē nnu manho yō 'yēc'ei, hīngui sui. ¹⁴ Man'na man'na nī hyuxta yō ja'i bi 'yēc'ei ra Jesús. Yō n'yohu, yō xisu bi 'yēc'ei. ¹⁵ Asta bi jacyō dārquēhi yō ja'i ngue pop'u ja yō caye. 'Bū'o bá oxyō t'ots'i, 'bū'o bá oxyō fīdi, i nnepyō ja'i ngue nu'mō bi thop'u ra Bēdu, mādrā xahatho dī nthēui ra dārquēhi, 'bexi sā ra n'u hēmbi. ¹⁶ Nu'u yō hnīni guerpūtho bī ja, bá ēhyō ja'i bi zō'a Jerusalén. Bá dū yō dārquēhi, bá dū yō ndunthi. Pē gā bi t'ōthe.

Bi n'ofādi yō representante ra Cristo.

¹⁷ Nūna rá hmu yō mmācja p'uya, gātho ya mī'da yō n'yohu, nūya ja yō nt'ēc'ei nī hū ngue yō saduceo, gā bi nseya 'mō mī nu ngue xandōngu yō ja'i n'youi ya yō representante ra Cristo. ¹⁸ Bi ma mābent'i ya yō representante p'uya, bi jot'i. ¹⁹ Pē rá anxē Oja p'uya, bi xocrā goxthi fādi 'mō mīnxui ngue bá juqui. Bi 'yēmbi:

²⁰ —Nī mē ya, nī m'māhmi p'u ja rá nīja dī mpeti yō judío. Dami xihmi yō ja'i hanja nā ra hya ngue ra 'da'yo te.

²¹ Nu'u yō representante ra Cristo 'mō mī 'yōhna ra hya bi xihra anxē, bi ma mxuditho p'u ja ra nīja ngue bi xānnba ra hya yō ja'i. Nu'a ra ora ebī mmanna hya p'u ja ra nīja p'uya, ja bi ōt'a junta'u yō hmu yō mmācja. Bi petyō n'yohu dī manda p'u ja ra nīja. Ja bi manda ngue da njacyō ofādi p'uya. ²² Pē nu'mō mī zōp'u ja ra fādi'u yō policía, ya himbi dīmp'u yō ofādi. Bá pennbūya, bi mā ngue ya hīnjo'o p'u yō ofādi. ²³ Bi 'yēna:

—Dā tīngāhe ngue n'nōt'e xanho ra fādi, 'bāp'u yō mādi p'u ja ra goxthi. Pē nu'mō mā xocāhe ra goxthi p'uya, ya hīndā tīngāhe p'u mbo yō ofādi.

²⁴ Mī 'yōhyō hmu yō mmācja nā te xī nja p'uya, 'nē'a rá hmu'u yō n'yohu ja yō 'befi p'u ja ra nīja, ngue hīnjo'o p'u yō ofādi, dī n'yēmbūya: —¿Xō hague xpí bōn'u p'uya? —dī n'yēmbi.

²⁵ Nu'a ra ora'a p'uya, bi zō'a n'na nc'ei, bi 'yēmbi:

—Nu'u yø n'yohu gá cothu fädi 'mø minde, ya bí 'bup'u ja ra nija. Bi xännba ra hya yø ja'i —bi 'yembi.

²⁶ Nu'a rá hmu yø policía p'uya, bi mähä'u yø mmipolicíauí ngue da si'u yø representante ra Cristo. Pe himbi uni, porque su da mundo yø ja'i. ²⁷ Nu'mø mamba ts'i'u yø representante ra Cristo p'uya, bi ma ma'bä'mi p'u ja ra junta. Nu'a ra hmu mmäcja bi 'yembi:

²⁸ —¿Ua hinguí øhmü ra hya, uanguí dá hec'ahe ngue nu'a rá hya ra Jesús, ya hinni mantho guí xännbahü yø ja'i? A nuya gätho ra hnini Jerusalén, ya xcá sinnbahü'a ra hya guí xännbatehü ya. 'Né guí emhmü ngue go ma ts'oquigähe p'u bi du na ra n'yohu guí mmamhmü.

²⁹ Mi dahra Bedu p'uya, co 'në'u mi'da yø representante, bi 'yena:

—Nugähe dí emhme ngue jatho da t'ec'ei te mman'Oja, hinda gue'a ngue yø ja'itho da t'ec'eibi yø hya. ³⁰ Nuna ra Jesús dí mmangähe ya, guehna gá cuathu ra pont'i ngue bi du na. Pe nuna Oja mi thanne ma mboxitahu, bi japi ngue bi bennate. ³¹ Oja p'uya, bi zixpu bí ja rá n'yei na ra Jesús, guehna bi 'yets'i ngue di ndast'abi ngue da yanyø ja'i na. A nuyá, nuya yø judío, mat'unni ra tiempo ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo, n'namhma ngue di mpunnba yø ts'oqui. ³² Guese ra Espíritu Santo di ja majuaní na ra hya na. Da guecähe p'uya, xquet'a dadi jahe majuaní na ra hya na. Nuna ra Espíritu Santo p'uya, guehna bá pennbabi Oja'u yø ja'i bi 'yec'eibi rá hya na.

³³ Mi 'yøhna ra hya bi si p'uya, janjuaní ngue bi mbøcuc. Bi ne ngue xta hyopyø representante ra Cristo. ³⁴ Nup'u 'buhyø mmäcja, n'youi p'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Gamaliel, ja rá nt'ec'ei ngue ra fariseo 'né ra xännbate ngue ra ley. 'Né gä nnu mansu yø ja'i na ra Gamaliel. Bi m'mä p'uya, bi manda ngue bi njucathi n'na ts'uquits'u ya yø representante ra Cristo. ³⁵ Bi 'yembyø ja'i na ra Gamaliel:

—Ague gyø judíoü, dami n'yomfeni te guí nne guí 'yørpahü ya yø n'yohu 'bucua. ³⁶ Dami bemhmü te bi nja 'mø yø pa xa thogui ngue mi 'yonna hya ra Teudas. Bi 'yena ngue maguese, 'né bi denni comma goho ciento nja'i. Mi zä mi tho p'uya, gä bi n'uen'u mi tenni. Bi m'mep'u ra hya p'uya. ³⁷ M'mefa p'uya, nu'mø mi nja ra censo, mahømbi 'yonna hya ra Judas nu'a ra mmengu Galilea. Xquet'a xangu to bi dennba rá hya. A nu'mø mi tho, gä bi n'ueni to mi tenni. ³⁸ Janangue dami hyehmü p'uya yø n'yohu 'bucua. 'Yo gadi nthint'i ngue guí suhmü. Porque nu'mø yø hyase'a ra hya i mma, di m'mehyø hya 'mø. ³⁹ Pe nu'mø ngue rá hya Oja i mmamp'uya, hinda zä guí hejpahü te mmam'mø. Man'na n'yo mi 'yøthu ngue go ga cohmu ngue ma nsuihü Oja.

⁴⁰ Gä bi nu manho yø ja'i te bi manna Gamaliel. Bi ma macut'i mbo ya yø representante ra Cristo p'uya ngue bi 'bei. Bi xi p'uya ngue ya hinni mantho da xihyø ja'i hanja na rá hya ra Jesús. Bi thø p'uya. ⁴¹ Mi bømp'u ja ra junta'u yø representante ra Cristo p'uya, di johya ngue ya bi zä ra n'u conná guehra Jesús. ⁴² N'na pa ngu n'na pa hinguí säya bi

xännbate p'u ja ra nija di mpeti yø judío, 'nɛp'u ja yø ngu i mmanna Jesucristo p'u ni ma.

Bi t'ɛxi yoto nja'i ngue di nfäxte.

6 ¹ Nu'u yø pa'u p'uya, man'na man'na ni hyuxtho'a gangu yø 'yɛc'ɛi. Nu'u ga ya ra hya ngue ra griego p'uya, bi müdi bi zu'u yø judío ga ya ra hya ngue ra ebreo. I ɛna ngue hingui t'ørpabi masu xanho'u yø 'danxu 'mø ma dat'i ra hme n'na pa ngu n'na pa. ² Janangue nu'u 'dema yoho yø representante ra Cristo p'uya, bi peti gätho'u yø 'yɛc'ɛi, bi 'yɛmbi:

—Hinda zä'a ngue go ga hecähe p'u'a nnä mangähe rá hya Oja, ngue gui 'yɛmhmü ngue 'bet'o go ga ørpahe masu p'u ja ra nts'ihme.

³ Janangue nuya ma zi cu'ahu, nuua ha dí 'buhmu ya, dami hyomhmü yoto yø n'yohu da ma mafäti na ra 'befi na. Pe gue da gue'u yø n'yohu bá dinnä hya, 'nɛ nnu mansu gätho yø ja'i, 'nɛ dadi nequi ngue n'youi ra Espíritu Santo. ⁴ A nugähe p'uya, ga siguegähe ra mhmat'Oja, 'nɛ ga nxännbahe yø ja'i rá hya Oja.

⁵ Gä 'da'igu bi mamp'uya. Bi than'na ra Teba p'uya, ngue da t'ɛts'i. Guehna n'na ra n'yohu xanzaqui rá nt'ɛc'ɛi, 'nɛ n'youi ra Espíritu Santo. Conna Lipe bi thanhni, ra Prócoro, ra Nicanor, ra Timón, ra Parmenas, ra Nicolás nuna ra mmengu Antioquía, guehna ya xi 'yɛc'ɛibi m'met'o yø nt'ɛc'ɛi yø judío na. ⁶ Nuya yø n'yohu bi thannbuya, bi ts'ixpu 'bähyø representante ra Cristo ngue bi marpabi Oja. Nuya yoto nja'i bi t'unyø cargo, bi japyø 'yɛ p'u ja yø ya.

⁷ Rá hya Oja p'uya, man'na ni ma ma'yonitho. Man'na ni 'yɛc'ɛitho yø ja'i p'u ja ra hnini Jerusalén. Xquet'a xangu yø mmäcja bi nu manho ra hya, 'nɛ bi 'yɛc'ɛi.

Bi ma mabent'i ra Teba ngue bi tho.

⁸ Xandøngu rá njapi Oja bi unna Teba, ngue yø hme ya bi 'yørbu 'bähyø ja'i. Nuya yø milagro bi 'yøt'e, hinjongui sä da 'yøt'e. ⁹ Bi müdi bi njuntui ra Teba ya yø n'yohu pap'u ja rá nija yø judío ni hu ngue ra Libertos, 'nɛhya yø judío ngue yø mmengu Cirene, 'nɛhya yø mmengu Alejandría, 'nɛhya yø mmengu Cilicia, 'nɛhya yø mmengu Asia, gä tønhamhya ra Teba. ¹⁰ Pe himbi zä xtá ndäjpä rá hya, porque ra Espíritu Santo di bennbabi ra hya mmanna Teba. ¹¹ Asta bi dahra menyu 'da p'uya, sifi ngue da ma ngue xi 'yøde ngue ya mants'o ra Teba ngue suhra Moisés, 'nɛ su Oja. ¹² Janangue bi yuns'yø ja'i p'uya, bi mpeti yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, 'nɛhyø xännbate ngue ra ley. Bi bent'i, bi zixpu bi nja ra junta. ¹³ Bi t'ɛxyø ja'i da manyø fehni p'uya, bi 'yɛna:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, hingui säya ngue nnømman'u ra maca nija ja ua, 'nɛ nnømman'ubi rá ley Oja. ¹⁴ Ya xtá øcähe te mmanna ngue

nuna ra Jesús ra mmengu Nazaret, embi ngue da demhra nija 'na. 'Ne embi ngue di pähyø costumbre bi zogahu ra Moisés.

¹⁵ Nu to Gä mi hup'u ja ra junta p'uya, herpabi rá hmi ra Teba ngue entho rá hmi n'na rá anxe Oja.

Bi zohyø nsuiui ra Teba.

7 ¹ Nu'a rá hmu yø mmäcja p'uya bi 'yëmbi:
—¿Ua majuaní'a si'a'i ya n'yø? —bi 'yëmbi.

² Mi dahra Teba p'uya, bi 'yëna:

—Ague n'yø'ahu, dami 'yøhmü na ra hya ga mmangä ya. Nuna ma mboxitahu ra Abraham, nu'mø mi m'mu p'u ja ra häi Mesopotamia, tobe himmani map'u ja ra häi Harán, bi nthëui na Oja maguesë. ³ Oja bi 'yëmbi: “Dami sop'u ni häi ya, gätho'u ni mení da gop'u. Guí mmap'u ja ra häi ga xi'i”, bi 'yëmbi. ⁴ Nuna ra Abraham, bá põmp'u ja rá häi ni hu ngue Caldea mi 'bui. Bi ma, i m'mu p'u Harán. M'mefa p'uya, bi du rá papá. Oja p'uya, bi xihra Abraham ngue bá ecua ja ra häi dí 'buhmu ya.

⁵ Pe nu'mø mamba ehë, ni xinga n'na xequi xtí unna ra häi ja ua. Ni xinga guep'u di 'bämrá gua xtí unni. Pe madague'a, nuna Oja bi yarpi ngue di unni gätho na ra häi ja ua. A nu'mø bi du p'uya, da gohmi yø basi. Nu'u yø pa'u p'uya, tobe him mani m'muhyø basi ra Abraham.

⁶ Nuna Oja bi 'yëmbra Abraham, “Nu'u ni mbom'meto, goho ciento njeya dani m'mup'u ja n'na ra 'dan'yo häi. Ja da ma ma'uni p'u, porque jatho da 'yøtra 'befi di manda yø hmu”. ⁷ Pe Oja bi 'yëmbi: “Ga haspagä ra güenda ya yø ja'i da 'yøt'e ngue yø hmu. M'mefa p'uya, da ecua ya ma ja'i ngue da dannegui”, bi 'yën'Oja. ⁸ Nuna Oja bi gohmi n'na ra cohi ra Abraham, bi xifi ngue da thejpa n'na xequi ra xifani rá do'yo yø ts'unt'u 'mø bi m'mui. Gue'a ni hu ngue ra circuncisión, guehna da nopa hmeya na ngue'a ra cohi bi 'yøt'e. Janangue nu'mø mi m'muhra Isaac, bi mëpya 'mø mi gua'a nhyato ma pa. Nuna ra Isaac xquet'a ngu'a bi 'yør'mø mi m'muhrá ts'unt'u ni hu ngue ra Jacob. Nuna ra Jacob xquet'a ngu'a bi japyä 'de'ma yoho yø ts'unt'u bi m'mu'a m'mefa, guehya yø xita ya ngue yø judío.

⁹ Nuya yø ts'unt'u ra Jacob, Gä bi seyabi na ra José yø n'yohu. Janangue bi 'bä na ra José p'uya, bi danyø ja'i mani ma Egipto. Pe ra José, bi mäx Oja. ¹⁰ Nu hangu ra n'u bi zä ra José, bi yan'Oja. 'Ne bi unna n'yomfeni xanho. Bi 'yøt'Oja ngue bi nu manho ra José na ra Faraón. Nuna ra Faraón mará dast'abi p'u ja ra häi Egipto, guehna bi 'yëxra José ngue di manda p'u Egipto na, 'ne bi 'yëts'i ngue bi mandabi p'u ja rá ngu.

¹¹ N'na ra pa p'uya, bi nja ra ot'i p'u ja ra häi Egipto, 'nep'u ja ra häi Canaán bi nja ra ot'i. Ndummuitho te bi nja. A nu'u ma mboxitahu p'uya, hinha tini te da zi. ¹² Ngu i 'yøde ngue bí ja te da ts'i p'u ja ra häi Egipto, bi menhyø ts'unt'u ngue da tu ra trigo. Ya rá muditho na ra

'yogui na p'uya. ¹³ Rá yondi bi ma p'uya, ya bá mpate'u yø n'yohu ra José p'uya. Ya bá mmeya ra Faraón ngue te'o yø mēni ra José p'uya.

¹⁴ Bi manda na ra José ngue bá ts'innbabi rá papá Jacob, gätho'u mi'da yø mēni bá ts'i, hyate ma'de'ma cut'a nja'i mi sudi ngue gätho.

¹⁵ Janangue bi njap'u ngue i mpa Egipto ra Jacob. Ja bá tup'u p'uya. Xquet'a 'ne'u 'de'ma yoho yø ts'unt'u bá tup'u. ¹⁶ Pe himbá t'äp'u Egipto 'mø mi du, porque nuya yø ts'unt'u ra Hamor ngue yø mmengu Siquem, ya xi mä n'na ra panteón ngue xi dänna Abraham, ja i thuxpu ngue bá t'ägui.

¹⁷ Pe ena bi ba'mø ni ma da zønna pa di nja'a ra hya xi yarpabi Oja ra Abraham, mathoguitho bi nxandyø judío p'u Egipto. ¹⁸ Nup'u Egipto, bi m'mu'a m'mefa n'na ra dast'abi ngue himbi badi te'o na ra José. ¹⁹ Nuna ra dast'abi na, bi nu man'u ya ma mboxitahu. Bi japi ngue da 'yenyø basi 'mø bi m'mui, n'namhma da du. ²⁰ Gue'u yø pa'u p'uya, ngue bi mihra Moisés. Guehna n'na ra zits'unt'u bi nu manho Oja. Pe hõnda nhyushna bi zi rá mamá p'u ja rá ngu. ²¹ Nu'mø mi 'yemp'uya, nuna rá t'ixu ra Faraón guese na bi hyaxra 'uene ngue bi tede tengutho 'mø drá basi. ²² Nuna ra Moisés, gä bi barpabi yø mfadi yø mmengu Egipto. 'Ne bi 'yehra pa ngue bi zedi te bi ma. 'Ne padi xanho ha di japi te da 'yøt'e.

²³ Nu'mø mi gua'a nyote njeya 'buhra Moisés, bi zo rá mmui ngue da ma di zengua ya yø judío ngue yø mēni. ²⁴ Mi zomp'u 'buhyo mēni p'uya, bi nu n'na ra mmengu Egipto ngue di unnbabi n'na rá mēni. Bi cospabi'a te mi ørbuya, pe bi hyo'a ra mmengu Egipto. ²⁵ Nuna ra Moisés bi 'yēna ngue di mmeya'u yø mēni ngue bi mennbabi Oja ngue da yāni para ngue da ma mathøgue p'u sä ra n'u. Pe himbi mmeya yø judío te t'ørpabi. ²⁶ Mi hyaxpuya, nuna ra Moisés bi dimmi yo nc'ei yø judío ngue di ndunse. Bi hejpa p'uya, i nnepe ngue di nhyegui, bi 'yēmbi: “Ague n'yø'aui, gadi mmēniui. ¿Hanja ngue gadi ndunseui?” bi 'yēmbi. ²⁷ Nu'a mi pute p'uya, bi nōnhna Moisés, bi 'yēmbi: “¿Te'o bi 'yēxa'i ngue gui nts'ut'abi, ngue gui hyasca'be ra güenda? ²⁸ ¿Ua gui nne gui hyogui tengutho gá japa n'na nc'ei ra mmengu ua Egipto mande?” bi 'yēmbi. ²⁹ Mi 'yøhra Moisés ngue t'ēmbi xi nhote, bi 'dagui, i map'u ja ra häi Madián. Ja i m'mup'u p'uya, 'ne ja bá mip'u yoho yø ts'unt'u.

³⁰ Nuna ra Moisés, mi gua'a nyote njeya ngue 'bup'u Madián. Nup'u ja ra dapo jonna t'øhø Sinaí, bi nu n'na ra ndut'o ngue tøhra sibi. Ja bá nyap'u rá anxē Oja p'uya. ³¹ Nu'mø mi hyetra sibi ra Moisés, di 'yøtho hanja'a te bi nu. Bi guarbuya ngue da nu xanho. Bá nya Oja p'uya, bi 'yēmbi: ³² “Guecä drá Oja mi thannegä ni mboxita Abraham. Drá Ojagä ngue ra Isaac, drá Ojagä ngue ra Jacob”, bi 'yēn'Oja. Pe asta huacra Moisés ngue bi nsu. Ya hingui ha nzammui ngue da hyeti xanho. ³³ Bi 'yēn'Oja p'uya: “Dami c'ojhni thixfani, porque nuua gui 'bäi, ra nduxcahäi ua. ³⁴ Dí nnugä ra n'u i thohma ja'igä rá m'mu'a Egipto. Dí

ø'mø dants'i. Dá ecä ya ngue ga nyani n'namhma ngue da ma mathøgue. Ague Moisés, dí nne ga pen'na'i Egipto ya" —bi 'yɛmbi.

³⁵ Madague'a himbi nu manho m'met'o yø judío na ra Moisés ngue xi 'yɛmbi: "¿Te'o xpá 'yɛxa'i ngue guí nts'at'abi, ngue guí hyasca'be ra güenda?" xi 'yɛmbi, pe guehna bi 'yɛx Oja ngue dyø hmu yø ja'i nuya da juqui. Nguna bi xihra anxe bi nup'u ja ra ndut'o mi danzø. ³⁶ Nuna ra Moisés, guehna bá jujpü ja ra häi Egipto ma mboxitahu na. Ja bá up'u yø hmeya ngue yø milagro bi 'yøt'e, tengutho bi 'yørbu ja ra Thenga Jathe. Bi 'yøtyø milagro mente bi n'yo dapo nyote njeya. ³⁷ Nuna ra Moisés bi xihyø ja'i, bi 'yɛmbi: "Nuna Oja, da 'yɛxa n'na ra pøngahya ngue yø judío tengutho bi jacä. Nuna ra pøngahya na p'uya, dami 'yøhmü te gäma hya da xi'ahu", bi 'yɛmbi. ³⁸ Guehna 'dap'u bi n'yohu yø ja'i p'u ja ra dapo na ra Moisés. 'Ne bi map'u ja ra t'øhø Sinai ngue bá nyaui rá anxe Oja. Ja bá sip'u rá hya Oja p'uya. Bá ep'u 'buhma mboxitahu ngue di thojpabi na ra hya bá sifi, guehna ra hya bi t'unni ngue di thogahu naya.

³⁹ Pe ma mboxitahu himbi 'yɛc'ei na ra hya bi manna Moisés. Bi mespatho te bi ma, sinoque bi ne xtabá mmenga Egipto mahøn'a. ⁴⁰ Bi 'yɛmbyø ja'i ra Aarón: "Ague Aarón, dí nnegähe ngue gui hocyø dahmu di m'met'o p'u gdä mähä. Porque nuna ra Moisés bá jugahu p'u ja ra häi Egipto, hindí pahmu te bá jana", bi 'yɛmbi. ⁴¹ Bi hoca n'na ra dahmu ngue ra t'undani p'uya. 'Ne bi hyo yø mbo'øni ngue bi 'yørpa ra 'bøt'e ra dahmu. Di johya yø ja'i ngue ya bi hocrä dahmu da danne. ⁴² Nuna Oja p'uya, bi hyep'u yø ja'i. Bi unna 'yu yø ja'i ngue yø sø bí ja maya, gä ørpa yø dahmu ngue thanne. Ngu'a nt'ot'i p'u ja ra libro bi 'yotyø pøngahya Oja ngue ena: "Ague gyø judíohu, mente gä n'yo dapo hu nyote njeya, ¿ua gä hyocju yø mbo'øni ngue gä 'yø'ni 'bøt'ehu? Nu'á, hin'na'a. ⁴³ Hante gue nup'u gni mähä, gadi 'yonnba hu rá ngu ra dahmu Moloc, 'ne gui tühu n'na ra dahmu ngue ra sø ni hu ngue ra Renfán. Guehya yø dahmu gadi hocse guí thannehu. Janangue nuyá, ga høn'ahu thip'u ja ra häi guí 'buhmu ya, gdä pen'nahü man'na rá nguep'u ngue ra häi Babilonia", bi 'yɛna.

⁴⁴ Bi sigue bi nya ra Teba p'uya, bi 'yɛna:

—Nup'u ja ra dapo, nuya ma mboxitahu mi ja n'na ra ngun'ulu ngue mi nnøpa nija yø ja'i. Ja pøspu yø xindo nt'ot'i rá ley Oja. Nuna ra ngun'ulu p'uya, bi xi Oja ra Moisés ngue da 'yøt'e tengutho ra forma xi 'yuti. ⁴⁵ Nuna ra ngun'ulu di pont'a cohmi. Nu'mø mamba ehra Josué bá n'youi ma mboxitahu, go bi søcua ra ngun'ulu ua dí 'buhmu'u ya. Mi zøhø bi hyannba yø häi yø 'dan'yo ja'i mi 'bucua. Guehna Oja bi hyøn'athi yø mmehäi. Bi nja ra ngun'ulu asta gue'mø mi m'muhra dast'abi David. ⁴⁶ Nuna ra David, xangu rá mate Oja bi dinbi. Bi ne ngue xta hyø'a n'na ra nija, ngue rá ngu na rá Oja mi thanne ra Jacob. ⁴⁷ Pe go bi hyøhra nija na ra Salomón rá ts'unt'u ra David.

⁴⁸ A nuna Oja magueŋe, hinguĩ 'bup'u ja yø nija di hocyø ja'i na. Porque rá pøngahya Oja bi 'yotra hya bi man'Oja ngue bi 'yena: ⁴⁹ “Dí hucä p'u mahets'i ngue dadi manda. Nua ja ra ximhai p'uya, di nnøpa nhnets'i. ¿Te 'be'a manu guí ena gui hogahu? Ogue ¿hapu guí emhmu ngue ga nsäyagä? ⁵⁰ ¿Ua hindá hocä ya te gäma cosa i ja?” bi 'yen'Oja.

⁵¹ Bi sigue bi zohyø ja'i ra Teba, bi 'yembi:

—Xandø nnaxi ni mmuihu. Ni guhu xancot'i, zant'a guí festhohu te mmanna Espíritu Santo. Tengutho bi 'yør'ma mboxitahu, guí njathu p'uya. ⁵² Nuya ma mboxitahu, gätho yø pøngahya Oja xa m'mui, gä xa nzui. 'Ne bi hyo'u yø pøngahya bi xihyø ja'i ngue da ep'u n'na nc'ei ngue gä ra nho da n'yo. A nuyá, ya bá é'a to bi man'u yø pøngahya'u. Pe gä dāhu ngue bi tho. ⁵³ Madague'a bá pense yø anxø Oja ngue bi 'da'ahu ra ley, pe hinguí ec'ei hu ra hya.

Ya bi tho ra Teba.

⁵⁴ Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi si p'uya, bi ndanzø yø mmui ngue ra cue, pets'i da zadra Teba. ⁵⁵ Nuna ra Teba p'uya, di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. Bi hyanma hets'i p'uya, bi hyandi ngue di yoxni Oja, 'ne bi hyandi ngue nup'u ja rá n'yei Oja ja 'bup'u ra Jesús. ⁵⁶ Bi 'yenna Teba p'uya:

—Dí handä ngue bi xohra c'ammahets'i. Nuna ra n'yohu bí 'ye mahets'i p'uya, ya 'buhnu ja rá n'yei Oja nu —bi 'yena.

⁵⁷ Bi muhra hmafi yø judío p'uya, bi gotyø gu, porque hinguí nne da 'yøhna ra hya mmanna Teba. Bi nyuntyø ja'i p'uya ngue bi bent'i. ⁵⁸ Bi gujma xøts'e ra hnini ngue bá pundo. Nu'u yø testigo xi manna fehni p'uya, bi gacyø tuhu ngue bi mōp'u 'bä'a n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Saulo. Bi mundo ra Teba p'uya. ⁵⁹ Mente 'bundo ra Teba p'uya, bi zo Oja, bi 'yembi:

—Ague ma Hmu'i Jesús, dadi dä'i ma te —bi 'yembi.

⁶⁰ Bi ndantyøhmu p'uya, ra ndøts'edi bi 'yena:

—Ague ma Hmu'i Jesús, 'yogui mbennbabi'a te ra ts'oqui øtya yø ja'i 'bucua.

Hontho bi man'a p'uya, bi du.

Bi sigue ra Saulo ngue suhyø 'yec'ei.

8 ¹ 'Da'igu bi mammi ra Saulo'u to bi hyo ra Teba. Nu'a ra pa'a p'uya, bi nanga n'na ra dasui p'u Jerusalén ngue bi ts'uhyø 'yec'ei. Gä bi n'uenyø 'yec'ei, i mpa mi'da yø hnini rá njap'u ja ra häi Judea. I mpa 'da asta ra häi Samaria. Pe nuya yø representante ra Cristo himbi 'dahya. ² Nuya yø n'yohu suprá xudi Oja, guehya bi 'yähra Teba ya. Janjuani zoni ngue mbeni. ³ Pe di sigue ngue suhyø 'yec'ei na ra Saulo. I huaxyø ngu, bi jucyø n'yohu 'nēhyø xisu ngue cot'i.

Bi ma ma'yoni ra hoga 'da'yo hya p'u Samaria.

⁴ Nuya yø ja'i bi 'dap'u Jerusalén, ndap'u bi zä i mpa yø ja'i, pe gä mmanna hoga 'da'yo hya p'u ni ma. ⁵ Nu'a ra Lipe guehna n'na nc'ei ra 'dagui na, i mpa p'u ja n'na ra hnini ngue ra häi Samaria. Bi müdi bi xihyø ja'i ra Cristo p'uya. ⁶ Bi mpeti gätho yø ja'i ngue øxra hya mmanna Lipe. Mi nu yø ja'i yø milagro bi 'yøtra Lipe p'uya. ⁷ Mi 'bup'u xangu yø ja'i ngue yø ndunthi, pe gä bi t'øthe. Nu'mø xihyø ts'onthi ngue da hyep'u yø ja'i n'youi, asta mafi. Xangu yø dogua bi 'yøthe, xangu yø ja'i tudyø gua bi 'yøthe. ⁸ Janangue gä di johya yø ja'i 'bup'u ja ra hnini.

⁹ Nup'u ja ra hnini, mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu. Mi hyätyø ja'i p'u ja ra häi Samaria conná mfadi ngue ra magia, mi ena ngue magese. ¹⁰ A nuna, dingüe dinnoho mi ørpa masu. Di n'yembyø ja'i: "Nuna ra Simu, janjuani ngue n'youi rá ts'edi Oja na", di n'yembi. ¹¹ Mi t'ørpabi masu, porque ya rá ya'atho yø pa mi hätyø ja'i conná mfadi. ¹² Pe ra Lipe bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i. Bi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. 'Ne xifi hanja na ra Jesucristo. Nu'mø mi t'ec'ei'a te bi manna Lipe p'uya, yø n'yohu yø xisu bi nxixya. ¹³ Xquet'a 'nehra Simu bi 'yec'ei ra hya 'ne bi nxixya. Asta ya hingui nne da hyehra Lipe na ra Simu. Di 'yøtho 'mø bi nu yø milagro øtra Lipe.

¹⁴ Mi 'yøhyø representante ra Cristo mi 'bu'a Jerusalén ngue ya 'nep'u Samaria xi t'ec'ei rá hya Oja. Ja i 'bennbu ra Bedu 'nehra Xuua p'uya.

¹⁵ Nu'mø mi zømp'u Samaria'u bi 'benhni, bi marpabi Oja yø 'yec'ei ngue nnepe di n'youi ra Espíritu Santo. ¹⁶ Porque tobe hinga n'na nc'ei mi n'youi ra Espíritu Santo. Sinoque høntho xi nxixya para ngue da fadi ngue ec'ei ra Hmu Jesús. ¹⁷ Ra Bedu 'nehra Xuua, nu'mø mi japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, yø 'yec'ei p'uya bi n'youi ra Espíritu Santo.

¹⁸ Mi nu ra Simu'a te øtyø representante ra Cristo, ngue nu'a gui japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, 'be xi n'youi ra Espíritu Santo yø 'yec'ei. Ra Simu p'uya, bi ne xta ngutra menyu ngue di njap'u. ¹⁹ Bi 'yembi:

—Dami 'dacui na ra ts'edi ja'au, n'namhma ngue nu to bi zä ga japä ma 'ye p'u ja rá ya, di n'youi ra Espíritu Santo —bi 'yembi.

²⁰ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembi:

—Nu'a ni menyu 'da gdi m'mehmi'a. ¿Hanto guí ena ngue nu'a bádi un'Oja, ra menyu gdí tin'a? ²¹ Nu'i hin'yu ni mmenthi ngue guí nthui na ra 'befi na. Porque nup'u ja rá hmi rá dā Oja, hinga njuanitho ni mmui.

²² Dami hyep'u ra nts'o ja ni mmui. Dami 'yäprá mate Oja, xamhmatho di pun'na'i te guí mbeni. ²³ Porque dí nnugä ngue grá zeya, 'ne gä ra nts'o xa mbent'ui ni mmui.

²⁴ Bi 'yenna Simu 'mø mi da p'uya:

—Dami marcauits'u Oja n'namhma ngue hinga thocä'a te guí xicui.

²⁵ M'mefa p'uya, nuya yø representante ra Cristo, nu'mø mi juadi bi xihyø ja'i ngue majuanì na rá hya Oja, bá pengbaya, bí 'yē'a Jerusalén. Nup'u ja yø hnini ja'a ra häi Samaria bá thogui, Gä bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i.

Ra Lipe bi nthēui n'na ra mmengu Etiopía.

²⁶ M'mefa p'uya, n'na rá anxē Oja bi xihra Lipe, bi 'yēmbi:
—Nuyá, ja ngue gui mma gdi ma Sur. Gui hyaxra 'yu bá nexa Jerusalén, i ntho'a Gaza —bi 'yēmbi.

Nup'u i nthohna ra 'yu na, hinjongui 'bui. ²⁷ Bi map'u sihna ra Lipe. Bi nthēui p'u ja ra 'yu n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Etiopía, ngue xpí 'yēhra ndanne Jerusalén. Rá 'bet'o mēfi na n'na ra xisu ni hu ngue ra Candase mi ndast'abi p'u Etiopía, mi ja rá cargo ngue ra tesorero. ²⁸ Ni huxrá carro jutyø fani ni ma rá häi Etiopía. Mente ni 'yo p'uya, di xähra libro bi 'yotra pøngahya Isaías. ²⁹ Pe ra Espíritu Santo bi 'yēmbra Lipe:

—Damí cuatro n'yohu ni huxrá carro mma nu.

³⁰ Ra Lipe p'uya bi guarbu ja ra carro. Bi 'yøde ngue nuna ra n'yohu di xäp'u ja ra libro bi 'yotra Isaías. Bi 'yēmbuya:

—¿Ua guí padí te gadi xähya? —bi 'yēmbi.

³¹ Mi dahna ra n'yohu p'uya, bi 'yēna:

—Pe ¿hague gdá pacä p'uya, 'nē hinjo'o to da xiqui hanja ra hya? —bi 'yēmbi.

Bi xihra Lipe p'uya ngue bi nexpu ja ra carro, 'dap'u bi mihmi. ³² Nu'a ra parte nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro di xä p'uya, guehna ra hya ngue ena: “Tengutho n'na ra de'yo 'mø ni ma da tho, di mmuti. Ogue nt'axi n'na ra de'yo hīndi 'yani. Di njarbutho na ra n'yohu 'mø ni ma da tho ya, hīndi 'yani. ³³ Da ma ma'berpi rá sä ngue hīnda ma m'mäts'i. ¿To go da badi hague ngu ra nts'o da 'yøtyø ja'i di 'bu'a ra pa'a? Porque da thajpabi rá te ua ja ra ximhäi”.

³⁴ Nuna ra n'yohu p'uya, bi 'yänna Lipe, bi 'yēmbi:

—Damí 'yørca ra mate xiqui te'o na mmanna ra pøngahya naya.

¿Uague nuse, uague 'bui te'o man'na mmanna?

³⁵ Mi dahra Lipe p'uya, i dumbatho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro madi xädi, bi xihra hoga 'da'yo hya ngue ha bi nja ra Jesús. ³⁶ Nu'mø mi thop'u po n'na ra dehe p'uya, bi 'yēn'a ra n'yohu yaui ra Lipe:

—I poua ra dehe ya, ¿ua hīnda zä ga nxixyagä 'mø?

³⁷ Mi dahra Lipe p'uya, bi 'yēmbi:

—Nu'mø guí hahní mmui guí ec'ei ra hya, da zä njam'mø da hīn'na.

Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yēmbi:

—Dí ec'eigä ngue ra Jesucristo guehna rá Ts'unt'u Oja na.

³⁸ Bi manda ra n'yohu ngue bi ma ma'bä'mi ra carro p'uya. Bi mēp'u ja ra dehe ngue bi xixyabi ra n'yohu na ra Lipe. ³⁹ Nu'mø mi bøn'a nenthe p'uya, bi gus'ra Espíritu Santo ra Lipe. Nuna ra n'yohu bi nxixya p'uya,

ya hínha mambi nu ra Lipe. Bi sigue bi n'yo p'uya, pe di johya gä ra 'yu.
⁴⁰ Mi dambeni ra Lipe p'uya, ya 'bup'u ja ra hnini Azoto. Bi n'yo ngue bi
 hya 'da yø hnini ngue bi manna hoga 'da'yo hya, asta gue'mø mi
 zomp'u ja ra hnini Cesarea.

Nuna ra Saulo, bi mudi bi 'yēc'ei ra Jesús.

9 ¹ Nuna ra Saulo, hinguī sāya di pihyø ja'i ngue nne da hyo'u ēc'ei
 ra Hmu Jesús. Bi map'u 'bührá hmu yø mmäcja p'uya. ² Bi 'yäpra
 sūcua da gats'i, di map'u ja yø nija p'u ja ra hnini Damasco, ni hya ra
 ts'edi ngue da si'u to ēc'ei ra hoga 'da'yo hya. Nu'mø yø n'yohu ogue yø
 xisu da tini, da tut'i da sip'u Jerusalén ngue di n'ofädi. ³ Pe nu'mø ni ma
 da zøt'a Damasco p'uya, nthambenitho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue
 bi nthēui. ⁴ Bi dā'a hāi ra Saulo p'uya. Bi 'yø p'uya ngue ts'ofō, bi t'ēmbi:
 —Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue ēmmēi guí sūqui?

⁵ Mi dāhra Saulo p'uya, bi 'yēmbi:

—¿Te'o'i p'uya, grā Hmu?

Nu'a nzo p'uya, bi 'yēmbi:

—Go guecā drā Jesús ngue ēmmēi guí sūqui. Pe gādī n'ūnse, tengutho
 ra ndani 'mø embrā nhnet'i ra za mā sūni.

⁶ Asta huacra Saulo ngue bi nsu. Bi 'yēmbuya:

—Ague grā Hmu, ¿teni 'be'a guí nneque ga øt'ä p'uya?

Mi dāhra Hmu Jesús, bi 'yēmbi:

—Dami nangui, ni manu bí ja ra hnini. Ja dani si'i nu te ja ngue gui
 'yøt'e.

⁷ Emmēi di 'yødya yø n'yohu mi n'youi ra Saulo, porque bi 'yøde ngue
 bi ya maya'a nzohra Saulo, pe hínjombi nu. ⁸ Nu'mø mi nanga hāi ra
 Saulo p'uya, i nne di nhanni, pe bi nxädä. Janangue bi ma macunhni, bi
 zøn'a Damasco. ⁹ Bi m'mup'u nhyu pa, pe hínha hēti. Xingra hme, ni
 xingra dehe xtā nzi.

¹⁰ Nup'u Damasco, mi 'bup'u n'na ra 'yēc'ei ni hu ngue ra Ananías.
 Nuna ra Hmu Jesús bi zohra Ananías, bi 'yēmbi:

—Ague Ananías —bi 'yēmbi.

Mi da p'uya, bi 'yēna:

—Dí 'bucua grā Hmu. ¿Tema hya?

¹¹ Mi dāhra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ga 'yo, ni map'u ja ra caye ni hu ngue Njuantho. Carbu ja rá ngu ra
 Judas. Dami 'yännbu n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Saulo, ra mmengu
 Tarso. Nuya, exa bi mmat'Oja ya. ¹² Mente mmat'Oja ra Saulo p'uya,
 nup'u i nu, bi zøn'a n'na ra n'yohu p'u ha 'bui ni hu ngue ra Ananías. Bi
 nu ngue bi yut'ambo, bi japrā 'ye p'u ja rá ya para ngue di nzø yø dā.

¹³ Nu'mø mi 'yø'a ra hya sihra Ananías, bi 'yēna:

—Ague grá Hmu, xangu ra nts'lo dí øcä xa 'yø'na ra Saulo ngue di ðnyø ja'i nu'u ec'ei'i p'u Jerusalén. ¹⁴ A nuyá, bá äpra súcua yø hmu yø mmäcja ya, ngue bá ecua ngue nu'u yø ja'i nzo'i, Gä da dut'i da zits'i.

¹⁵ Pe ra Hmu Jesús bi 'yembra Ananías:

—Ni mahma. Porque nuna ra 'nyohu na, ya xtá huanhnä na ngue da xihyø ja'i te'ogui. Da xihyø ja'i rá m'mu'a n'nanni yø nación, 'nep'u ha 'buhyø dast'abi da ma te'ogui, 'nep'u 'buhyø judío da xifi te'ogui.

¹⁶ Nugä ga uti hague ngu gangu ra n'u da thogui conná ngueque.

¹⁷ Nuna ra Ananías bi map'u ja ra ngu mambí 'buhra Saulo. Mi yat'ambo p'uya, bi japrä 'ye p'u ja rá ya ra Saulo, bi 'yembi:

—Ague ma zi cu'i Saulo, nuna ra Hmu Jesús bá zo'i p'u ja ra 'yu, xpá mmenngä ya ngue da zä di nzø ni dä, 'ne gui n'youi ra Espíritu Santo —bi 'yembi.

¹⁸ 'Bexque'a bi nzø yø dä ra Saulo p'uya. Bi hyø'u ena yø xihua mi ja yø dä. Bi nxixya p'uya. ¹⁹ Mi nsihme p'uya, mahømbi hya ra ts'edi. Bá m'muhma njammi pa p'u 'buhyø 'yec'ei p'u Damasco.

Ra Saulo bi mambí hya Oja p'u Damasco.

²⁰ Bi du'mi bi manna hya ra Saulo p'u ja yø nija di mpeti yø judío p'uya. I xihyø ja'i ngue ra Jesús, gue'a rá Ts'unt'u Oja'a. ²¹ Nuya gätho yø ja'i øde te mmamp'uya, di 'yøtho, di 'nyembi:

—¿Ua hinga guehna ra 'nyohu 'bu'a Jerusalén, nuna t'embi suhyø ja'i ec'ei ra Jesús? Huangui gue'a ni 'yecua'a ya ngue da dut'u to da dini, da zispabi yø hmu yø mmäcja.

²² Pe man'na ni hyadra ts'edi ra Saulo ngue mmanna hya. I utyø ja'i te mmamp'u ja ra Maca Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo xa 'yex'Oja ngue di ndast'abi na. Asta hinguí padí te da 'yøtyø judío mi 'bu'a Damasco.

Bi pongra ndate yø judío na ra Saulo.

²³ Mi ma ya'atho yø pa p'uya, bi nhēcāhya yø judío ngue xtā hyo ra Saulo. ²⁴ Nu'u yø hyote, i fāhyø goxthi ngue ra nenihni ngue da hyo 'mø bi thop'u. Pe mi mmeya'a te fennbabi ra Saulo. ²⁵ Nu'mø minxui p'uya, nuya yø 'yec'ei bi 'yet'a n'na ra canasta na ra Saulo. I cambu ja ra jado di thesra nenihni. Bi bømp'uya.

Ra Saulo bi ma Jerusalén.

²⁶ Nuna ra Saulo, mi zøn'a Jerusalén, bi ne xtí mpenhui'u yø 'yec'ei mi 'bup'u. Pe Gä su 'mø mi nu, porque embi ngue himma juani ra 'yec'ei na ra Saulo. ²⁷ Nuna ra Bernabé go bi zixra Saulo p'u 'buhyø representante ra Cristo na. Go bi manna p'uya ha bi njap'u i nu ra Saulo p'u ja ra 'yu na ra Hmu Jesús. Bi ma ha bi nja ngue bi zofo. Gue'a i hya ra ts'edi ra Saulo ngue bi mamp'u Damasco hanja na ra Jesús. ²⁸ Nup'u ja ra hnini

Jerusalén, 'dap'u 'yohu'u yø representante na ra Saulo. Nup'u ni ma yø representante, ja ni map'u ra Saulo. ²⁹ Nuna ra Saulo bi hya ra ts'edi ngue mma hanja na ra Hmu Jesús. Di nju'mahya 'mø yaui ya yø judío ga ya ra hya ngue ra griego. Pe nuya yø judío ya, i nne da hyo ra Saulo. ³⁰ Mi mmeya yø 'yēc'ei p'uya ngue nne da tho ra Saulo. Bi zixpuya, i ma Cesarea ja bi thøp'u. Ya bi mase p'u ja ra hnini Tarso na ra Saulo p'uya.

³¹ Ya 'būmmanho gātho yø 'yēc'ei rá m'mup'u ja ra hāi Judea, da guep'u Galilea, da guep'u Samaria. Man'na ni hyadra ts'edi'u rá m'mup'u. I 'bui ngue suprá xudi Oja, 'nē fāxra Espíritu Santo. Man'na mani 'yēc'ei tho mi'da yø ja'i.

Bi t'øthe ra Eneas.

³² Bi n'yo ra Bedu ngue bi zengua yø cu. Xquet'a bi ma bí zengua'u yø 'yēc'ei rá m'mup'u ja ra hnini Lida. ³³ Nu'a ra hnini'a p'uya, bi dimp'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Eneas. Ya nhyato jeya mi oxrá t'ots'i, porque mi tudyø gua. ³⁴ Nuna ra Bedu bi 'yēmbi:

—Ague Eneas, da 'yøthe'i ra Jesucristo ya. Dami nangui, pes'ni fidi.

Nuna ra dārquēhi 'bexpī nangui. ³⁵ Nu'u yø mmengu Lida 'nē'u yø mmengu Sarón mi nu ngue bi zā ra Eneas. Bi hyep'u yø nyogui nt'ēc'ei p'uya, bi 'yēc'ei ra Hmu Jesús.

Bi bennate ra Dorcas.

³⁶ Nup'u ja ra hnini Jope mi 'bup'u n'na ra 'yēc'ei ngue ra xisu mani hu ngue ra Tabita. Ra hya ngue ra griego p'uya, gui hutī ngue ra Dorcas. Nuna ra xisu na, mente ra pa bi m'mui bi 'yøtra nho, i fāxyø ja'i hin'yu te da hyoni. ³⁷ Mi 'yē'a n'na ra pa p'uya, nuna ra Dorcas bi hyenni, pe bi du p'uya. Nu'mø mi 'betrā ánima, bi 'bep'u ja n'na ra cuarto bí ja mayá ra tēcangu. ³⁸ Nup'u ja ra hnini Lida ja mi dup'u ra Dorcas, querpūtho bí ja ra hnini Jope mambi 'būhra Bedu. Nu'mø mi bahyø 'yēc'ei p'uya ngue bí 'bup'u Jope ra Bedu, n'na zihmantho bi menhni yo nc'ei ngue bá si ra Bedu.

³⁹ Nu'mø mi zømp'u bí 'būhra Bedu'u yø nzite p'uya, 'bexpa ēhra Bedu. Mi zøp'u ja ra ngu ra Bedu p'uya, bi ts'ixpū ja ra cuarto maya bí 'benna ánima. Xøgue di mäs'yø 'danxu p'u 'beni ngue zoni. Bi t'utra Bedu'u yø tuhu 'nēhyø vestido mi ø'r'mø mi 'būhra Dorcas. ⁴⁰ Nuna ra Bedu p'uya, bi xihyø ja'i ngue gā da bøn'āthi. Bi ndantyøhmu p'uya, bi mat'Oja. Mente hētra ánima na ra Bedu p'uya, bi 'yēmbi:

—Ague Tabita, dami nangui —bi 'yēmbi.

Bi nzø yø dā ra ánima p'uya, bi hyētra Bedu, bi nangui bi mi. ⁴¹ Nuna ra Bedu, bi bennba rá 'yē ra Dorcas ngue bi xots'i. Mi xoxpuya, bi ma macut'i mbo yø 'yēc'ei conyø 'danxu ngue bi dāpi, pe ya i te. ⁴² Bi fadi gā ra hnini Jope na ra hya na p'uya. Janangue xangu yø ja'i bi 'yēc'ei ra

Hmu Jesús. ⁴³ Nuna ra Bedu p'uya, ya'atho yø pa bá m'mup'u Joep ja rá ngu n'na ra hyuxfani xquet'a ni hu ngue ra Simu.

Bi nyauí ra Bedu ra Neyo.

10 ¹ Nup'u ja ra hnini Cesarea, mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Neyo. Mará capita na ra n'yohu na, rá hmu n'na 'bui yø soldado ni hu ngue ra Italiano. ² Nuna ra n'yohu na, gä thanne Oja'u 'bup'u ja rá ngu, 'nē gä suprá xudi Oja. Xquet'a xangu ra menyu madi uni ngue fäxyø judío. 'Nē zant'a mmat'Oja. ³ N'na ra pa p'uya comma hyu nde, bi mpä rá nthandi ra Neyo tengutho 'mø di 'ui. Bi nu xanho ngue n'na rá anxē Oja bi yurbu ha 'bui, bi 'yēmbi:

—Ague Neyo —bi 'yēmbi.

⁴ Bi hyētra anxē ra Neyo p'uya, pē bi nsu. Bi 'yännbaya, bi 'yēmbi:

—¿Tema hya, grá Hmu?

Mi dahra anxē p'uya, bi 'yēmbi:

—I nnu manho Oja ngue guí mmat'Oja 'nē nnu manho te guí øt'e ngue guí fäxyø ja'i hin'yu te da hyoni. ⁵ A nuyá, dami 'yet'i to da si ra Simu bí 'bui'a Joep, nuna ga ts'ofu ngue i Bedu. ⁶ Nuna ra Bedu, 'bup'u ja rá ngu ra hyuxfani nuna xquet'a i Simu. I ja rá ngu p'u ja rá nnengui ra jathe. Nuna go da xi'i te 'be'a ja ngue guí 'yø'na —bi 'yēmbi.

⁷ Mi ma ra anxē p'uya, nuna ra Neyo bi zohni yoho yø mēfi 'nē n'na ra soldado. Nuna ra soldado, rá n'youi ra Neyo ngue xquet'a 'nēhna mi thanne Oja na. ⁸ Bi xifi te xi nu p'uya. M'mefa p'uya, bi menhyø nzite p'u ja ra hnini Joep.

⁹ Mi hyaxpuya, ya ni 'yo ra 'yu yø nzite, ni ma da zomp'u ja ra hnini. Comma huxyadi p'uya. Nuna ra Bedu bi nexma xøts'e ra ngu ngue da mat'Oja ¹⁰ Nuna ra Bedu p'uya bi ntu manthuhu. Mente mahojpi te da zi, bi mpä rá nthandi tengutho 'mø di 'ui. ¹¹ Bi nu ngue bá xohra c'ammahets'i. Bá cacua häi n'na ra manta xannoho, bá nthut'i yø ts'at'i. ¹² Nup'u ja ra ulu p'uya, bá cap'u xangu yø zu'e ngue ja goho yø gua. Bá cap'u yø c'ēya, bá cap'u yø ts'int'su. ¹³ Bi 'yøhra Bedu p'uya ngue ts'ofu, bi t'ēmbi:

—Ague Bedu, dami nangui. Guí hyo yø zu'e 'bucua n'namhma gui sa.

¹⁴ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yēna:

—Hin'na grá Hmu. Porque hinjam'mø xtá sigä n'na ra cosa nu'a hin'yu rá nt'ēdi ga si, ogue xants'o —bi 'yēmbi.

¹⁵ Nu'a bi ya maya p'uya, mahombi zofo, bi 'yēmbi:

—Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gni hut'i ngue xants'o'a.

¹⁶ Nhyu ndi bi 'yøhra Bedu ngue ts'ofu. M'mefa p'uya, bi mengra manta, i ma mahets'i. ¹⁷ Pē ra Bedu hingui padi te da 'yøt'e. Di n'yomfēni hanja te ga mbøn'a bi nu. Bi zop'u ja ra goxthi'u yø nzite ra Neyo p'uya. Ya xpí n'änni hapu ja rá ngu ra Simu. ¹⁸ Bi 'yänni ngue'mø

di 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu 'ne i Bedu. ¹⁹ Mente sodrá mmui ra Bedu'a te xi nu p'uya, ra Espíritu Santo bi 'yembi:

—'Bäcua ja ra goxthi hyu yø n'yohu hon'i. ²⁰ Ga 'yo, dami cai. 'Yo guí yobení ngue guí mme, porque nugä go xtä et'ä'u.

²¹ Nuna ra Bedu p'uya, n'na zihmantho bi gai. Bi ma bá nyaui'u yø nzite ra Neyo bi zøhø. Bi 'yembi:

—Dí 'bucä ua n'yø, masque go guí hongüi. ¿Tema hya gni 'yehmi?

²² Nu yø nzite p'uya bi 'yembi:

—Nu'a ra capita ni hu ngue ra Neyo xpä mmenngahe ngue ga sixahe. Nuna ra Neyo, guehna n'na ra hoga n'yohu ngue suprá xudi Oja. 'Ne nnu manho gätho yø judío na. I mma ngue bi zø'a n'na rá maca anxe Oja p'u ha 'bui, bi xifi ngue da penhni to da zixa'i, para ngue da 'yø'a ra hya ja ngue guí mma —bi 'yembi.

²³ Nuna ra Bedu p'uya, bi cut'ambo'u yø nzite ngue di n'oxi. Mi hyaxpaya, bi mähä ya yø nzite. 'Ne bi mähä mi'da yø 'yec'ei ngue yø mmengu Jope.

²⁴ Rá yo pa p'uya, bi zøn'a Cesarea. Nuna ra Neyo, ya mi ndø'mate p'u ja rá ngu. Ya xi petyø mení conyø amigo di nsixui. ²⁵ Mi zøhra Bedu, 'bexpa nangra Neyo ngue bi nzenguaui. Bi ndantyøhmu p'uya ngue nne xtä ndanne. ²⁶ Pe ra Bedu bi xihra Neyo ngue da nangui. Bi 'yembi:

—Dami nangui. Nugä xquet'a drä ja'ithogä tengutho'i.

²⁷ Mente yaui p'uya, bi yat'ambo ra ngu. Bi nu ngue xangu yø ja'i 'bup'u xi mpeti. ²⁸ Ra Bedu p'uya bi 'yembyø ja'i:

—Guí pahmu ngue n'na ra judío, hingui nneprá nt'ec'ei ngue di n'amigoui n'na ra 'dan'yo ja'i, ni xinga gue'a ngue da yurbu ja rá ngu. Pe Oja, ya xa xiqui ngue hinjonni ja'i ga embi ngue hingui sä ga nya'be, oque ga embi ngue xants'o. ²⁹ Janangue nu'mø mambá ts'igui, hinte dá ma, sinoque n'na zihmantho dá ehé. A nuyá, dí nne ga padi te guí zoqui.

³⁰ Mi dahra Neyo p'uya, bi 'yembi:

—Ya rá gupa ya, comma tengutho ra ora ja p'uya, ya mmap'u comma hyu nde. Him mará nsihme'a ra ora'a. Mente dí mmat'Oja ua ja ma ngu, bi mpä ma nhandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dá nugä n'na ra n'yohu bi zøcua, di yoxni rá he. ³¹ Bi 'yengui: “Ague Neyo, nu'a ni mhmatoja guí øt'e, i ø Oja'a. ³² Dami 'yet'i to da si n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu 'ne i Bedu. Bí 'bup'u ja ra hnini Jope. I säya p'u ja rá ngu'a xquet'a ni hu ngue ra Simu. Ra hyuxfani'a ra n'yohu, 'bup'u ja rá nnengui ra jathe. Nu'mø bi zøcua'a p'uya, go da xi'i hanja'a”, bi 'yengui. ³³ Janangue dá penhna p'u te'o da si'i. Ya xanho ngue xcuá ehé. A nuyá, gätho dí 'bucähe ua ja rá hmi rá dä Oja ya. Dí nne ga øcähe te gäma hya di 'bep'a'i Oja gui xicje —bi 'yembi.

Ra Bedu bi xihra hya yø ja'i 'bup'u ja rá ngu ra Neyo.

³⁴ Mi nya ra Bedu p'uya, bi 'yena:

—A nuyá, dí haxä njuani ya ngue Oja hinjongui en'a. ³⁵ Sinoque i nnu manho hont'o bi zä maja'i 'bucua ja ra ximhäi ngue suprá xudi 'ne oträ nho. ³⁶ Nuna Oja bi zohyø judío, bá pennbabi ra hoga 'da'yo hya ngue di nhojpauí yø ja'i conná guehra Jesucristo. 'Ne guehna nnopa hmu gätho yø ja'i naya. ³⁷ Nu'ahu guí pahmu te bá njap'u Galilea 'necua Judea 'mø mi manna hya ra Xuua bi 'yøträ nxixya.

³⁸ Guí pahmu ngue nuna Oja, bá pennbabi ra Espíritu Santo ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret, ngue bi hatra ts'edi da 'yøträ nho p'u di ma. Bi 'yøthe gätho yø ndunthi madi unna zithu. Bi zä bi 'yøt'e tengü na ra hya na, porque n'youi Oja. ³⁹ A nugähe ya, dadi jagähe majuaní te gä bi 'yøträ Jesús, tengutho te bi 'yørbu ja ra xequi rá njap'u Judea 'nep'u ja ra hnini Jerusalén. M'mefa p'uya, bi ma macuati ra pont'i ngue ja bi dup'u. ⁴⁰ Pe nuna Oja, bi japi bi bennate'a rá hyu pa. Bi nepe ngue mahondá nuhe 'mø ya xi bennate. ⁴¹ Hínque masque gätho yø ja'i bi nu 'mø mi bennate ra Jesús, sinoque go dá nugähe. Ya m'met'o xpí zän'Oja ngue ga jahe majuaní p'u bi bennate ra Jesús. Nugähe p'uya, 'dap'u dá nsihmge 'mø mi bennate p'u mant'ägui. ⁴² 'Ne gue'a bi 'bejpahe'a ngue ga japähe majuaní yø ja'i, ngue nuna ra Jesús guehna bá ex Oja ngue di ndast'abi na, ngue da hyaspa ra güenda'u i te 'ne'u xandu. ⁴³ Nuna ra Jesús, guehna bi ma gätho yø pøngahya Oja na, ngue nu to gätho da 'yec'ei na, di mpunnba yø ts'oqui conná guehna.

Ba 'bennbabi ra Espíritu Santo yø ja'i hinging judío.

⁴⁴ Tobe di yahnitho ra Bedu 'mø mi zøhra Espíritu Santo p'u 'buhyø ja'i mi øxra hya mmanna Bedu. ⁴⁵ Nu'u yø judío xí 'yec'ei m'met'o ra Jesús bá n'youi ra Bedu ngue di hyani, di 'yøtho'u p'uya, ngue 'ne'u yø ja'i hinging judío bá 'bennbabi ra Espíritu Santo. ⁴⁶ Mbønequi xanho, porque øde ngue n'nan'yo ra hya ga ya'u 'bup'u. 'Ne øde ngue espabi Oja. ⁴⁷ Bi 'yenna Bedu p'uya:

—Xiya, ¿ua hinda zä di nxixya ya yø ja'i bá 'bennbabi ra Espíritu Santo ya, tengutho bi njacju m'met'o? —bi 'yena.

⁴⁸ Bi xihyø ja'i p'uya ngue bi ma maxixyabi, gue'a di fadi ngue ec'ei ra Jesucristo'a. M'mefa p'uya, ya himma thøgue ra Bedu, xihyø ja'i ngue di m'mup'u njammi pa.

Ra Bedu bi dāpra güenda yø 'yec'ei p'u ja Jerusalén.

11 ¹ Nuya yø representante ra Cristo co 'ne'u mi'da yø 'yec'ei rá m'mup'u Judea, bi 'yøde ngue 'ne'u hinging judío ya xí ec'ei bi rá hya Oja. ² Nu'mø mi zønna Bedu p'u Jerusalén, bi mbøcue 'da yø judío ngue ya mayø 'yec'ei. ³ Bi 'yembi:

—¿Hanja ngue gá sømp'u 'buhyø ja'i hinging judío, 'ne 'dap'u gá nsihmgei? —bi 'yembi.

⁴ Nuna ra Bedu p'uya, bi dā ra güenda te gä xi nja, bi 'yena:

⁵ —Nu'mø dambí 'bucä p'u ja ra hnini Joep, ma mat'Ojagä p'uya. Bi mpähma nthandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dä nugä n'na ra manta xannoho bí gahmaya, ba nthut'i ngoho mats'at'i. Bi zöp'u dí 'bui. ⁶ Nu'mø ma hetä p'uya, dá nu te 'be'a cambo. Dä nu ngue bá cüp'u yø zu'ë ja goho yø gua, bá cüp'u yø zate, bá cüp'u yø c'ëya, bá cüp'u yø ts'int's'u. ⁷ Dä øcä p'uya ngue nzoqui bi 'yengui: “Ague Bedu, dami nangui. Guí hyo yø zu'ë 'bucua n'namhma gui sa”, bi 'yengui. ⁸ Nugä p'uya dí embi: “Hin'na grä Hmu. Porque hinjam'mø xtä sigä n'na ra cosa nu'a hin'yu rá nt'edi ga si, ogue xants'o”, dí embi. ⁹ Nu'a nzojpuya, mahombi 'yengui: “Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gni hut'i ngue xants'o'a”, bi 'yengui. ¹⁰ Nhyu ndi bi zoqui ngue ngu'a xiqui. 'Bextä nugä p'uya ngue bi mengra manta, i ma mahets'i. ¹¹ Nu'a ra ora'a p'uya, nup'u ja ra ngu nmi 'bui, bi zøn'i hyu nc'ei xi nexa Cesarea, ni ma da sigui. ¹² Ra Espiritu Santo p'uya, bi xiqui ngue hinga nyoben, ga mme'be'u yø n'yohu bi zøhø ngue sixqui. Xquet'a dá macähe ya 'dato ma zi cuhu 'bucua. Gä dá cut'ähe p'u ja rá ngu n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Cesarea. ¹³ Nuna ra n'yohu p'uya, bi xicje ha bi nja ngue bi nu n'na ra anxë bi zöp'u ja rá ngu. Ra anxë p'uya bi 'yembi: “Dami 'yet'i to da si n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu, 'bup'u ja ra hnini Joep, nu'a xquet'a ja man'na ra thuhu ni hu ngue ra Bedu. ¹⁴ Nuna ra Bedu, go da xi'i na ha di njap'u gdi nyani, co 'në'u 'bup'u ja ni ngu”, bi 'yembi. ¹⁵ Pe hontho dá fadi dá xicä ra hya yø ja'i p'uya, 'bexque'a bá 'bennbabi ra Espiritu Santo, tengutho bi njacju m'met'o. ¹⁶ Bi zo ma mmuigä p'uya ngue nguna ra hya bi man'a m'met'o ra Hmu Jesús, bi 'yena: “Ra Xuua bi 'yøtra nxixya conna dehe'a. Pe nu'ahu, ra Espiritu Santo di ha'ahu ra ts'edi”, bi 'yena. ¹⁷ Pe xi'mø ngue bi ne Oja ngue bi japyø ja'i tengutho bi jacju 'mø ma ec'ëihu ra Hmu Jesucristo, çua da zä ga täjpagä'a te nne da 'yøt'a Oja p'uya?

¹⁸ Nuya yø 'yec'ei mi 'bup'u Jerusalén, mi zä mi 'yøhya yø hya bi manna Bedu, mambi nsäyatho. Bi 'yemp'uya:

—Maguesë na Oja, ngue xquet'a 'në'u hingyø judío bi ne Oja ngue bi hyep'u ra nts'o, 'në bi tocabi ra 'da'yo te para zantho.

Yø mmengu Antioquía bi 'yec'ei ra Jesucristo.

¹⁹ Bi 'yemmei bi ts'ühyø 'yec'ei 'mø mi tho ra Teba. Nu'u bi 'dagui, i mpa 'da astä Fenicia, astä Chipre, astä Antioquía i mpa 'da. A nuya p'uya, nuna ra hoga 'da'yo hya ni hya, ja ni mamp'u ni mpa. Pe høndyø judío bi xifi, hinjom mi'da ni ja'i xtä xifi. ²⁰ Da gue 'da yø 'yec'ei ngue yø mmengu Chipre, 'në'u yø mmengu Cirene bi zømp'u ja ra hnini Antioquía. Xquet'a bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i hingyø judío. Bi xihyø ja'i hanja'a ra Hmu Jesús. ²¹ Di hatra ts'edi Oja ngue da manna hya. Janangue xangu yø ja'i bi hyep'u yø nyogui nt'ec'ei ngue bi 'yec'ei ra Hmu Jesús.

²² Nuna te bi nja, mi zä mi 'yø'u yø 'yɛc'ei p'u Jerusalén, 'bexpɪ menhna Bernabé ngue i ma astä Antioquía. ²³ Nu'mø mi zonna Bernabé, bi nu p'uya ngue nuna Oja ya xi japi xandønho yø ja'i. Ra ndijohya p'uya. Bi xifi gätho yø ja'i ngue da hyahyø mmui da hya ra ts'edi ngue da den'na ra Hmu Jesús, hinda hyegui. ²⁴ Nuna ra Bernabé, rá hoga n'yohu na, n'youi ra Espíritu Santo, di zajpabi rá nt'ɛc'ei. Janangue xangu yø ja'i bi dapyø mmui ngue bi 'yɛc'ei ra Hmu Jesús.

²⁵ Ja bi nɛxpɪ ra Bernabé ngue bi map'u ja ra hnini Tarso ngue bá honna Saulo. Nu'mø mambá timp'uya, bá n'youi, bí 'yɛ'a Antioquía.

²⁶ N'na jeya xanho bi m'map'u ha 'buhyø 'yɛc'ei. Xandøngu yø ja'i bi xännbabi ra hya. Ja bá fup'u Antioquía p'uya, ngue nuya yø ja'i tenna Cristo i nhuti ngue yø cristiano.

²⁷ Nu'u yø pa'u p'uya, nu'u 'da yø pøngahya Oja bá nɛxpɪ Jerusalén ngue i ma Antioquía. ²⁸ Nuna n'na nc'ei ni hu ngue ra Agabo bi nangui bi m'mäp'u 'buhyø 'yɛc'ei. Bi bennbabi ra Espíritu Santo'a ra hya bi mamp'uya, ngue i ja ngue di nja n'na ra thuhu gä rá nguni ra häi. Nu'a te bi mamp'uya, bi nja, gue'u yø pa ngue mi ndast'abi ra Claudio.

²⁹ Janangue nuya yø 'yɛc'ei p'u Antioquía bi 'yørpabi ra 'bäxte'u yø mmi'yɛc'eiui ni m'mu'a Judea. N'na ngu n'na bi uni te ts'u bi zarpa yø ts'edi di uni. ³⁰ Nguna bi 'yøt'e ngue bi petra mɛnyu, bi mennbabi yø 'yɛc'ei p'u Judea ngue bi ndäpi to 'bet'o. Nuya bi hyaxra mɛnyu, guehna ra Bernabé 'nɛhra Saulo.

Bi tho ra Jacobo, 'nɛ bi n'ofädi ra Bedu.

12 ¹ Nuna ra tiempo na p'uya, bi bent'i 'da yø 'yɛc'ei na ra dast'abi Herodes ngue bi uni. ² Nuna ra Jacobo rá n'yohu ra Xuua, bi manda ngue bi thejpa rá ya conna juai. ³ Bi nu ra Herodes ngue di ho yø judío te bi 'yøt'e, bi bent'i mahøn'a ra Bedu p'uya. Nuna ra hya na p'uya, bi nja'a ra pa ngue ra ngo ts'i ra thuhmɛ hingui n'youi ra íxi. ⁴ Nu'mø mi ma mabent'i ra Bedu, bi manda ra Herodes ngue bi jot'i. Nup'u ja ra fädi p'uya, bi mä'i goho poni yø soldado ngue yø goho nja'i n'na poni. Bi zänni ngue ja xti sentencia 'mø xtä nguahra ngo ni hu ngue ra pascua. ⁵ Ya ofädi ra Bedu, pɛ m'mädi xandønho. Janangue hingui säya'u yø mmi'yɛc'eiui, janjuani ngue mmarpabi Oja.

Oja bá juipɪ ja ra fädi ra Bedu.

⁶ Nu'a ra xui'a p'uya, høntho xtä hyats'i xtä mma njuqui ra Bedu ngue xtä mma mā sentencia ngue da tho. Nuna ra Bedu, xi 'yɛt'inde yoho yø soldado p'u mi aha. Mā nthut'i co yoho yø cadena. Nu'u mi'da yø soldado p'uya, 'bäp'u ja ra goxthi fädi ngue di mfädi. ⁷ Mi zø'a n'na rá anxɛ Oja p'uya, bi yot'i gä mbo ra fädi. Nuna ra anxɛ, bi dospa rá hyo ra Bedu ngue bi 'yä, bi 'yɛmbi:

—Dami nangui n'nahmantho.

Bi xo'u yø cadena manthut'i yø 'ye ra Bedu p'uya. ⁸ Nu'a ra anxë bi 'yëmbi:

—Dami du'ni nguti ya, dami ti'ni thixfani —bi 'yëmbi.

Nu'mø mi 'yøtra Bedu'a te sifi, ra anxë mahømbi 'yëmbi:

—Dami hye ni tũhu ya, bá nterbũya.

⁹ Nuna ra Bedu p'uya, ni 'befatho p'u ni ma ra anxë ngue bi bøni. Pe hinguĩ padĩ ngue'mø majuanĩ ogue himma juanĩ'a te ørpabi ra anxë, bi 'yëna ngue i 'ui. ¹⁰ Pe nu'mø mi thop'u rá mudi 'bui yø soldado, bi 'uix'a rá yo 'bui, mi zømp'u ja ra goxthi ngue gã ra t'egui p'uya. Bi xosë ra jut'i, bi bømbũya. M'mefa p'uya, ya ni 'yop'u ja ra caye. Bi zop'u ra anxë p'uya, bi ma. ¹¹ Bi hyaxa njuani ra Bedu p'uya ngue majuanĩ'a te ørpabi ra anxë bi nu, bi 'yëmp'uya:

—A nuyá, dí haxá njuani ya ngue majuanĩ bá penhna anxë Oja ngue bi yangä p'u ja rá 'ye ra Herodes. Bi yangui ngue ra ndate mi mbenngagui yø judío.

¹² Mente sodrá mmui ra Bedu'a te tho p'uya, bi zømp'u ja rá ngu ra Maya rá mamá ra Xuua. Nuna ra Xuua xquet'a ni hu ngue i Marco. Xangu yø 'yëc'ei xi mpeti p'u ja rá ngu na p'uya ngue mmat'Oja. ¹³ Nuna ra Bedu p'uya, bi jättra goxthi p'u thi. Bá pøn'a n'na ra hmute ni hu ngue ra Rode ngue da padĩ te'o di jättra goxthi. ¹⁴ Pe nu'mø mi ba p'uya ngue ra Bedu 'bähma xøts'e, nu'a gui johya, bi ntihi i ma mbo ngue bá ma. Gue hinga 'be bi xojpi. ¹⁵ Mi mamp'uya ngue 'bäp'u thi ra Bedu. Bi t'ëmbũya:

—Antho guí loca ya, tegue da hyongua'a 'mø.

Pe ra hmute n'nat'a mma ngue majuanĩ gue'a ra Bedu 'bähma xøts'e. Bi 'yënyø ja'i p'uya:

—Hinga gue'a, sinoque rá ndahi'a.

¹⁶ Pe ra Bedu bi sigue di jättra goxthi. Bi ma to bá xocra goxthi p'uya. Mi nu yø ja'i ngue gue'a ra Bedu, emmei bi nsu. ¹⁷ Ra Bedu p'uya, ørpatho yø senya conna 'ye ngue hindi 'yani. Bi xihyø ja'i ha bi nja ngue bá juc'a Oja p'u ja ra fädi. Bi 'yëmbi:

—Nu te dá thocä ya, dami xihmu ra Jacobo 'në'u mi'da ma zi cũhu —bi 'yëmbi.

Bi bømp'uya, bi ma man'na ra xequi. ¹⁸ Mi hyaxpaya, janjuani ngue hinguĩ padĩ te da 'yøtyø soldado. Porque hinguĩ padĩ ha xi nja ra Bedu.

¹⁹ Bi manda ra Herodes ngue bá thonna Bedu, pe himbá thini. Bi ma nt'änni yø mädi p'uya. M'mefa p'uya, bi manda ngue bi tho'u yø mädi. Mi nhote ra Herodes, bi bømp'u ja ra häi Judea, bi ma i m'mup'u ja ra häi Cesarea.

Ya bi du ra Herodes.

²⁰ Nuna ra Herodes madi nsuhmi yø mmengu Tiro 'nëhyø mmengu Sidón. Pe bi nhëcahya yø ja'i ngue da menhna n'na ra comisió ngue da

ma da nyaui ra Herodes. Pe 'be bi hyøspabi ra menyu na ra Blasto di manda p'u ja ra ngu ra Herodes. Go bi cutra hya na p'uya ngue di nhojpau yø ja'i ra Herodes. Porque nup'u ja ra hai Tiro 'nep'u ja ra hai Sidón, ja maní map'u'a te mi põmp'u ja ra hai ra Herodes ngue si yø ja'i.²¹ N'na ra pa p'uya, bi mennba ra hya yø ja'i ra Herodes ngue bá ghyø ja'i bi nyaui. Nuna ra Herodes bi hye rá he ngue ra hedast'abi. Bi mip'u ja ra nthuts'i ngue bi nhøt'a hya p'uya.²² Mi juadi bi nya p'uya, bi 'yenyø ja'i:

—Nuna ya ya, hingra ja'itho na, sinoque Oja na —bi 'yenyø ja'i.

²³ 'Bexque'a p'uya, n'na rá anxø Oja bi japi ngue bi hyenna Herodes, bi gamyø mase mi ca rá mmui, bi du. Porque bi hotho te mmanyø ja'i ngue embi Oja, himbi hejpi ngue espabi yø ja'i.

²⁴ Pe nuna rá hya Oja, man'na man'na ni zetho ndap'u bi zä i hma.

²⁵ Nuna ra Bernabé 'nehra Saulo mi dá ra menyu i 'benhni ngue dani dáp'u Jerusalén. Hømbá pengui, bi 'yē'a Antioquía. Bá si ra Xuua nuna ni hu ngue i Marco.

Bi mudi di mpehra Bernabé 'nehra Saulo ngue bi 'yonna hya.

13¹ Nu'u yø 'yēc'ei 'bup'u ja ra hnini Antioquía, i n'youi p'u 'da yø põngahya Oja 'nhyø xännbate 'da. Guehna ra Bernabé, ra Simu nuna ni hu ngue ra Niger, ra Lucio nuna ra mmengu Cirene, ra Manaén nuna rá tede ra Herodes mi ndast'abi p'u Galilea, 'nehra Saulo.² N'na ra pa bi mpeti yø 'yēc'ei ngue thanne Oja. 'Nē etyø mmui yø ja'i 'mø ndanne. Ra Espíritu Santo bi 'yēna:

—Dami 'yēxui ra Bernabé 'nehra Saulo, para ngue da 'yøtra 'befi ga 'bepi, porque ya xtá huanhnä ya.

³ Mi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, 'nē etyø mmui, bi japyø 'yē p'u ja yø ya p'uya, para ngue da fadi ngue ya bi t'ets'i. Bi n'yēte p'uya, bi ma.

Ya bi manna hya p'u Chipre.

⁴ Nuna ra Espíritu Santo bi menhna Bernabé 'nehra Saulo ngue di 'yonna hoga 'da'yo hya. I mpa p'u ja ra hnini Seleucia. Ja bi 'yop'u ra barco ngue i mpa p'u ja n'na ra hai brá ja mæde ra jathe ni hu ngue Chipre.⁵ Mi zømp'u ja ra hnini Salamina, nu'u yø judío xi mpeti p'u ja ra nija p'uya, gä bi xihrá hya Oja. Ni n'youi ra Xuua ngue yø mäxte.⁶ Bi n'yo p'uya, xangu p'u bi thogui. Sär'mø mi zømp'u ja ra hnini Pafos. Ja bi nthēui p'u n'na ra judío ni hu ngue ra Barjesús. A nuna p'uya, ra badi pe mmanna fehni, ena ngue rá põngahya Oja.⁷ Nuna ra Barjesús mará amigo ra dast'abi Sergio Paulo. Ra dast'abi p'uya, mi ja xanho rá n'yomfēni. Bi zonhna Bernabé 'nehra Saulo, bi ne bi 'yø'a rá hya Oja.⁸ A nuna ra badi p'uya, ja man'na rá thuhū ngue ra Elimas. Bi dājpi te mmanya yaui ra dast'abi, bi ne xtí hejpi ngue hinda 'yēc'ei ra hya sifi.

⁹ Nuna ra Saulo xquet'a ni hu ngue ra Pablo. Pe ra Pablo di hatra ts'edi ra Espiritu Santo, bi za di het'i ra Elimas. ¹⁰ Bi 'yembuya:

—Nu'i grá ndøbethani, gä ra nts'o gni 'yo. Rá basi'i ra zithu. Ni nsuiui'a te gä xanho. ¿Ua hinjam'mø guí 'yets'a gni ts'onnbabi'a ra hya njuantho di un'Oja? ¹¹ A nuyá, di castiga'i Oja ya. Gui nxädä njammi pa ya, hinda zä gui nnurpa rá nyot'i ra hyadi —bi 'yembí.

N'na zihmantho bi ga 'bexui p'u ha hetra Elimas, honi to di cunhni, porque hinha het'i. ¹² Nu'mø mi nu ra dast'abi'a te bi nja p'uya, 'bexque'a bi 'yec'ei ra hoga 'da'yo hya. 'Né janjuani di 'yøtho'a te ra xädi i ja ngue sifi hanja'a ra Hmu Jesús.

Ra Pablo 'nēhra Bernabé bi ma man'na ra hnini xquet'a ni hu ngue ra Antioquía.

¹³ Nuna ra Pablo 'nēhya mi'da yø n'yohu, gä bi 'youi ra barco p'u ja ra hnini Pafos ngue i map'u ja ra hnini Perge, ja yø xequi rá njap'u Panfilia. Ja bá nsote p'u ra Xuua p'uya, porque bá pengui ngue bi zø'a Jerusalén. ¹⁴ Mambá thop'u Perge p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Antioquía ngue Pisidia. Nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, bi yurbu ja ra nija di mpeti yø judío. Bi mi p'uya. ¹⁵ Nu'mø mi juadi bi hman'a te nt'ot'i p'u ja ra libro ngue rá ley Oja, 'nē'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, nu'u di manda p'u ja ra nija bi mennba ra hya, bi 'yembí: “Ague n'yø'auí, nu'mø ja tema hya gni hyaui ngue gui xihmi yø ja'i, da zä guí mmammi ya”. ¹⁶ Ra Pablo p'uya, bi nanguí. Bi 'yøtra senya conna 'yē, di hejpabi yø ja'i ngue hinda 'yani. Bi 'yembuya:

—Ague gyø judío hu, te'o gä suprá xudi Oja, dami 'yøhmü ya yø hya ja ua. ¹⁷ Nuna Oja thanne yø judío, bá huan'u ma mboxitahu. Bi 'yøt'e ngue bi zē'u yø mbom'meto ra Israel mente bá m'mup'u ja ra 'dan'yo häi Egipto. Conná ts'edi Oja bá jücyø ja'i p'u Egipto. ¹⁸ Mente bi n'yo dapo nyote njeya yø ja'i, nuna Oja bi zeti te øtyø ja'i. ¹⁹ Bi jua Oja yoto yø nación maní njap'u ja yø häi Canaán. Yø häi ya yø ja'i bi gua p'uya, go bi t'unma mboxitahu ngue da gohmi. ²⁰ M'mefa p'uya, mente bi zøn'i goho ciento 'nē yote ma'det'a njeya, bi 'yexyø ts'ut'abi ngue di manda yø judío asta gue'mø mambá m'muhra pøngahya Samuel. ²¹ Nuya yø judío, bi 'yädi ngue da t'exra dast'abi di manda. Nuna Oja p'uya, bi 'yexa n'na ra dast'abi ngue bi mpe'a nyote njeya. Guehna ra Saúl bi t'ets'i, nuna rá ts'unt'u ra Cis. Nuna ra n'yohu na, rá mbom'meto ra Benjamín. ²² M'mefa p'uya, bi hyajpabi Oja rá 'befi ra Saúl. Bi 'yex hman'na ra dast'abi ni hu ngue ra David. Bi 'yēn'Oja p'uya: “Nuna ra David rá ts'unt'u ra Isaí, guehna n'na ra n'yohu dí nnu manhogä na. Nu'a te gä dí nnegä ngue di nja, nuna go da 'yø'na”, bi 'yēn'Oja. ²³ A nuna ra Jesús, rá mbom'meto ra David, guehna bá ex Oja ngue da yanyø judío tengutho xi yarpa Oja m'met'o yø judío. ²⁴ Hante ngue da fahna ra Jesús, nuna ra Xuua bi xihyø judío ngue jatho da hyep'u ra nts'o ga 'yo

yø ja'i n'namhma di nxixya. ²⁵ Nu'mø ni ma da zønna pa da du na ra Xuua, bi 'yena: “Nu'a ra Cristo guí mmamhma, hinga guecä'a. Da ep'u m'mefa'a, pegue nmaguese 'mø bá ehē. ¿Hapu gue ga sacä tengu'a?” bi 'yena.

²⁶ Ague gyø judío ni menihu ra Abraham, gätho mi'da yø ja'i suprá xudi Oja. Go bá 'ben'nahu na ra hya ja ua ngue gdi nyamhma na.

²⁷ Nu'u yø mmengu Jerusalén conyø ts'ut'abi hinguí 'yo yø mmui te'o na ra Jesús. Nuna ra hya bi 'yotyø pongahya Oja, nhyato nhyato di xäp'u ja ra nija yø ja'i, pe hinguí tinyø mmui'a te ra hya nt'ot'i. I njarbutho ya, nu'mø mi sentencia ra Jesús, ya bi nja'a te ra hya nt'ot'i. ²⁸ Madague'a himbi dinnba rá ts'oqui ngue xtí du, pe bi xihyø judío na ra Pilato ngue di manda da tho. ²⁹ Mi zä mi njapi gätho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro p'uya, bá thajpu ja ra pont'i p'uya ngue bi t'ägui. ³⁰ Pe nuna Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate p'u ha bi t'ägui. ³¹ Nu'u yø xädi 'dap'u mi 'youi ra Jesús, n'youi 'mø mambá nexpu Galilea ngue ni ma Jerusalén. Pe xangu yø nnidi mahombi nyauí 'mø mi bennate. Nuya yø xädi ya, guehya 'bui ngue di ja majuaní ra hya p'u ha 'buhyø judío ya, ngue hanja na ra Jesús.

³² Dadi øt'ahe na ra hoga 'da'yo hya, ngue nu'mø yø pa xa thogui, ya bi nja na ra hya xi yarpabi Oja'u ma mboxitahu. ³³ Porque ngue yø mbom'metoju'u ya, nuna Oja, ya bi nja'a te ra hya xa mma mmam'met'o, ngue da penhua ra Jesús. Ya bi nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Salmo rá yoho ngue ena: “Gue'e ma Ts'unt'u'i, go dí exa'i ya ngue guí ndast'abi”, bi 'yēn'Oja. ³⁴ Ya m'met'o xi man'Oja ngue jatho da japi di bennate p'u ha da nt'ägui ra Jesús. Porque hinguí nnepe da 'ya rá do'yo. Nguna bi manya ngue bi 'yena: “Ga øt'ä ngue guí timhmua ra nho dá yarpagä ra David”. ³⁵ Xquet'a nt'ot'i man'na ra hya p'u ja ra Salmo ngue i ena: “Nu'a ni Maca Ts'unt'u, hinguí japi da 'ya rá do'yo'a”, i ena.

³⁶ Majuaní ngue bi 'yørpabi rá pähä Oja mente ra pa bi m'muhra David. Nu'a ra hya di 'bep'a Oja da 'yøt'e, gue'a bi 'yøt'a. M'mefa p'uya, bi du, 'dap'u bi tähmi rá mboxita. Pe bi 'ya rá do'yo. ³⁷ Pe nuna ra Jesús, bi 'yøt'a Oja ngue bi bennate, himbi 'ya rá do'yo na. ³⁸ Ague n'yø'ahü, nuna ra hya ma øt'e'ahü ya, jatho guí pahmu ngue nuna ra Jesús, guehna di punnga ma ts'oquihu na. ³⁹ Hangu bi mehyø ja'i ngue nne xtí mpunnbi ngue xta 'yøt'e te gäma hya nt'ot'i p'u ja rá ley ra Moisés, pe himbi zä. Di mpunnbabi ra ja'i ya, pe gue gue'a da 'yēc'ēi ra Jesús.

⁴⁰ Damí mfähmu, man'na n'yo mi 'yøt'e ngue go guí thohmu'a te bi 'yotyø pongahya Oja ngue bi 'yena: ⁴¹ “Ague gyø dennatehu, nu'a te gä nuhu ya, madague'a guí suhu, pe ngutho guí m'mehmu. Porque guecä drä Ojagä, da zønna pa ga øt'ä yø cosa ngue tate mazihotho, asta hinguí 'yēc'ēihu 'mø to da xi'ahü hanja”, bi 'yena.

⁴² Mi jua'a ra hya bi manna Pablo p'uya, bi bømp'u ja ra nija n'youi ya mi'da yø n'yohu. A nu'u hingyø judío p'uya, bi xifi ngue nu'mø bi dätträ

pa säya yø ja'i, hōnda ngu'a ra hya da manna Pablo. ⁴³ Mi n'uenyø ja'i p'u ja ra nija p'uya, nuna ra Pablo 'nehra Bernabé, bi dēnni xangu yø judío, da gue'u yø ja'i ya xa bennba yø nt'ec'ei yø judío xquet'a ni tet'i. Nuya ni terbaya, majapi nts'edi ngue hinda hyejpabi rá mate Oja.

⁴⁴ Mi dátra hyato ma pa säya yø ja'i p'uya, ya mme Gä ra hnini bi mpeti, ngue nne da 'yøspa rá hya Oja. ⁴⁵ Pe mi nu yø judío p'uya ngue ena yø xaju yø ja'i, bi nseya p'uya. Bi dāipi te mmanna Pablo, bi zui.

⁴⁶ Ra Pablo p'uya, 'nehra Bernabé bi hya ra ts'edi ngue bi nya, bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø judíohe, mi jahma ngue go rá mudi dá si'ahu rá hya Oja. Pe ya hingui nthehu ra 'da'yo te para zantho, ngue hingui nnu manhohu na ra hya na. A nuyá, gdá macähe p'u rá m'muhyø ja'i hingyø judío ya. ⁴⁷ Porque guehna bi menngähe Oja na ngue bi 'yēna: “Nuya dí exa'i ya ngue gui cännbabi ra 'yu da n'yo yø ja'i hingyø judío, tengutho n'na ra nyot'i 'mø ni 'bet'o. Janangue da zä di nyanyø ja'i rá nguni nximhäi”.

⁴⁸ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya si p'uya, janjuani ngue ra ndi johya'u hingyø judío. I manyø ja'i p'uya ngue xandønho rá hya Oja. 'Ne Gä bi 'yēc'ei'u yø ja'i ya xpá ts'ännbi ngue di nthēui ra 'da'yo te para zantho.

⁴⁹ Bi ma ma'yoni rá hya Oja gätho'a ra xequi'a p'uya. ⁵⁰ Nuya yø judío mbøcue, bi 'yutya yø xisu ya suprá xudi Oja, guehya hnu mansu p'u ja ra hnini ya yø xisu. Da guehyø n'yohu di manda p'u ja ra hnini, Gä bi 'yut'i. Janangue bá yuns'yø ja'i p'uya, ngue bi zuhra Pablo 'nehra Bernabé. Bi 'yet'i, xifi ngue ya hinda pengui. ⁵¹ Pe nuya yø representante ra Cristo, bi huamhyø fonthäi mi n'youi yø mbongua, gue'a ra hmeya'a ngue ya bi thep'u yø ja'i nuya himbi nu manho ra hya. Bi tho p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Iconio. ⁵² Nu'u yø ja'i ya xi 'yēc'ei ra hya p'uya, janjuani ngue di johya 'ne di hatra ts'edi ra Espíritu Santo.

Ra Pablo 'nehra Bernabé bi manna hya p'u Iconio.

14 ¹ Nu'p'u ja ra hnini Iconio, jap'u ra nija di mpeti yø judío, ja bi yurbu ra Pablo 'nehra Bernabé ngue bi manna hya. Mi manna hya p'uya, xangu yø judío bi 'yēc'ei, 'ne'u hingyø judío bi 'yēc'ei ra hya. ² Pe nu'u yø judío himbi 'yēc'ei ra hya p'uya, bi 'yutyø mmengu Iconio, bi japi ngue bi nu man'u yø 'yēc'ei. ³ Janangue ya'atho yø pa bá m'mup'u, bi hya ra ts'edi bi manna hya. Hont'a Oja nōts'e mente xihyø ja'i hanja'a rá mate Oja. I fāx Oja ngue øtyø milagro para ngue da fadi ngue majuani te mma. ⁴ Pe nu'u yø ja'i 'bup'u ja ra hnini, yo 'bui i nja. Nu'a n'na 'bui 'da'igu mmamhmu yø judío. Man'na 'bui p'uya, 'da'igu mmamhmu yø representante ra Cristo.

⁵ Yø judío, 'ne'u hingyø judío, bi nhecahyahu yø ts'ut'abi ngue da zumba yø representante ra Cristo, 'ne da mūdo. ⁶ Mi zä mi badi te fennbabi ra Pablo 'nehra Bernabé, bi bōmp'uya, i map'u ja ra hnini Listra. Bi thogui, i mpa p'u ja ra hnini Derbe. Guehya yø hnini rá njap'u

Licaonia ya. Gä bá n'yop'u ja yø hnini querpü bí ja. ⁷ Ja bi mmamp'u ra hoga 'da'yo hya p'uya.

Bi 'bundo ra Pablo.

⁸ Nup'u ja ra hnini Listra, bi dimp'u n'na ra n'yohu mi hup'u ngue hinguí sã di n'yo. Porque ra dogua mente ra pa xa m'mui, hinjam'mø di 'yo. ⁹ A nuna ra n'yohu na, mi 'yøde te mmanna Pablo. Ra Pablo bi hyeti, bi ba p'uya ngue ec'ei ngue da zã yø gua. ¹⁰ Nuna ra Pablo bi ts'edi bi 'yembi:

—Dami nanguí ga 'bäi —bi 'yembi.

Nuna ra n'yohu p'uya, bi m'mäi. Bi 'yen'a n'na ra sägui p'uya, bi n'yo. ¹¹ Mi nu yø ja'i'a te bi 'yøtra Pablo p'uya, bi muhra hmafi yø ja'i, ga ya'a te yø hya yø ja'i Licaonia, i ena:

—Yø zi dahmu xpá ngohi ngue yø ja'i, bi zøcua dí 'buhmu ya —bi 'yena.

¹² Nuna ra Bernabé, t'embi ngue ra dahmu Júpiter. Nuna ra Pablo p'uya, t'embi ngue ra dahmu Mercurio na, porque guehna ra Pablo bi manna hya. ¹³ Nu'a rá mmäcja ra dahmu Júpiter i ja rá nija p'u ja ra nenihni ni yutra 'yu. Bá zi yø ndani na p'uya, xpí tøtyø thødøni, ni map'u 'buhyø representante ra Cristo. Bá n'youi yø ja'i di nhomndani ngue da 'yørpa ra 'bøt'e ngue da danne. ¹⁴ Pe ra Bernabé 'nehra Pablo, bi mmeya'a te nne da 'yøtyø ja'i ya p'uya. Bi xetyø pahni p'uya, ngue gue'a gui nequi ngue hinguí nnu manho te nne da 'yørpabi yø ja'i. Bi yurbu ha 'buhyø ja'i p'uya, ni mafi, i ena:

¹⁵ —Ague n'yø'ahu, çhanja'a guí nne gui 'yøthu? Nugä'be xquet'a dyø ja'i'tho gä'be tengutho'ahu. A nuyá, nná ehé ga øt'a'be na rá hoga 'da'yo hya Oja ya, n'namhma gui hyehmu p'u'a te guí øthu, hinte di muui'a. Dami 'yec'eihu Oja nuna 'bui. Guehna bi 'yøt'e te gä bí ja mahets'i, 'nehra häi, 'nehra jathe. 'Ne bi 'yøt'e gätho yø cosa dí nnuhu. ¹⁶ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, madague'a hinguí nnu manho te øtyø ja'i, pe bi unna 'yu yø ja'i ngue da 'yøt'e te di ho. ¹⁷ Pe zant'a di nequi te'o na Oja, ngue gä ra nho ørcahu. Di 'dacju ra 'ye. I øt'e ngue nja yø huahi. Di 'dacju te ga sihu, 'ne di unna pähä ma mmuihu.

¹⁸ Madague'a ngue nguna ra hya bi manna Pablo, pe xanhennitho ha i hejpabi yø ja'i ngue hinda hyo yø ndani da 'yørpabi ra 'bøt'e.

¹⁹ Bi zøhyø judío ngue yø mmengu Antioquía p'uya, 'nehyø mmengu Iconio. Bi japa nts'edi yø ja'i ya p'uya, ngue da mundo ra Pablo. Mi mundo p'uya, ena ngue ya bi hyo. Bi gurpuya, bá emma xøts'e ra hnini. ²⁰ Pe bi mpeti yø 'yec'ei p'u ha 'benna Pablo. Bi nangra Pablo p'uya, mahømbi yurbu ja ra hnini. Mi hyaxpuya, bi ma, bi me ra Bernabé, i mpa p'u ja ra hnini Derbe.

²¹ Mi juadi bi manna hoga 'da'yo hya p'u ja ra hnini Derbe p'uya, xandøngu yø ja'i bi 'yec'ei ra hya. Bi mengui mahøn'a p'uya, i map'u ja

ra hnini Lистра. Bi tho'a Iconia, i mpa Antioquía. ²² Di hatra ts'edi yø 'yɛc'ɛi p'u ja yø hnini bá thogui. Bi xifi ngue hinda hye'a ra hya ɛc'ɛi. Bi xifi ngue nu ra ja'i nne da yurbu di manda Oja, jatho da zä ra n'u ua ja ra ximhäi ngue da ts'ui. ²³ Xquet'a bi 'yɛxyø n'yohu n'na ngu n'na yø hnini ngue di m'met'o p'u di mpeti yø 'yɛc'ɛi. Da zomp'u da zoni, øtyø mhmata'Oja 'nɛ etyø mmui. Nuna ra Pablo di fät'a Oja ya yø ja'i bi 'yɛc'ɛi ra hya.

Bi mengra Pablo 'nɛhra Bernabé ngue i ma Antioquía.

²⁴ Mambá ɛp'uya, bá tho'a Pisidia, i mpa Panfilia. ²⁵ Mi zop'u ja ra hnini Perge p'uya, bi manna hoga 'da'yo hya. Mi thop'u p'uya, i mpa p'u ja ra hnini Atalia. ²⁶ Mambá thop'u p'uya, bá o ra barco i ma Antioquía. Guehna ra hnini na ngue bi t'äprá mate Oja ngue da mähp'u di ma ra Pablo 'nɛhra Bernabé ngue'a ra 'bɛfi ya bi juadi bi 'yøt'e. ²⁷ Mi zomp'u ja ra hnini Antioquía p'uya, bi mpeti yø 'yɛc'ɛi. Bi xihyø ja'i te xi 'yøt'Oja conná ngue'u. Bi xifi ngue nne Oja ngue 'nɛ'u yø ja'i hingyø judío da 'yɛc'ɛi ra Jesucristo. ²⁸ Ya'atho yø pa bá m'mup'u 'buhyø 'yɛc'ɛi na ra Pablo 'nɛhra Bernabé.

Bi nja n'na ra junta p'u Jerusalén.

15 ¹ Nu'u yø pa'u p'uya, bá nexa Judea 'da yø n'yohu, bi zø'a Antioquía. Bi müdi bi xännbabi yø 'yɛc'ɛi p'uya, bi 'yɛmbi: —Para ngue guí nyamhmu, jatho ngue gui 'yøthu tengutho bi manda ra Moisés ngue da hmɛpya'ahu conná circuncisión —bi 'yɛmbi.

² Nuna ra Pablo 'nɛhra Bernabé, bi 'yɛmmei bi njunt'ui'u mman'a p'uya. M'mefa p'uya, bi t'ɛxra Pablo 'nɛhra Bernabé ngue i ma Jerusalén, bi mähä mi'da yø 'yɛc'ɛi ngue da nyahu yø representante ra Cristo co 'nɛ'u 'bet'o p'u di mpeti yø 'yɛc'ɛi p'u Jerusalén. Janangue da nu ha di jap'na ra hya na.

³ Nu'u yø 'yɛc'ɛi p'u Antioquía, bi ma bi thop'u ja ra 'yu ra Pablo 'nɛhra Bernabé. Ni nthop'u ja yø häi Fenicia 'nɛ Samaria. I mma ha bi nja ngue bi hyep'u yø nyogui nt'ɛc'ɛi yø ja'i ngue bi 'yɛc'ɛi Oja. Gätho yø 'yɛc'ɛi p'uya, ɛmmei di johya 'mø mi 'yøhna ra hya na.

⁴ Nuna ra Pablo 'nɛhra Bernabé bi zomp'u Jerusalén, bi mpeti yø 'yɛc'ɛi conyø representante ra Cristo 'nɛ'u yø n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yø 'yɛc'ɛi. Bi ma te xi 'yørpabi Oja p'uya. ⁵ Bi nangui 'da yø fariseo ya xi 'yɛc'ɛi ra hya p'uya, bi 'yɛmbi:

—Jatho ngue da ma mhmɛpya ya yø 'yɛc'ɛi hingyø judío, di njapra circuncisión. 'Nɛ di njapi ngue da zupra ley bi 'yotra Moisés —bi 'yɛmbi.

⁶ Janangue bi mpeti yø representante ra Cristo p'uya, co 'nɛ'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, para ngue da hnu ha di njapra hya. ⁷ Mi juadi mi nyaui ya'atho p'uya, bi nangra Bedu, bi 'yɛna:

—Ague mā zi cu'ahū, guí pahmū ngue nu'mø yø pa xa thogui, bá huanngä Oja p'u ha guí 'buhmū, ngue ga xicä rä hoga 'da'yo hya yø ja'i hingyø judío. I nnepe ngue 'nēhya da 'yēc'ei rä hya ya. ⁸ Nuna Oja, i parbabī yø n'yomfēni yø ja'i. 'Nē di nēqui ngue bi nu manho Oja ngue 'nēhyø ja'i hingyø judío da 'yēc'ei, porque bá pennbabī rä Espíritu Santo, tengutho bi jacju m'met'o. ⁹ Tengutho bi jacju Oja, bi jarbutho ya hingyø judío ya. Bi punnbabī ya yø ja'i bi 'yēc'ei. ¹⁰ Xiya, ¿hanja ngue guí täcju'a te nne da 'yøt'Oja ya? Porque guí xihmū yø 'yēc'ei ngue jatho da denna ley nuna hinjam'mø di sä da 'yøtyø ja'i, ni xinga guehma mboxitahu xta nzä xta 'yøt'e, ni xinga guecju di sä ga øthu'a te gäma hya di manda rä ley. ¹¹ Pē dí ēc'eiū ngue gdä nyamhmū connä mate rä Hmu Jesús. Xquet'a njarbutho yø ja'i hingyø judío ya.

¹² Gä bi nsäya'a guí njun'mahya yø ja'i p'uya. Bi 'yørpa masu rä hya mmanna Bernabé 'nēhra Pablo. Bi mā te bi nja 'mø mi map'u 'buhyø ja'i hingyø judío, ngue bi 'yøtyø milagro Oja connä ngue'u. ¹³ Mī juadi bi hmanna rä hya na p'uya, bi 'yenna Jacobo:

—Ague mā zi cu'ahū, dami 'yøhmū te ga mmangä ya. ¹⁴ Nuna rä Simu, ya bi xicju ha bi nja te bi 'yørpabī Oja 'mø rá mudi mi map'u 'buhyø ja'i hingyø judío. Nuna Oja, ya xpa huanhyø ja'i ja ngue da zo rá 'yē.

¹⁵ Nuna rä hya naya, di nthēui na rä hya bi 'yotyø pøngahya Oja naya, ngue ēna: ¹⁶ “Nu'mø bi nja'a rä hya nt'ot'i ya, nu'a rä nija bi hyøhra David, mā'da'yo ga hoqui hapu xants'oni, porque ya xa xot'i. ¹⁷ Dí nne ngue gätho yø ja'i hingyø judío da hyongui n'namhma da zo mā 'yē.

¹⁸ Nguna rä hya bi man'Oja, 'nē bi japi bi bahyø ja'i xa m'muhyø pa xa thogui”, bi 'yēna.

¹⁹ Nugä dí ēna ngue nuya yø ja'i hingyø judío, ngue ya 'yo di 'bätyø mmui ngue ēc'ei Oja, ya hingui sä ga ts'onnbahū yø mmui ya. ²⁰ A nuyá, para ngue hīndi nsuhmi ya yø judío ngue yø 'yēc'ei ya, høndya yø hya ja ua da ma macuarpi rä súcua ya. Ngue hīnda za rä ngø, nu'a i tho ngue i t'ørba rä 'bøt'e yø dahmu. 'Nē hīndi n'yots'om'mäi. 'Nē hīnda zaprá ngø yø zu'ē hingui pønna ji 'mø bi du, 'nē hīnda zi rä ji. ²¹ Porque asta guehyø pa xa thogui, ya mandø njam'møtho, n'na ngu n'na yø hnini i 'bui te'o mmanna ley bi 'yotra Moisés. Nuna rä ley na, nu'mø rä pa ngue rä ts'äya, nhyato nhyato hmamp'u ja yø nija di mpeti yø judío.

²² A nuya yø representante rä Cristo p'uya, co 'nē'u yø n'yohū 'bet'o p'u ja rä nija, 'nē gätho yø 'yēc'ei, bi zännbūya ngue da huanhni to da menhni, di ma Antioquía, da mē rä Pablo 'nēhra Bernabé. Bi t'ēxra Judas nu'a ja man'na rä thuhu ngue rä Barsabás. 'Nē bi t'ēxra Silas. Guehya yø n'yohū 'bet'o p'u 'buhyø 'yēc'ei ya. ²³ Bi ma nt'øt'e rä súcua da gaxpūya, i ēnna súcua:

“Nugähe yø representante gahe rä Cristo, 'nēhya 'bet'o ua ja rä nija, 'nēhya mi'da mā zi cuhū 'bucua, dadi zenguagähe'u mā zi cuhū hingyø judío rá m'mup'u ja rä hnini Antioquía, 'nē'u rá m'mup'u ja rä häi Siria,

co 'nɛp'u ja ra häi Cilicia. ²⁴ Dí øcähe ngue bi nɛxua 'da yø n'yohu ngue hinda et'ähe. A nuya p'uya, hinguï padì te gui 'yøthu ngue bádi ts'on'na ni mmuihu 'na ra hya i mma, ngue di manda di nja'ahu ra hmɛpya ngue ra circuncisión, 'nɛ guí suphu gätho'a te di manda ra ley bi 'yotra Moisés. ²⁵ Janangue dá mpetigähe ngue dá nhɛcahyahe. Dá ɛxähe yø n'yohu bi map'u, bi mähä na ma zi cuhu ra Bernabé 'nɛhra Pablo. ²⁶ A nuna ra Bernabé 'nɛhra Pablo i ɛnyø te connä nguehna ma Hmuhu Jesucristo. ²⁷ Nuya yø n'yohu dá et'ähe p'uya, guehna ra Judas 'nɛhra Silas. Nuya p'uya da zä guí nyasɛhu, guehya da xi'ahu tema hya dá sännähe ya. ²⁸ Nu'a te bi zänna Espíritu Santo p'uya co 'nɛcähe, dá nu manhohe ngue hinguï ja ts'edi da 'yøtyø ja'i'a te gä ga 'yo yø judío. Hinda høndya yø hya i ja ngue gui 'yøthu p'u ha 'buhyø judío da si'ahu. ²⁹ 'Yo gui sahu ra ngø i tho ngue t'ørba ra 'bøt'e yø dahmu. 'Nɛ ra ji p'uya, 'yo gui sihu. Nu'a ra ngø hinguï ponna ji 'mø bi du, 'yo gui sahu. 'Nɛ 'yo gui 'yots'om'mäihu. Nu'mø ngue gä 'yøthu na ra hya dí xi'ähe ya, ya xanho te guí øthu 'mø. Hønt'Oja da mä'ahu".

³⁰ Ya bi ma'u bi t'erbuya. Mi zomp'u ja ra hnini Antioquía, bi petyø 'yɛc'ɛi, bi dä ra sɛcua p'uya. ³¹ Nu'mø mi nu ra sɛcua yø 'yɛc'ɛi p'uya, ɛmmɛi di johya ngue ya bi nhohyø mmui. ³² Nuna ra Judas 'nɛhra Silas xquet'a yø pongahya Oja ya, bi hojpabi yø mmui yø 'yɛc'ɛi ya p'uya, 'nɛ bi hatra ts'edi na ra hya bi xifi. ³³ Bá m'map'u njammì pa p'u Antioquía. M'mefa p'uya, bá n'yete ngue bi mengui i ma Jerusalén. ³⁴ Pɛ nuna ra Silas bi nu manho ngue bá cop'u na. ³⁵ Xquet'a 'nɛhra Pablo, 'nɛhra Bernabé bá cop'u Antioquía. Bi sigue bi xännbabi yø ja'i na rá hoga 'da'yo hya Oja. Bi mfäxui mi'da yø mmengu p'u ngue xännbä ra hya yø ja'i.

Nuna ra Pablo, ya rá yo ndi bi ma ngue di 'yonna hya.

³⁶ Mi ma njammì pa p'uya, ra Pablo bi 'yɛmbra Bernabé:

—Mahønga mmɛp'u ja yø hnini ya xtä mammì rá hya Oja ya. Ga ma nuui te di ja'u ma zi cuhu —bi 'yɛmbi.

³⁷ Nuna ra Bernabé, bi ne xtä nzixra Xuua nuna ja man'na ra thuhu ngue ra Marco. ³⁸ Pɛ ra Pablo himbi nu manho ngue xtä nzits'i, porque ra Xuua ya xpí nsote p'u Panfilia, hinguï nne da mɛp'u ni ma ngue di 'yonna hya. ³⁹ Bi n'uɛni n'na ngu n'na ngue hinga 'da'igu i mma. Nuna ra Bernabé bi zixra Marco na. Bi 'yo ra barco i map'u ja ra häi Chipre. ⁴⁰ Ra Pablo p'uya, guehna ra Silas bi ne bi mɛ na. Yø 'yɛc'ɛi p'uya bi 'yäprá mate Oja ngue da mädi ha ni ma. ⁴¹ Ra Pablo 'nɛhra Silas i mpa p'u ja ra häi Siria, 'nɛp'u ja ra häi Cilicia. Di hatra ts'edi yø 'yɛc'ɛi p'u ni ma.

Ra Timoteo bi mähä rä Pablo 'nēhra Silas.

16 ¹ Ra Pablo 'nēhra Silas bi zomp'u ja rä hnini Derbe. Mi thop'u p'uya, i mpa p'u ja rä hnini Listra. Nup'u ja rä hnini p'uya, bi dimp'u n'na rä 'yēc'ei ni hu ngue rä Timoteo. Rä judío'a rá mamá, pe ya rä 'yēc'ei. Rá papá p'uya, hinga judío'a. ² Nu'u yø 'yēc'ei mi 'bup'u ja rä hnini Listra bi nu manho na rä Timoteo, da gue'u yø 'yēc'ei p'u ja rä hnini Iconio, xquet'a bi nu manho. ³ Ra Pablo p'uya, bi ne bi mähä na rä Timoteo. Bi japi ngue bi ma mhmēpya, bi njapra circuncisión n'namhma ngue hinda mbøcue yø judío p'u di ma. Porque ya fadi ngue hinga judío rá papá na rä Timoteo. ⁴ Nup'u ja yø hnini ntho p'uya, bi xihyø 'yēc'ei ngue da 'yøt'e te mmanä sūcua bi menhyø representante rä Cristo, conyø n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yø 'yēc'ei p'u Jerusalén. ⁵ A nuya yø 'yēc'ei p'uya, bi hya rä ts'edi yø nt'ec'ei. N'na pa ngu n'na pa, man'na ni 'yēc'eitho mi'da yø ja'i.

Ra Pablo bi 'ui n'na rä n'yohu ngue rä mmengu Macedonia.

⁶ Ra Espíritu Santo himbi nepe xtani manna hya p'u ja rä häi Asia na rä Pablo. Janangue bi 'damp'u ja rä häi Frigia p'uya, i mpa Galacia. ⁷ Mi zomp'u ja rá hyodi rä häi Misia p'uya. Ja bi bemp'u p'uya ngue xti map'u ja rä häi Bitinia. Pe rä Espíritu Santo himbi nepe xti map'u. ⁸ Janangue bi 'dastho'a rä häi Misia p'uya, i mpa p'u ja rä hnini Troas. ⁹ Ja bi n'ui p'u na rä Pablo 'mø minxui p'uya. Nu'a rá t'i p'uya, bi nu ngue 'bäp'u n'na rä n'yohu ngue rä mmengu p'u ja rä häi Macedonia. Bi 'yembi:

—Bí 'yēcua Macedonia, guí fäxcahe —bi 'yembi.

¹⁰ Mi n'ui rä Pablo p'uya, dá sänni ngue dá mäsähe Macedonia. Dí haxhe njuani ngue nzongahe Oja ngue ja gani mangähe p'u rä hoga 'da'yo hya.

Ra Pablo 'nēhra Silas bi ma Filipos.

¹¹ Dá ogähe rä barco p'u ja rä hnini Troas. Dani mpäcähe p'u ja n'na rä häi bí ja mbo rä jathe ni hu ngue Samotracia. Rá yo pa p'uya, dá sōngähe p'u ja rä hnini Neápolis. ¹² Dá nexähe p'u p'uya, dani mpäcähe p'u ja rä hnini Filipos, gue'a n'na 'bui yø ja'i ngue yø romano. Nu'a rä danihni'a p'uya, tate sedi ngue'u mi'da yø hnini jap'u ja rä häi Macedonia. Dá m'mücähe p'u njammī pa p'uya. ¹³ Mi zōhra pa ngue rä ts'äya, dá mähme nenihni ha ja n'na rä dathe. Nu'a rä xequi'a, ja zai di mpeti p'u yø judío ngue mmat'Oja. Dá mihme 'mø mā sōmhme. Dá xihme rä hoga 'da'yo hya yø xisu ya xi mpeti. ¹⁴ Nu'a n'na'u yø xisu p'uya, ni hu ngue rä Lidia, rä mmengu p'u ja rä hnini Tiatira. Mará mä'ulu na rä xisu na, pe ya thanne Oja. Pe bi xojpabi Oja rá mmui na rä

xisu ngue bi 'yörpabi masu te mmanna Pablo. ¹⁵ Bi nxixya p'uya, dá gue'u mi 'bup'u ja rá ngu, Gä bi nxixya. M'mefa p'uya, bi 'yenje:

—Nu'mø guí haxhu njuani ngue majuaní dí ec'eigä rá Jesús, mmähä p'u ja ma ngungä 'mø, guí nsayahu p'u —bi 'yenje.

Bi jacje ngue dá mähme p'u ja rá ngu p'uya.

¹⁶ Man'na rá ora p'uya, nmará mähme p'u ja rá mhmat'Oja dí n'yohe rá Pablo, dá nthéhe n'na rá hmute mará badi ngue mi n'youi rá ts'onthi. Nuna rá hmute na, mi tapi xangu rá menyu yø hmu ngue mi ja rá mfadi conna ts'onthi. ¹⁷ Nuna rá hmute p'uya, ni denna Pablo ngue mmarche, i ena:

—Nuya yø n'yohu 'bucua, guehya yø mafi Oja magueſe ya. Nuya guehya xän'nahu ha di zä guí nyahmu ya —bi 'yena.

¹⁸ N'na ndi ngu n'na ndi ga mmähme rá mhmat'Oja, di jaje p'u na rá hmute. Mi sörpabi rá Pablo p'uya, bi 'bät'i, bi 'yembra ts'onthi mi n'youi rá hmute:

—Conná ts'edi rá Jesucristo, dí xi'i ngue dami hyep'u rá hmute guí n'youi —bi 'yembi.

'Bexque'a rá ora'a p'uya, bi hyep'u rá ts'onthi mi n'youi rá hmute. ¹⁹ Pe nu'u yø hmu rá hmute p'uya, bi nu ngue ya hingui tømí ngue hõnda dapra menyu rá hmute. Bi bentra Pablo 'nehra Silas. Bi zixpu ja rá centro 'buhyo ts'ut'abi. ²⁰ Bi ma madäpi yø ts'ut'abi p'uya, bi t'embi:

—Nuya yø n'yohu 'bucua, yø judío ya. Di ts'onyø ja'i 'bucua ja ma hninihu. ²¹ I xännbate yø costumbre nu'u hingui ja ngue ga øthu, porque dyø romanohu.

²² Bi nangyø ja'i p'uya ngue bi zui. Yø ts'ut'abi p'uya bi manda ngue da bøjba yø ulu ngue da 'bei conyø t'o. ²³ Emmei bi 'bei. M'mefa p'uya, bi got'i. Bi sihra alcaide p'uya ngue da mädi xandõho. ²⁴ A nu'a rá alcaide 'mø mi si p'uya ngue da mädi xanho, bi carpu ja rá ngumm'mexui asta mbo rá fädi. Bi japyø za nt'ät'i, ga ts'embra yø gua yø ofädi p'uya.

²⁵ Pe nu'mø mi zo made rá xui p'uya, nuna rá Pablo 'nehra Silas i mmat'Ojatho, 'ne turpabi yø alabansa Oja. Øxta'u mi'da yø ofädi te Gä øt'e. ²⁶ Nthambenitho bi 'yan'a häi p'uya. Xøgue rá huatyø ndæcjado p'u ja rá fädi. 'Bexpi xogui Gätho yø goxthi, 'ne bi nxuhyø cadena manthut'i yø za n'youi yø gua yø ofädi. ²⁷ Nu'a rá alcaide p'uya, mi nu ngue Gä xi xohyø goxthi fädi. Bi 'yembi ngue ya xi ma Gätho yø ofädi p'uya. Bi guxrá juai p'uya, bi ne xtí nhyose. ²⁸ Pe bi matra Pablo, bi 'yembi:

—Man'nan'yo mi 'yøt'e guí nhyose ague n'yø. Gä dí 'bucähe ua —bi 'yembi.

²⁹ Nuna rá alcaide p'uya, bi 'yähra nyot'i. Ni tihi bi yut'ambo. Ni huaqui ngue bi nsu. Bi guarbu 'bähra Pablo 'nehra Silas ngue bi ndantyøhmu. ³⁰ Bá jucathi p'uya, bi 'yembi:

—Ague n'yø'auí, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e para ngue ga nyani?

³¹ Nuya yø ofädi p'uya, bi 'yembi:

—Dami 'yɛc'ɛi ra Hmu Jesucristo n'namhma guí nyani. 'Nɛ'u to 'bup'u ja ni ngu, di nyan'mø da 'yɛc'ɛi —bi 'yɛmbi.

³² Nuna ra alcaide p'uya, gätho'u 'bup'u ja rá ngu, bi sifi xanho hanja'a ra Hmu Jesús. ³³ Tobe ndaxuitho'a ra ora'a. Nuna ra alcaide bi mejpabi yø n'uni mi n'youi. Bi nxixya p'uya, gätho'u 'bup'u ja rá ngu bi nxixya.

³⁴ M'mefa p'uya, bi zixrá ngu ngue bi unna hme da zi. Nuna ra alcaide p'uya, gätho'u 'bup'u ja rá ngu, janjuani di johya ngue bi 'yɛc'ɛi Oja.

³⁵ Nu'mø mi hyaxpuya, nu'u yø ts'ut'abi bi menhyø policia da xihra alcaide ngue di thøhyø ofädi. ³⁶ Ra alcaide p'uya bi 'yɛmbra Pablo:

—Bá penngä ra hya yø ts'ut'abi ngue ga thøc'au. Janangue 'yo te guí mbɛmbi ya, ni mehma —bi 'yɛmbi.

³⁷ Mi dahra Pablo, bi 'yɛmbyø policia:

—A nugä'be dyø romanogä'be. 'Nɛ nnu yø ja'i p'u bi megba'be, ni xinga 'bet'o hacra güenda ja di ncote. 'Nɛ da 'yɛna go nt'aguitho di thøga'be ya. Nu'á, hin'na'a. Guí xihmi ya da ɛɛ da guga'be ua ja ra fädi.

³⁸ Yø policia p'uya, bi mengui ba xihyø ts'ut'abi te mmanyø ofädi. Yø ts'ut'abi p'uya, bi nsu 'mø mi badi ngue yø romano ya yø ofädi. ³⁹ Mi zøp'u ja ra fädi yø ts'ut'abi p'uya, bi 'yäpa mpunnbate. Bá jujp'uya, bi xifi ngue da bomp'u ja ra hnini. ⁴⁰ Nu'mø mi bomp'u ja ra fädi na ra Pablo 'nɛhra Silas, i map'u ja rá ngu ra Lidia. Ja bi nyahu p'u mi'da yø 'yɛc'ɛi p'uya. Hontho bi zajpa yø mmui yø ja'i, bi ma p'uya.

Bi ts'u p'u Tesalónica ra Pablo.

17 ¹ Mi ma ra Pablo 'nɛhra Silas, i mpa p'u ja ra hnini Anfípolis, i nthop'u ja ra hnini Apolonia. Bi zomp'u ja ra hnini Tesalónica p'uya. Mi jap'u ra nija di mpeti yø judío. ² Nuna ra Pablo bi yurbu ja ra nija, ya gä ngu'a ørbu ja yø hnini xi thogui. Nhyu sábadu bi mɛmbi bi nyahu yø judío p'u ja ra nija. ³ Di opañyu yø ja'i hanja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro, ngue ra Cristo jatho ngue da zä ra n'u, da tho, da t'ägui. M'mefa p'uya, di bennate p'u da nt'ägui. Bi 'yɛmbuya:

—A nuna ra Jesús dí xi'ahu ya, guehna ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi na.

⁴ Ngue nguna xifi, bi 'yɛc'ɛi 'da yø judío. Bi guarbu ha ya ra Pablo 'nɛhra Silas. Xquet'a bi 'yɛc'ɛi xangu yø ja'i hingyø judío ya mi thanne Oja. 'Nɛ xangu yø xisu nuya hnu mansu p'u ja ra hnini bi 'yɛc'ɛi ra hya.

⁵ Bi nseya ya yø judío himbi 'yɛc'ɛi ra hya p'uya. Bi zonhyø ja'i ngue yø ts'oc'ɛi mi 'yop'u ja ra caye, bá yuns'yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bi mäspa rá ngu ra Jasón ngue honna Pablo 'nɛhra Silas. Bi ne xta nzits'i ngue xti dāp'u 'buhyø ja'i. ⁶ Pɛ ngue himbá timp'u'u p'uya, bá jucra Jasón 'nɛ'u mi'da yø 'yɛc'ɛi. Bá si ngue bi dāp'u ja ra ts'ut'abi. I mahyø ja'i p'uya, i ɛna:

—Nu'u yø n'yohu dí mmangähe ya, ndap'u bi zä di ts'onyø ja'i. A nuyá, xquet'a 'youa ja ma hninihu ya. ⁷ Go di säyabi p'u ja rá ngu na ra

Jasón. Gätho ya p'uya, hinguí ɛc'ei'a rá ley ga 'yo rá dast'abi Roma. Porque ɛmbi ngue 'bu hman'na rá dast'abi ni hu ngue rá Jesús.

⁸ Mi 'yøhyø ja'i ná rá hya ná p'uya, co 'nɛhyø ts'ut'abi, di maxni yø ja'i p'uya ngue ncue. ⁹ Nuna rá Jasón co 'nɛ'u mi'da yø mmi'yɛc'eiui, bi gutra mɛnyu ngue bi ma mathøgue.

Ya 'bup'u ja rá hnini Berea ná rá Pablo 'nɛhra Silas.

¹⁰ Mi nxui p'uya, nu'u yø 'yɛc'ei n'na zihmantho bi japi bi bønna Pablo 'nɛhra Silas. I mpa p'u ja rá hnini Berea. Mi zømp'u p'uya, bi map'u ja rá nija di mpeti yø judío. ¹¹ Nuya yø judío ngue yø mmengu p'u, man'na yø ndøhoja'i ya ngue yø mmengu Tesalónica. Janjuani ngue yø mmui ga 'yøhra hoga 'da'yo hya sifi. N'na pa ngu n'na pa huaxtyø hya nt'ot'i rá Maca Libro. Porque nne da badi ngue'mø majuaní'a te sifi ogue hin'na.

¹² Janangue xangu yø judío bi 'yɛc'ei rá Jesús. Da gue'u hingyø judío, xangu bi 'yɛc'ei. Ngu yø n'yohu, ngu yø xisu nuya hnu mansu, gä bi 'yɛc'ei rá hya. ¹³ Mi mambrá hya Oja p'u ja rá hnini Berea ná rá Pablo. Ngu i 'yøhya yø mmengu Tesalónica, 'bexpí ma yø judío ngue bá ɛtyø ja'i p'u ja rá hnini. ¹⁴ Nu'u yø 'yɛc'ei p'uya, n'na zihmantho bi 'yetra Pablo, bi map'u ja rá nenga jathe. Pɛ nuna rá Silas 'nɛhra Timoteo bi gop'u Berea'u. ¹⁵ Nu'u bi mähä rá Pablo p'uya, bá ɛmp'u ja rá hnini Atenas. Mambá penc'u p'uya bá hannbabi rá hya rá Silas 'nɛhra Timoteo ngue dani zudi n'na zihmantho.

Rá Pablo ya 'bup'u ja rá hnini Atenas.

¹⁶ Mente ndø'mate rá Pablo p'u Atenas, bi m'mähra sibi rá mmui p'uya ngue nnu yø ja'i p'u ja rá hnini ngue gä sihyø dahmu thanne.

¹⁷ Janangue bi xihra hya yø judío p'u ja rá nija, da gue'u ya thanne Oja, gä bi xihra hya. N'na pa ngu n'na pa xihra hya yø ja'i di nthœui p'u ja rá tai. ¹⁸ 'Bu'i'da yø n'yohu, ngue madi xä'a rá hya mi xännbate rá Epicuro. Mi'da p'uya, madi xä'a rá xädi ngue rá estoico. Bi madi bi nyaui rá Pablo'u p'uya. Bi 'yɛn'i'da p'uya:

—¿Teni 'bɛ'a ma hya mmanna rá n'yohu 'bucua? Hin'yu p'u rá nzɛgui di yahni ua —bi 'yɛna.

Mi'da p'uya, bi 'yɛna:

—ɛna gue di 'yonna hya ná ngue yø 'da'yo dahmu.

Bi manna nguna, porque rá Pablo bi xihyø ja'i hanja rá Jesús, 'nɛ xifi ngue bi bennate. ¹⁹ Bi ts'ixra Pablo p'u ja n'na rá xɛqui ni hu ngue rá Areópago p'uya, nup'u zai di mpeti yø ja'i ngue ma consejo. Bi t'ɛmbuya:

—Dí nne ga pacähe teni 'bɛ'a ma'da'yo xädi ná rá hya guí mma n'yø.

²⁰ Porque hinjam'mø xtä øcähe te guí mmanya. Dí nne gui xicje te ga mbønya yø hya guí mma —bi 'yɛnyø ja'i.

²¹ Nu'u yø mmengu p'u Atenas co 'nɛ'u yø 'dan'yo ja'i ya mi 'bup'u, hin tema n'nama hya di ɔrpa masu, hinda hont'a te ma'da'yo nne da sifi ogue da 'yøde. ²² Bi m'mä inde ra Pablo p'u ja ra junta ngue ra Areópago p'uya, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Ague gyø mmenguha ua ja ra hnini Atenas. Ya xtá nugä te guí øthu ua guí 'buhmu. Di nequi ngue emmei guí thannehu yø dahmu. ²³ Porque nup'u xtá thocä, xtá nugä n'na ra altar ngue nt'ot'i n'na ra letrero ngue ɛna: “Guehna rá altar Oja nu'a hinguí fadi te'o naya”, i ɛna letrero. A nuyá, guehna Oja guí thannehu naya, pe hinguí pahmu te'o na, guehna Oja dadi øt'ahu naya.

²⁴ Nuna Oja bi hocra ximhäi 'nɛ bi hoqui gätho yø cosa i ja. Gue'a rá mmeti te gä bí ja mahets'i'a ya, 'nɛcua ja ra ximhäi. Pe hinguí 'bup'u ja yø ngunja di hocyø ja'i na Oja na. ²⁵ Nuna Oja, hinte honna ngue da 'yɛnyø ja'i te di unni. Porque go bádi 'dacju ra te'a, 'nɛhma hya dí juxhu, 'nɛ gätho mi'da yø cosa go bádi un'a.

²⁶ Nuna Oja, bi 'yøt'e ngue n'na 'yutho p'u bá fudi ngue bi nxandyø ja'i 'bui gä rá nguni nximhäi. Bi zännbabi ra pa di m'mui. 'Nɛ bi zännbabi ra xequi hapu di m'mui. ²⁷ I 'yøt'Oja'a, n'namhma ngue gätho yø ja'i da hyon'Oja, 'nɛ da badi te'o. Majuani ngue nuya, hinga yap'u 'bu Oja ngue gätho gahu. ²⁸ Porque connángue Oja dí 'buhmu, 'nɛ dadi 'yamhmu, 'nɛ ja ma tehu. Tengutho ra hya bi man'i'da ni 'yot'a sucuahu, bi ma ngue yø basigahu Oja. ²⁹ Pe xi'mø ngue yø basigahu Oja, hinguí sä ga emhmu ngue nuna Oja, gdä hyejpahu yø dahmu ngue yø oro, ogue yø dahmu ngue yø t'axi, ogue yø dahmu ngue yø do. Porque nuya yø dahmu ya, rá n'yomfenise ra ja'i gui hoqui. ³⁰ Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja mi serpabi yø ja'i thanne yø dahmu, porque him mani bahyø ja'i hanja. Pe nu ra pa dí 'buhmu ya, nuna Oja hønnbu bi zä di 'bepi gätho yø ja'i ngue da hyep'u yø dahmu thanne. ³¹ Porque Oja, ya xpá nzänna n'na ra pa ngue da hyaspi xandønho ra güenda gätho yø ja'i 'bu'a nximhäi. Nuna da hyaxra güenda p'uya, guehna n'na ra n'yohu ya xpá huanhni. Nuna Oja, i nnepe ngue gätho yø ja'i da badi te'o na ya xpá huanhni. Janangue bi japi bi bennate p'u ha bi t'ägui.

³² Nu'mø mi 'yøhyø ja'i ngue embi bi bennate p'u ha bi t'ägui, i thenthø 'da. Mi'da p'uya bi 'yɛmbi:

—'Bet'o man'na ra pa ya, mahongui xicje na ra hya na —bi 'yɛmbi.

³³ Bi map'u ha säya ra Pablo p'uya. ³⁴ Pe nuya 'da yø ja'i bi nu manho ra hya mmanna Pablo, 'nɛ bi 'yɛc'ei. N'youi p'u ra Dionisio, guehna n'na'u yø ts'ut'abi p'u ja ra Areópago. Xquet'a n'youi p'u n'na ra xisu bi 'yɛc'ei ra hya, ni hu ngue ra Dámaris. 'Nɛ n'youi p'u mi'da yø ja'i.

Ra Pablo ya 'bup'u ja ra hnini Corinto.

18 ¹ M'mefa p'uya, nuna ra Pablo bi nɛxpə ja ra hnini Atenas, bi zømp'u ja ra hnini Corinto. ² Nuna ra hnini na p'uya, bi dimp'u

n'na ra judío ni nu ngue ra Aquila, ra mmengu Ponto. Nuna ra Aquila n'yoi na ra Priscila rá xisu, hinna ya'atho yø pa xi zøp'u Corinto. Bá ep'u ja ra häi Italia, ngue nuna ra dast'abi Claudio bi manda ngue gä bi thøn'athi yø judío mi 'bup'u ja ra hnini Roma. Bi ma ra Pablo ngue bá nyaui. ³ Nuna ra Pablo mi pa'a ra 'befi mi pehna ra Aquila. 'Dap'u bi m'muhmi p'uya ngue bi mpefi, di hocyø ngun'ulu. ⁴ Nu'mø ra pa säya yø ja'i p'uya, nhyato nhyato pa ra Pablo p'u ja ra nija di mpeti yø judío, ngue nne di 'bätyø judío 'ne'u hingyø judío, ngue da 'yēc'ei ra Jesucristo.

⁵ Mi zøhra Silas 'nehra Timoteo ngue xpí 'yē'a Macedonia. Ra Pablo p'uya, hinguī säya ngue mmanna hoga 'da'yo hya. Di opānyu yø judío ngue ra Jesús, guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. ⁶ Pe nuya yø judío, ya mants'o ngue sühra hya. Bi huacrä pahnī ra Pablo p'uya, gue'a ra hmeya'a ngue ya bi hyep'u'u yaui, bi 'yembuya:

—Gadi jasehu p'u guī mmähä ra castigo ya, ya hinni ma ma güendagä'a ya. Nuyá, gdä magä p'u rá m'muhyø ja'i hingyø judío ya —bi 'yembī.

⁷ Mi bomp'u ja ra nija ra Pablo p'uya, i map'u ja rá ngu n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Justo. 'Bup'u ja rá hyo nija, ya thanne Oja na ra n'yohu na. ⁸ Man'na ra n'yohu ni hu ngue ra Crispo p'uya, mi 'bet'o p'u ja ra nija di mpeti yø judío, 'nehna bi 'yēc'ei ra Hmu Jesús gätho'u 'bup'u ja rá ngu. Xquet'a xangu mi'da yø mmengu p'u Corinto bi 'yēc'ei ra Jesús. Mi zä mi 'yøhra hoga 'da'yo hya yø ja'i, bi 'yēc'ei 'ne bi nxixya. ⁹ Bi n'ui 'mø mi nxui ra Pablo p'uya, bi nu ngue embra Hmu Jesús:

—'Yo guī su ague Pablo. Damī sigue manna hya, o guī säya. ¹⁰ Nugä go dí n'yoi, hinte da ja'i yø ja'i. Nuna ra hnini ja ua, dí pacä ngue xangu yø ja'i da 'yēc'eigä ua —bi 'yembī.

¹¹ Janangue bá m'mu'a n'na jeya made p'u ja ra hnini Corinto ra Pablo p'uya, ngue bi xännbabi rá hya Oja yø ja'i. ¹² Mi 'yehra pa p'uya ngue bi ndast'abi p'u ja ra häi Acaya na ra Galión. Bi mpeti yø judío p'uya ngue bi zuhra Pablo. Bi zixpu ja ra ts'ut'abi. ¹³ Bi t'embra dast'abi p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, di japa nts'edi yø ja'i ngue da danne Oja. Pe hinga gue'a ni 'yup'u i mma, tengutho mmanna ley ngue gdä thannehu Oja —bi 'yenyø ja'i.

¹⁴ Ya mmap'u ngue da dahra Pablo, pe nuna ra dast'abi Galión bi 'yembyø judío:

—Nu'mø ngue da n'na ra ts'oqui xtanhets'i na ra hya guī mmamhmu, da zä ga øt'ahu ra ts'ut'abi conforme ra ley 'mø. ¹⁵ Pe nja ngue yø hyatho'u guī mmamhmu, 'ne yø thuhutho yø ja'i, 'ne ni leyschu'a guī ørpahu rá hya, dami hocse ni asuntøhu. Porque hindí nne ga øt'ä ra ts'ut'abi na ra hya na.

¹⁶ Bi hyøn'athi p'u bi nja ra hya p'uya. ¹⁷ Nu'u yø ja'i hingyø judío p'uya, bi bentra Sóstenes nuna 'bet'o p'u ja ra nija, ngue bi ma ma'unī rá

hmi rá dā ra ts'ut'abi. Pe himbi 'yørpātho masu na ra Galión te bi 'yøtyø ja'i.

Mahombi mengra Pablo, i ma Antioquía.

¹⁸ Nup'u ja ra hnini mi 'buhra Pablo, bi m'mup'u ma njammi pa. M'mefa p'uya, bi 'yēhyø 'yēc'ei ngue bi ma, bi mähä ra Priscila 'nehra Aquila, i mpa p'u ja ra hnini Cencrea. Ja bi zundi bi 'yaxpu rá ya ra Pablo p'uya, ga mbøni ngue ra ndanne ga 'yo. Ja bi nexpu ngue bi 'yo ra barco i mpa p'u ja ra häi Siria. ¹⁹ Mi zomp'u ja ra hnini Efeso p'uya. Ja bá cop'u ra Priscila 'nehra Aquila. Hante ngue da tho p'uya, bi map'u ja ra nija di mpeti yø judío na ra Pablo ngue bá nyahu. ²⁰ Nu'u yø judío p'u Efeso p'uya, i xifi ngue xtabá m'mup'u njammi pa. Pe ra Pablo himbi ne. ²¹ Em'mø mambá edi:

—I ja ngue ga sōngä Jerusalén. Ja gani sängä p'u ra ngo bá ep'u. Pe nu'mø da ne Oja, ga ma pengä mahøn'a ngue ga nnu'ahu —bi 'yēmbi.

Bi 'yo ra barco p'uya, bi ma. ²² Nu'mø mi zonna Pablo p'u Cesarea p'uya, bi thogui, i ma Jerusalén. Mi juadi bi zengua yø 'yēc'ei 'bup'u, bi tho p'uya, i mpa Antioquía. ²³ Mi zomp'u p'uya, bi m'mup'u njammi pa. Mambá ehē, bá thop'u ja yø hnini ja'a ra häi Galacia, 'nep'u ja ra häi Frigia bá thogui ngue di hatra ts'edi gätho yø 'yēc'ei.

Ra Apolos bi manna hya p'u Efeso.

²⁴ Nu'u yø pa'u p'uya, bi zop'u ja ra hnini Efeso n'na ra judío ni hu ngue ra Apolos, ra mmengu Alejandría. I mma xandønho ra hya, 'ne padī xandønho'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. ²⁵ Ya xi xädi xanho hanja'a te bi 'yøtra Hmu Jesús. I ha ra ts'edi ngue mmanna hya, 'ne xännbate xanho hanjana ra Jesús, madague'a ngue hōnt'a ra nxixya bi nxännbate ra Xuua mi padī hanja. ²⁶ Nuna ra Apolos bi hya ra ts'edi bi manna hya p'u ja ra nija di mpeti yø judío. Pe nu'mø mi 'yøhra Priscila 'nehra Aquila te i mma, bi zica n'nanni ra Apolos. Bi opan'yu xandønho hanja na rá 'da'yo hya Oja. ²⁷ Bi ne bi thohna ra Apolos i map'u ja ra häi Acaya. Yø 'yēc'ei p'uya, bi mähmahya. Bi 'yørpa n'na ra súcua bi gats'i ngue dani dāpyø 'yēc'ei rá m'mup'u Acaya, n'namhma ngue di unni xanho ra ts'äya. Nu'mø mi zomp'u Acaya p'uya, bi 'yørpa ra nho ya yø 'yēc'ei ya xi 'yēc'ei ra hya conná mate Oja. ²⁸ Porque yø hmi yø dā yø ja'i p'u, bi hya ra ts'edi bi dājpi te mmanyø judío. I uti te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

Ya 'bup'u ja ra hnini Efeso ra Pablo.

19 ¹ Ra Apolos ya 'bup'u ja ra hnini Corinto. Nuna ra Pablo p'uya, bi 'damp'u ja yø xanthø ngue bi zøn'a Efeso. Ja i dīmp'u 'da yø 'yēc'ei p'uya. ² Ra Pablo bi 'yānyø 'yēc'ei, bi 'yēmbi:

—Xi'mø gmi 'yɛc'ɛihɐ rɐ hya ya, ɛua 'bexquí n'yohɐ rɐ Espírítu Santo, uague hín'na?

Mi dahyø ja'i p'uya, bi 'yɛmbi:

—Hín'na. Hínjam'mø xtá øcähe ngue di 'bu'a rɐ Espírítu Santo.

³ Nuna rɐ Pablo p'uya, bi 'yɛmbyø ja'i:

—¿Tema nxixya bi nja'ahɐ p'uya?

Bi 'yɛm'mø mi dahyø ja'i p'uya:

—Gue'a rɐ nxixya bi manna Xuua.

⁴ Bi 'yenna Pablo p'uya:

—Nuna rɐ Xuua bi xixyabi yø ja'i na, gue'a rɐ hmɛya'a ngue da fadi ngue ya bi hyep'u rɐ nts'o yø ja'i. Pɛ xquet'a bi xifi ngue jatho da 'yɛc'ɛi'a n'na nc'ɛi da ɛp'u m'mefa ngue rɐ Xuua. Nuna bi ma, guehna rɐ Jesucristo na.

⁵ Mi 'yøhyø ja'i na rɐ hya na p'uya, mahømbi nxixya para ngue da fadi ngue ya ɛc'ɛi rɐ Hmu Jesús. ⁶ Rɐ Pablo p'uya, bi japrá 'yɛ p'u ja yø ya yø ja'i. Yø ja'i p'uya di hatra ts'edi rɐ Espírítu Santo. N'nan'yo yø hya ga ya p'uya, øt'a Oja p'uya ngue sä da manyø ja'i'a rɐ hya nnepe da ma.

⁷ 'Dɛ'ma yonc'ɛi'u yø n'yohɐ bi nxixya.

⁸ Nhyushna bi membabi rɐ Pablo ngue pap'u ja rɐ nija di mpeti yø judío. Bi hya rɐ ts'edi ngue ja bi mmamp'u rɐ hya. I nne di 'bätyø ja'i, porque xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yɛ Oja. ⁹ Pɛ hinguí nne da 'yɛc'ɛi 'da yø ja'i, nu te ja, ya ja. Sinoque bi nya man'utho p'u ha 'buhyø ja'i, ngue suhra hoga 'da'yo hya. Bi zop'u rɐ Pablo'u p'uya. Nu'u yø 'yɛc'ɛi, bi zixra Pablo p'u ja n'na rɐ escuela 'bu'a n'na rɐ xännbate ni hu ngue rɐ Tiranno. N'na pa ngu n'na pa ja bi mmamp'u rɐ hya p'uya. ¹⁰ Ngut'a i tho'a nyo jɛya p'uya. Janangue gätho'u yø ja'i rá m'mup'u ja rɐ häi Asia, ngu yø judío, ngu'u hingyø judío, gä bi 'yøde hanja na rá hya rɐ Hmu Jesús. ¹¹ Nuna Oja, xangu yø milagro bi japi bi 'yøtra Pablo. ¹² Madra bayutho, oque tema ulu di ngut'i, i jaspabi yø därkehi ngue da dädi. 'Bexta zä rɐ n'u di ja p'uya. Yø ts'onthi p'uya, i hep'u yø ja'i n'youi.

¹³ Mi 'yop'u 'da yø judío ngue yø mpønthi p'uya. Bi zäpi bi marpabi rá thuhu rɐ Jesús, ngue di japi da hyep'u yø ts'onthi n'youi rɐ ja'i. Bi 'yɛna:

—Dädi 'bɛp'a'i ya grá ts'onthi ngue gui hyep'u rɐ ja'i. Dí xi'i ngue gui hyep'u conná ts'edi rɐ Jesús nuna mmanna Pablo —bi 'yɛna.

¹⁴ Nuna n'na rɐ judío ngue rɐ hmu mmäcja, ni hu ngue rɐ Esceva, mi si yoto yø ts'ant'u ngue gä yø mpønthi. Nguna bi man'u p'uya. ¹⁵ Nu'mø mi dahra ts'onthi, bi 'yɛmbi:

—Dí pacä te'o na rɐ Jesús guí mmanya. 'Nɛ dí pacä te'o na rɐ Pablo. Pɛ nu'ahɐ, hindí pacä te'o'ahɐ —bi 'yɛmbi.

¹⁶ Bi bentyø mpønthi na rɐ n'yohɐ mi n'youi rɐ ts'onthi p'uya, bi nɛ'ähäi. Bi dapí gätho. Janangue bi 'dap'u ja rɐ ngu'u yø mpønthi p'uya, ngue bi zet'i 'nɛ bi nxennba yø ulu. ¹⁷ Gätho'u yø mmengu Efeso p'uya,

ngu yø judío, ngu'u hīngyø judío, gä bī nsu 'mø mī 'yø'a te bī nja. Gä espabi yø ja'i nā rā Hmu Jesús.

¹⁸ Nūya yø ja'i bi guarbū ha bī nja rā hya, xangu bi 'yēc'ei rā hya. I mmanyø ja'i ngue xants'o te xī n'yo m'met'o. ¹⁹ Nūya yø ja'i ya manī n'yo'a ngue rā mfadi, xangu to bá cahyø libro mfadi p'uya, ngue yø hmi yø dā yø ja'i p'u bi 'yūdi. Bi t'øtra güenda hangū dī muui yø libro p'uya, bi bōxra güenda commā yote mā 'det'a māhuahī rā t'axi dī nthēui.

²⁰ Nu'mø bi hma hanja nā rā Hmu Jesús, i u Oja ngue ja rá ts'edi, porque hāt'i dī 'bätyø ja'i ngue ec'ei.

²¹ M'mefa p'uya, bi zo rá mmui rā Pablo ngue dī ma Jerusalén. Pe 'bet'o danī n'yop'u ja rā häi Macedonia, 'nēp'u ja rā häi Acaya. Bi 'yēna: —Nu'mø dā juadi dā n'yogä p'uya, jatho gā thogui ganī mpagä Roma —bi 'yēna.

²² Nūna rā Pablo, bī menhni yoho yø mǎxte ngue dī ma Macedonia. Guehna rā Timoteo 'nēhra Erasto. Pe rā Pablo bi gose njammī pa p'u ja rā häi Asia.

Bá ts'uhra Pablo p'u Efeso.

²³ Nu'u yø pa'u p'uya, bī nja n'na rā dasui connā nguehrā hya rā Jesucristo. ²⁴ Go bi 'yuhra sibi nā rā Demetrio mī øtyø nt'ēmbi ngue rā t'axi, mī øt'e tengutho ja rā nija p'u 'buhra dahmu Diana. Porque xangu rā menyu mī jutyø mēfi. ²⁵ Nūna rā Demetrio bi peti gātho'u 'da'igu rā 'befi pehmi, bi 'yēmbi:

—Ague n'yø'ahu, guí pahmu ngue nūna rā 'befi jajū ya, ja dí timhmu p'u nā rā nho nnā 'buhmu. ²⁶ Ya guí nnuhu te øtra Pablo 'yop'u, i xihyø ja'i ngue nu'u yø dahmu di hocra ja'i, hinga gue'u Oja'u. 'Nē dí øhmu p'uya ngue hinga hōndua Efeso njap'u, sinoque ya mme gātho rā häi Asia, ya hīngui ec'ei yø dahmu yø ja'i co nu'a rā hya mmanna Pablo.

²⁷ Ya nts'utho'a te ja p'uya, porque dī m'mehra 'befi dí pehmu. Nu'a rá nija rā macā dahmu Diana p'uya, xquet'a ya hīnni mantho dā zupyø ja'i. Dī m'me'a gā 'yēspabi rā dahmu yø ja'i p'uya, conque guehna rā dahmu Diana thanne gātho yø mmengu Asia, 'nē thanne gātho yø ja'i 'bu'a nximhāi.

²⁸ Bī ndecue yø ja'i 'mø mī 'yøhna rā hya nā p'uya. I mahyø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Maguese nā rā dahmu Diana thanne yø mmengu Efeso —bi 'yēna.

²⁹ Bī mudi bi yuns'yø ja'i p'u ja rā hnini p'uya. Bi bentra Gayo, 'nēhra Aristarco, guehya yø n'yohu ngue yø mmengu Macedonia mambá n'youi rā Pablo. Bi zixpu ja rā estadio dī mpeti gātho rā hnini 'mø øt'a junta p'uya. ³⁰ Bī ne rā Pablo ngue xta mmap'u ha 'buhyø ja'i, pe hīmbi japyø 'yēc'ei bī ma. ³¹ Xquet'a mādi mpahmi rā Pablo 'da'u yø ts'ut'abi dī mānda p'u ja rā häi Asia, guehya bī mennba rā hya rā Pablo ngue hīnda zā dā zømp'u ha dī mpeti yø ja'i ya. ³² Nup'u bī mpeti yø ja'i, n'nan'yo

mman'i'da, n'nan'yo bi mmammi'da. Xøgue 'dagui nuanstho yø ja'i p'ua ha mafi, xandøngu yø ja'i hingui padi hanja ngue bi mpeti yø ja'i.

³³ Nuna n'na ra judío ni hu ngue ra Alejandro, bi bøn'i'da yø mmijudíoui ngue bi xifi hanja ra hya. Mi badi hanja ra hya p'uya, bi 'yøtra senya conná 'ye ngue nne di hejpabi yø ja'i. Bi ne xtí nyap'ua 'buhyo ja'i ngue di catra sui p'ua 'buhyo mmijudíoui. ³⁴ Pe nu'mø mi baho ja'i p'uya, ngue xquet'a ra judío na nne di nya, bi muhra mafi gätho yø ja'i p'uya. Comma nyo ora bi mmafi, i ena:

—Maguese na ra dahmu Diana thanne yø mmengu Efeso.

³⁵ A nuna go n'na ra secretario p'ua ja ra hnini p'uya, go bi zä bi hejpi te mmanyø ja'i na, bi 'yembi:

—Ague gyø mmenguhu ua ja ra hnini Efeso. Gätho yø ja'i ndap'ua bi zä, gä padi ngue nuua ja ra hnini Efeso i høxyø xi yø ja'i ngue da mähra nija hapu 'buhra dahmu Diana nuna maguese bi 'ye mahets'i. ³⁶ Nuna ra hya di xi'ahu ya, gä gui pahmu ngue majuan na. Janangue nuyá, dami nsayahu. Dami n'yomfēni te gui nne gui 'yøthu. ³⁷ ¿Hanja ngue sä gni sihu ua ya yø n'yohu 'bucua? 'Ne hingui xocra nija, ni xinga gue'a ni dahmuhu di nnømman'ua. ³⁸ A nu'mø 'bui to di nsuhmi na ra Demetrio, da gue'ua yø mēfi n'youi, uangui gue'a ga 'buhyo ts'ut'abi'a ngue di nyapi n'na ngu n'na. ³⁹ Nu'mø ja te man'na ma hya gui nnehu, gui mmamhmu 'mø bi nja ra junta, ja di nhop'ua. ⁴⁰ Asta guehya di 'bu mman'uhu 'mø da fadi te xa nja ya. Da t'embi ngue dyø nequisihu. Nu'mø da t'änngahu hanja'a ra njunt'i xanja ya, hin'yu p'ua te ga mmamhmu.

⁴¹ Høntho bi juadi bi man'a ra hya'a p'uya, bi n'yete yø ja'i ngue bi ma.

Ra Pablo bi map'ua ja ra häi Macedonia 'nep'ua ja ra häi Grecia.

20 ¹ Nu'mø mi thohra sui, bi zonhyø 'yēc'ei na ra Pablo ngue di hatra ts'edi. Bi n'yete p'uya, bi ma i map'ua ja ra häi Macedonia. ² Bi zengua gätho yø 'yēc'ei rá m'mup'ua ja yø xequi rá njap'ua. Di hatra ts'edi yø ja'i na ra hya i mma. M'mefa p'uya, bi zømp'ua ja ra häi Grecia. ³ Ja bá m'mup'ua nhyushna. Ya ja ngue xta 'yo ra barco ngue xtí ma Siria p'uya. Pe bi ba p'uya ngue sänyø judío ngue da hyo. Janangue bi zännbuya ngue bi n'yoguatho, mahøn'i map'ua ja ra häi Macedonia. ⁴ Nuya yø n'yohu ra Pablo 'dap'ua 'youi guehna: ra Sópater ngue ra mmengu Berea, 'ne'ua yø mmengu Tesalónica ra Aristarco 'nehra Segundo, 'nehra Gayo nuna ra mmengu Derbe, 'nehra Timoteo, 'nehyø mmengu Asia, ra Tíquico 'nehra Trófimo. ⁵ Bi m'met'o ya ngue i ndømate p'ua ja ra hnini Troas. ⁶ Nugähe ja dá mäsähe 'mø mi tho ra ngo ts'i ra thuhme hingui n'youi ra íxi. Dá nexähe p'ua Filipos, dan nthegähe p'ua ja ra hnini Troas. Ja dá m'mucähe p'ua nyoto ma pa p'uya.

Ra Pablo ya 'bup'u ja ra hnini Troas.

⁷ Nu'a ndomingo p'uya, bi mpeti yø 'yɛc'ɛi ngue di nxennba ra thuhme da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Nuna ra Pablo p'uya, bi xännbabi ra hya yø ja'i. Pe comma ya ja ngue da ma 'mø mi hyats'i, bi gunna hya bi ma, asta gue'mø mi zo made ra xui. ⁸ Xi mpeti yø ja'i p'u ja ra cuarto bi ja maya, nup'u bi ja xangu yø lámpara di yot'i. ⁹ Mi huxpu ja ra ventana n'na ra ts'unt'u ni hu ngue ra Eutico. Comma ra Pablo p'uya bi gunna hya bi ma, bi do'mra t'aha na ra ts'unt'u p'uya, rá hyu ra piso p'u bá tãgui. Ya xi du 'mø mambá thats'i. ¹⁰ Bi gahra Pablo p'uya, ngue bá hats'i. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—'Yo sä guí suhu, i te na ra ts'unt'u —bi 'yena.

¹¹ Mahombi nexmaya ra Pablo. Ja bi xenna thuhme da ts'i p'uya, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Mi tho'a p'uya, bi sigue bi nya asta gue'mø mi hyats'i. Ja bi ma p'uya. ¹² A nuna ra ts'unt'u xi dãgui, bi ts'ixrá ngu na, pe ya ja manho. Gä bi hyu yø mmui yø ja'i.

Ra Pablo ba nexa Troas, i mpa p'u ja ra hnini Mileto.

¹³ Bi ne bi n'yoguatho ra Pablo asta ra hnini Asón. Ja dani nthegähe p'u p'uya ngue dá ohe ra barco. ¹⁴ Ma nthegähe ra Pablo p'u ja ra hnini Asón, ya 'da dá mähme p'uya, dá ohe ra barco dani mpähme p'u ja ra hnini Mitilene. ¹⁵ Dá pøngähe p'u'a rá yo pa p'uya. Dani nthogähe p'u ja rá nnengui ra häi Quío. Rá hyu pa p'uya, dá søngähe p'u ja ra häi Samos. Dani nsäyahe p'u ja ra hnini Trogilio. Rá gu pa p'uya, dá søngähe p'u ja ra hnini Mileto. ¹⁶ Nuna ra Pablo, ya xi zänni ngue da thorpu ja ra hnini Efeso. Himbi ne di nsäya p'u ja ra häi Asia. Bi xøni bi zøn'a Jerusalén, xamhmatho da zudi ngue dani zäp'u ra ngo ngue ra Pentecostés.

Bi nyaui ra Pablo'u yø 'yɛc'ɛi 'bet'o p'u ja ra hnini Efeso.

¹⁷ Nup'u ja ra hnini Mileto, bi mennbatho ra hya ra Pablo'u yø 'yɛc'ɛi 'bet'o p'u di mpeti yø 'yɛc'ɛi'a ra hnini Efeso, ngue bá ɛhe bi nyaui.

¹⁸ Nu'mø mi zø'u bá ts'i p'uya, ra Pablo bi 'yembi:

—Ya guí pahmu te dá n'yogä 'mø rá mudi yø pa ma søcä ua Asia ja ni häihu. ¹⁹ Hingra n'yets'i dá n'yogä p'u guí 'buhmu mente ra pa dá ørpä rá 'befi ra Hmu Jesús. Dá ungä ma mmui conná guehyø ja'i nu'u hingui nne da 'yøhra hya. 'Ne xangu ra n'u dá sägä ngue nne xta hyogä yø judío. ²⁰ Nu'mø ma xi'ahu ra hya, dá xi'ahu'a te gäma hya ja ngue da 'yøt'ahu ra nho. Dá xän'nahü ra hya p'u gadi mpetihu, 'nep'u ja ni nguü dá xän'nahü ra hya. ²¹ Ngu'u yø judío, ngu'u hingyø judío, dá xicä ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo, da den'na Oja, 'ne da 'yɛc'ɛi na ma Hmuü Jesucristo. ²² A nuyá, di 'bejpagä ra Espíritu Santo ngue gani mpagä Jerusalén. Pe hindí padí te gani nthocä p'u. ²³ Hønda n'na ra hya

dí padí, ngue nup'u ja yø hnini xtá thogui, ra Espíritu Santo xiqui ngue nup'u Jerusalén, ya nthø'migui ngue da joqui, 'nē da ma ma'unigui. ²⁴ Pē hinga gue'a di du mā mmuigä'a. Asta dí engä mā te squerángue ga jua'a te nná 'yo con n'na ra pähä. Dí nne ga juahna ra 'befi bi färca mā Hmu Jesús. I nne ra Jesús ngue ga xicä yø ja'i na ra hoga 'da'yo hya bá n'youi rá mate Oja.

²⁵ Nu to gä guí 'buhmu ua ya, ya gä xtá xifi ha di njap'u di zo rá 'yē Oja, dadi seguragä ngue ya hinni mantho da nuncagui mā hmi yø ja'i.

²⁶ Ra ora ja p'uya, dí nne ga xi'ahu ngue ya hinni ma mā xigä te'o da ma ra castigo. ²⁷ Porque nu'a te gäma hya xpá nzän'Oja ngue di nja, ya gä xtá xi'ahu, hin tema hya di 'bedi. ²⁸ Dami hyoni ha gdi n'yo manho n'na ngu n'na'ahu ya. Xquet'a dami fähmu yø 'yēc'ei. Guehna ra Espíritu Santo exahu ngue guí fähmu ya yø ja'i ec'ei Oja. Guehya yø ja'i bi pøhra Jesús conná maca ji bi mämp'u ja ra pont'i. ²⁹ Dí padí ngue nu'mø dá magä ua, dá ep'u mi'da yø mamhya da ne da 'uēnyø 'yēc'ei. Tengutho yø zate 'mø sa yø dē'yo, di njarbu. ³⁰ Guesē nī amigohu da bōni ngue di nxännbate ra fehni, go da gurpabi yø 'yēc'ei'u p'uya. ³¹ Dami mfähmu 'yo di hä'ahu ya n'nan'yo ra hya da xän'nahu. Gui 'yøthu tengutho dá øt'ä mente nhyu jeya, ra pa ra xui dá xän'nahu ra hya, hindä nsäya. Asta mā guidä nná xi'ahu ra hya n'na ngu n'na'ahu.

³² A nuya mā zi cu'ahu, hōnt'Oja da mä'ahu ya. Dami fähmu xanho na ra hya ngue rá mate Oja. Nuná, i ja rá ts'edi na ngue man'na gdí timhmu ra hya. Oja di japi te'o gä o rá 'yē. ³³ Hijnonni ja'i dá nepä rá mēnyu ogue rá ulu. ³⁴ Guí pahmu xanho ngue nu'a te di honi co 'nēhya mi'da dí n'yohe, dá mpehme n'namhma ga tini te dí homhme. ³⁵ Gui njathu p'uya, porque jatho ngue di mpe'a n'na, n'namhma da zä da mäts'i to hin'yu te da hyoni. Dami bemhmu'a ra hya bi mam'mø mi 'yēnna Hmu Jesús: “Man'na xanho ngue di un'a n'na, hindä gue'a ngue da ma mat'unni”.

³⁶ Hōntho bi juadi bi manna Pablo na ra hya na, bi ndantyøhmu gätho yø ja'i mi n'yohu ngue bi mat'Oja. ³⁷ Asta zoni gätho yø ja'i ha gui nhyuhmi ra Pablo ngue edi. ³⁸ Porque emmēi tu yø mmui yø ja'i na ra hya xi manna Pablo ngue ya hinni mantho da nurpa rá hmi. Bi mähä p'u ja ra barco p'uya, ja bi n'yep'u.

Ra Pablo i ma Jerusalén.

21 ¹ Nu'mø dambá n'yētegähe p'u ha 'buhma zi cuhu, dá ogähe ra barco ngue dá mächähe njuantho p'u ja ra häi Cos. Rá yo pa p'uya, dani nthocähe p'u ja ra häi Rodas. Ma thocähe p'u p'uya, dani mpächähe p'u ja ra hnini Pátara. ² Nup'u Pátara, ja dá tingähe p'u man'na ra barco ngue i mpa p'u ja ra häi Fenicia. Dá ogähe'a p'uya, dá mähme. ³ Nu'mø mā thocähe p'uya, dani nugähe ra häi Chipre nuna ja mbo ra jathe. Ngaha i go 'mø mā thocähe na ra häi na, dani nthocähe p'u ja ra

hăi Siria. Nu'a ra barco p'uya, i ja ngue dani zohrá 'beni p'u ja ra nenthe ngue ra hnini Tiro. Janangue ja dani mpähme p'u. ⁴ Dá nthegähe p'u 'buhyo 'yēc'ei p'uya. Ja dá m'mucähe p'u nyoto ma pa. Pe ra Espiritu Santo bi 'yutyø 'yēc'ei'a te ja ngue da thohra Pablo. Janangue hindi japyø 'yēc'ei ngue xti ma Jerusalén. ⁵ Pe mi gua'a nyoto ma pa p'uya, siempre dá mähme. Gätho yø 'yēc'ei conyø xisu 'nēhyø basi 'da dá mähme asta nenihni. Dá ndantyøhmu gähe p'u ja rá nnenguí ra jathe p'uya, ngue dá mat'Ojahe. ⁶ Nu'mø ma n'yēhme p'uya, dá cūthe ra barco. Bi mengyø ngu yø 'yēc'ei p'uya.

⁷ Dambá nēxähe p'u Tiro, dá sōngähe p'u ja ra hnini Tolemaida. Ja bi zep'u'a nnä ogähe ra barco p'uya. Ma sōmhme p'u ja ra hnini, dá zenguahe ya ma zi cūh. Ja dá m'mucähe p'u n'na pa p'uya. ⁸ Mi hyaxpuya, dá thogui ngue dá mähme p'u ja ra hnini Cesarea, di n'yohe ra Pablo co 'nēhya mi'da man'yohe. Dá mēcähe p'u ja rá ngu ra Lipe madi 'yonna hoga 'da'yo hya p'uya. Guehna n'na nc'ei'u yoto nja'i xi thanhna m'met'o ngue di mfäxui yø representante ra Cristo. Ja dá n'oxähe p'u ja rá ngu na p'uya. ⁹ Nuna ra Lipe, mi si goho yø t'ixu ngue him madi nthati. Nuya yø hmute p'uya, nu'a ra hya di bēnnababi Oja da ma, gue'a mman'a. ¹⁰ Ya nmi 'bucähe p'u njammí pa p'uya, bi zø'a n'na rá pōngahya Oja ni hu ngue ra Agabo, xpí 'yē'a Judea. ¹¹ A nuna p'uya, ni 'yēhe da nuje. Bi gajpa rá ngut'i ra Pablo p'uya, bi dutyø gua 'nēhyø 'yē. Bi 'yēmp'uya:

—Ngunā ra hya mmanā Espiritu Santo ya, nuna ra n'yohu rá mmeti ra ngut'i ja ua ya, di jaua yø judío p'u Jerusalén ngue da dut'i. 'Nē di ndäpyø ja'i hingyø judío —bi 'yēmbi.

¹² Nu'mø ma øcähe na ra hya na p'uya, hangu dá xicähe ra Pablo, da gue'u yø mmengu p'u, xifi ngue hindi ma Jerusalén. ¹³ Bi 'yēnna Pablo p'uya:

—¿Teni 'be'a guí øt'e ngue sä guí zomhmu? Gadi unngahu ma mmwigä. Nugä dí 'bui hōnt'a go te ts'u ga thogui, hinga hōnt'a di tharcagui, sinoque xquet'a da zä ga tugä p'u Jerusalén connā nguehma Hmu Jesús —bi 'yēna.

¹⁴ Ya hindá taphe ngue hinxti map'u, da hecähe p'u p'uya, di ēmphe:

—A nuyá, di nja'a te rá pähä Oja ya 'mø.

¹⁵ M'mefa p'uya, 'nēcje dá nsähe ngue da mähme p'u Jerusalén. ¹⁶ Bi hyungähe 'da yø 'yēc'ei ngue yø mmengu Cesarea. Nuya yø 'yēc'ei ya p'uya, n'youi p'u n'na ra mmengu Chipre ni hu ngue ra Mnasón. Ya mará nyogui 'yēc'ei na. Go bi zixcähe rá ngu na p'uya ngue ja dá nsäyahe p'u.

Bi ma ra Pablo di zengua ra Jacobo.

¹⁷ Nu'mø ma sōngähe Jerusalén, ēmmēi di johya yø 'yēc'ei ngue dá nnuhe. ¹⁸ Mi hyaxpuya, dá mähme ra Pablo ngue di zenguahe ra Jacobo.

Gä mi 'bup'u yø 'yɛc'ei 'bet'o p'u ha di mpeti yø 'yɛc'ei. ¹⁹ Mi juadi bi nzenguaui yø 'yɛc'ei na ra Pablo, bi du'mi bi ma te xi 'yøt'e, manyarbu i ma ra hya bi ma ngue xifi hanja ngue xi mǎx Oja ra Pablo p'u ha 'buhyø ja'i hingyø judío. ²⁰ Mi 'yø'a te sihyø ja'i p'uya, bi 'yɛspabi Oja. Bi t'embra Pablo p'uya:

—A nuyá ma zi cu'i Pablo, ya guí nnu ngue yø mahuahitho yø judío ɛc'ei ra Jesús. Pe gǎtho ya p'uya, hingui nne da hyep'u yø costumbre n'youi p'u ja ra ley bi 'yotra Moisés. ²¹ I hma ngue t'embí n'nan'yo ra hya guí xǎnnbabi yø judío rá m'mu hman'na nguadi yø hǎi. T'embí ngue guí xifi ngue hinda 'yørpa masu'u yø hya bi manda ra Moisés, 'nɛ hinda 'yøtyø costumbre nná 'yohu. T'embí ngue guí xifi ngue hinda mɛpya yø ts'unt'u 'mø bi m'mui. ²² ¿Ha di nja te ga øthu co nuna ra hya naya? Porque di mpeti yø ja'i 'mø bi badi ngue ya gǎ sòhø. ²³ Man'na xanho gui 'yøt'a te ga xi'ahe ya. I 'bucua dí 'bucähe goho yø n'yohu ja ngue da 'yøtyø ndanne. ²⁴ Damí sixa nija'u ya, guí nhoqui tengutho da 'yøt'u. Jurpabi yø gasto ngue da 'yaxyø ya. Nu'mø gǎ 'yøt'a p'uya, gǎtho yø ja'i da dinyø mmui ngue himma juani'a te si'i. Sinoque xquet'a 'nɛ'i guí ɛc'ei 'nɛ guí hats'i xanho te mmamp'u ja ra ley. ²⁵ Pe nuya yø ja'i hingyø judío ngue ya ɛc'ei ra Jesús, ya xtá orpahe ra súcua te dá sǎnnähe ya. Ya xtá xihme ngue hinte da ma nts'upi ya yø hya ya. Sinoque hontho ngue hinda za ra ngø 'bøspabi yø dahmu, 'nɛ hinda zi ra ji. 'Nɛ hinda zapra ngø yø zu'ɛ hingui pønná ji 'mø bi du. 'Nɛ hinda n'yots'om'mäi.

Ya bi mbentra Pablo.

²⁶ Mi hyaxpuya, bi mɛ ra Pablo'u goho yø n'yohu ngue 'da di nhøjtho. Bi yurbu ja ra nija di mpeti yø judío p'uya para ngue da ma tema pa da ze'a guí nhoqui. Nu'mø bi dǎtra pa p'uya, da 'yøtyø 'bøt'e n'na ngu n'na.

²⁷ Pe nu'mø tobe him maní dät'a nyoto ma pa, nuya yø judío ngue yø mmengu Asia bi nu ngue 'bup'u ja ra nija ra Pablo. Bi hyurpa ra cue yø mmui gǎtho yø ja'i p'uya. Janangue bi ma mǎbent'i ra Pablo. ²⁸ Bi muhra hmafi yø judío p'uya, bi 'yɛna:

—Ague gyø judíohe, damí fǎxcahe ua. Nuna ra n'yohu 'bucua ya, guehna xǎnnbabi yø ja'i ndap'u bi zǎ na ngue hingui nnu manho'a te nná 'buhmu. I xǎnnbabi yø ja'i ngue hingui nnu manho ra ley, 'nɛ hingui nnu manho ra nija jaua. I ja man'na ra hya p'uya, ya xǎ cǎtua ja ra nija 'da yø ja'i hingyø judío. Di ts'ongua ja ra maca nija jaua.

²⁹ Nguna ra hya bi manyø ja'i, porque m'met'o ra pa, ya xi hnup'u ja ra hnini ra Pablo ngue n'youi n'na ra n'yohu hingra judío, ni hu ngue ra Trófimo ra mmengu Efeso. Ra Pablo p'uya bi t'embí ngue ya xi curpu ja ra nija'a ra n'yohu xi hnurpi ngue mi n'youi.

³⁰ Bá yants'i gǎtho yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bá tihi ngue di bentra Pablo. Bá jujma xøts'e ra nija p'uya. N'nahmantho bi ma ndøt'e yø goxthi 'bexque'a. ³¹ Ya nne yø ja'i ngue xta hyo ra Pablo. Bi zønna hya

p'ɥ bí 'buhrá hmu yø soldado p'ɥya, ngue ya bá yuns'yø ja'i gä rä hnini Jerusalén. ³² Janangue bi nya mi'da yø hmu p'ɥya ngue bi peti gätho yø soldado, da ma da nu tema hya bi nja. Ni tihi bi zømp'ɥ 'buhyø ja'i. Mi nu yø ja'i ngue mmap'ɥ yø soldado, bi hyep'ɥ'a gui unna Pablo. ³³ Mi guarbu 'buhyø ja'i yø soldado p'ɥya, nuna rä hmu bi manda bi mbentra Pablo 'nē bi thut'i co yoho yø cadena. Bi 'yänni te'o na rä Pablo, 'nē bi 'yänni te'be'a xi 'yøt'e. ³⁴ Pē nup'ɥ mahyø ja'i p'ɥya, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo'a bi mma mmi'da. Janangue hingui sä da hyaxa njuani tema hya, porque janjuani di uexhni yø ja'i. Bi manda rä hmu ngue bi ts'ixrä Pablo p'ɥ bí ja rä cuarte p'ɥya. ³⁵ Nu'mø mi zømp'ɥ ja yø 'dexto ngue rä cuarte, xøgue ni gätho yø soldado na rä Pablo, porque di mäsyø ja'i ngue nne da guaspi. ³⁶ Bá mafi gätho yø ja'i bá 'befa, bi 'yēna:

—Da du rä Pablo —bi 'yēna.

Bi manna Pablo'a rä hya ja ngue di nyamp'ɥ ha 'buhyø ja'i.

³⁷ Nu'mø ni ma da yurbu ja rä goxthi cuarte rä Pablo p'ɥya, bi 'yēmbi hmu yø soldado:

—¿Ua da zä ga xi'i n'na ne yo ne'a te di nne ga mmangä? —bi 'yēmbi.

Mi dahrä hmu p'ɥya, bi 'yēmbi Pablo:

—¿Ua guí padí gui nya rä hya ngue rä griego p'ɥya? ³⁸ ¿Ua hinga gue'e'a rä mmengu Egipto bi xoxa n'na rä sui 'mø yø pa xä thogui? ¿Ua hin gadi manda'ɥ goho mahuahí nja'i yø hyote bá m'mup'ɥ ja rä dapo?

³⁹ Mi dahrä Pablo p'ɥya, bi 'yēna:

—Nugä drá judíogä, drá mmengugä p'ɥ ja rä hnini Tarso, guehna rä hnini tate p'ɥ ja rä häi Cilicia na. Pē dami 'yørca rä mate guí 'dacra nt'ēdi ga nzocä yø ja'i —bi 'yēmbi.

⁴⁰ Nu'a rá hmu yø soldado p'ɥya, bi unna nt'ēdi rä Pablo ngue di nya. Bi m'mäp'ɥ ja yø 'dexto rä Pablo p'ɥya, bi macrá 'yē ngue ørpa rä senya yø ja'i ngue di nsäya. Nu'mø mi nsäya'a guí maxhni yø ja'i p'ɥya, nuna rä Pablo i nya rä hya ngue rä ebreo, bi 'yēmbi:

22 ¹ —Ague n'yø'ahɥ, nuna rä hya gda nyangä ua guí 'buhmu ya, dami 'yøhmɥ ha rá nja rä hya ga xi'ahɥ.

² Mi 'yøhyø ja'i p'ɥya ngue ga ts'ofø conna ebreo ga ya yø ja'i, man'natho ngue hñjondi 'yāni. Rä Pablo p'ɥya bi 'yēmbi:

³ —Nugä drá judíogä. Drá mmengugä p'ɥ ja rä häi Cilicia. Pē bi ma mā tedegä ua Jerusalén. Ja dá ogä ua rä escuela, gue'a rä Gamaliel mā xännbategä. Bi xännagui'a rä ley maní n'yo mā mboxitahɥ. Nugä dá ja ndummui ngue dá supä rá xudi Oja co gätho mā mmui, tengutho guí øthu rä pa ja p'ɥya. ⁴ Nugä 'mø yø pa xä thogui, xtá súcä'ɥ yø ja'i mi ēc'ēi rä hoga 'da'yo hya. Yø n'yohɥ 'nēhyø xisu di tut'i ngue di cot'i, 'nē dí nne ga ho 'da. ⁵ Nu'a rá hmu yø mmäcja, 'nē'ɥ yø n'yohɥ 'bet'o ngue yø judío, da zä da mā hanja'ɥ, porque go bi 'dacä rä súcua dá cats'i

ngue xcani dāpä yø judío p'u Damasco. Dá magä p'u ngue di hongä yø 'yɛc'ɛi, xcambá sigä ua Jerusalén ngue xti n'ofädi.

Bi manna Pablo ha bi nja ngue bi 'yɛc'ɛi ra Jesús.

⁶ Pe nup'u ja ra 'yu p'uya, comma huxyadi ya ni ma ga sön'a Damasco, nthambenitho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue bi gogbagui. ⁷ Dá täcä häi p'uya, dá øde ngue nzoqui, bi 'yɛngui: “Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanza ngue emmɛi guí nnu man'ugui?” bi 'yɛngui. ⁸ Ya dí embä p'uya: “¿Te'o'i p'uya grá Hmu?” Hombá tha p'uya, bi 'yɛngui: “Guecä drá Jesús, drá mmengu Nazaret, janjuani ngue guí nnu man'ugui”, bi 'yɛngui. ⁹ A nu'u ma amigo nmi n'yo'be p'uya, majuaní ngue bi nu ra nyot'i, pe bi zu. Pe himbi mmɛya ma amigo te 'be'a xicä'a nzoqui.

¹⁰ Nugä p'uya, dí embi: “Ague grá Hmu, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'a p'uya?” Nu'a ra Hmu p'uya, bi 'yɛngui: “Dami nanguí, guí thogui gdi ma Damasco. Nup'u ja dani si'i p'u te gä ja ngue gui 'yøt'e”. ¹¹ Bi xädägui'a ra nyot'i dá nth'e'be. Bi cunnagui'u ma n'yo'be, gä dá sön'a Damasco.

¹² Nup'u Damasco p'uya, mi 'bup'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Ananías. Gue'a n'na ra n'yohu ngue mi øt'e gätho'a te mmamp'u ja rá ley Oja. 'Ne di nnu manhoui gätho yø judío. ¹³ Bá ehɛ bi nugä na ra Ananías. Mi zop'u dí 'bui, bi 'yɛngui: “Ague ma zi cu'i Saulo, di nzø ni dä ya”, bi 'yɛngui. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi nzø ma dä, dá hɛti ha 'bäi. ¹⁴ Bi 'yɛngui: “Nuna Oja mi thanne ma mboxitahu ya, ya mam'met'o xpa huan'na'i ngue guí parpabi rá pähä. Bi ne ngue guí nnurpabi rá hmi'a rá Ts'unt'u Oja nuna gä ra nho øt'e, 'ne gui 'yø'a ra hya bi ma. ¹⁵ A nuyá, ndap'u bi zä guí ja hmajuaní gätho yø ja'i na ra hya dí xi'i ya. Guí xihyø ja'i te gä nu ya, 'ne guí xihyø ja'i tema hya gä 'yøde. ¹⁶ Xiya, ¿te guí tøm'ya? Dami nanguí, guí nxixya nts'edi, n'namhma di nɛqui ngue guí ɛc'ɛi ra Hmu Jesús, 'ne di pun'na'i ni ts'oqui”, bi 'yɛngui.

Bi manna Pablo tema hya i men'Oja p'u ha 'buhyø ja'i hingyø judío.

¹⁷ Dámhá pengä p'uya, ngue dá sø'a Jerusalén. Dá map'u ja ra nija ngue dá mat'Oja. Bi mpähma nthandi p'uya. ¹⁸ Dá nugä ra Jesús ngue engui: “Dami xøni guí pøn'a nts'edi ua Jerusalén, porque hinda t'ørpa masu ra hya guí mma conná guecä”, bi 'yɛngui. ¹⁹ A nugä p'uya, dí embi: “Ague grá Hmu, ya pahyø ja'i ngue nmi pagä p'u ja yø nija, dambi sigä yø ja'i ɛc'ɛi'i ngue di cot'i, 'ne dadi uni. ²⁰ Nu'mø mi tho na ni mɛfi ra Teba bi xihyø ja'i ni hya, dí 'bäcä p'u 'mø, xquet'a dá negä ngue bi du na. Nu'mø mi tho na, dá färpagä yø tuh'u to bi hyo”. ²¹ Pe ra Jesús bi 'yɛngui: “Ga 'yohma. Nugä yap'utho ga pen'na'i, guí mmap'u rá m'muhyø ja'i hingyø judío”, bi 'yɛngui.

Yø soldado bi bentra Pablo.

²² Bi 'yøxhyø ja'i p'u bá fudi ngue bi nya, asta gue'mø mi manna ra hya ngue ena da map'u 'buhyø ja'i hingyø judío. Bi mähra hmafi yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Da tho na ra n'yohu na. Hinni 'yup'u ngue 'buhna —bi 'yena.

²³ Mente mafi, mente cacyø tuhu, en'a häi. 'Ne ens'maya yø fonthäi ngue ra cue. ²⁴ Bi manda na rá hmu yø soldado p'uya ngue bi ma macut'i mbo ra cuarte ra Pablo. 'Ne bi manda ngue bi 'bei, bi njapi da ma hanja ngue suhyø ja'i. ²⁵ Pe nu'mø mi dut'i ngue da mei, nuna ra Pablo bi 'yembra capita 'bäp'u:

—¿Tema nt'edi guí pets'i ngue guí nne gui fehmu n'na ra n'yohu ngue ra romano, 'ne hinga 'bet'o guí haxhu ra güenda hanja ra hya? —bi 'yembi.

²⁶ Nu'mø mi 'yø'a ra hya sihra capita p'uya, bi ma bá xi'a rá hmu nne di mfete, bi 'yembi:

—Dami n'yomfeni te guí nne gui 'yøt'e, porque nuna ra n'yohu guí nne gui fei, ra romano na —bi 'yembi.

²⁷ Nu'a ra hmu p'uya, bi guarbu 'bähra Pablo, bi 'yembi:

—¿Ua majuaní ngue grá romano ague n'yø?

Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yembi:

—Ahá, majuaní.

²⁸ Nu'a ra hmu p'uya, mahombi 'yembi:

—Pe nugä, xangu ra menyu xa cuestagä ngue dá cohi ngue drá romano.

Ra Pablo p'uya, bi 'yena:

—Pe nugä drá romanogä p'u dá micä.

²⁹ Co nuna ra hya na p'uya, bi zop'u ra Pablo'u mi nne xtí mfete. Da guehna ra hmu, xquet'a bi zop'u 'mø mi hyaxa njuani ngue ra romano. Bi nsu p'uya ngue xi dut'i.

Ra Pablo 'bäp'u ha bi 'yøtra junta yø judío.

³⁰ Mi hyaxpuya, nu'a rá hmu yø soldado bi ne xta hyats'i xanho ra güenda teni 'be'a gui yapyø judío na ra Pablo. Bi xojpa yø cadena ma nthat'i p'uya, bi manda ngue bi ma mapeti yø hmu yø mmäcja. Bi nja ra dajunta. Bá njucra Pablo p'uya, bi ma ma'bä'mi p'u 'buhyø ja'i.

23 ¹ Nuna ra Pablo bi hyetyø ja'i 'bup'u ja ra junta. Bi 'yembuya: —Ague n'yø'ahu, i nnu Oja ngue yø pa xpí 'yep'u, 'ne asta guehya, co n'na ra hoga mmuitho nnä 'bui.

² Nuna ra hmu mmäcja Ananías, bi 'bep'u 'dap'u 'bähmi ra Pablo ngue da memba rá ne. ³ Bi 'yenna Pablo p'uya:

—Go di ʉn'i Oja ngue hinga njuantho guí øtra ts'ut'abi. ¿Ua hingtoni mip'u ngue gui 'yøtra ts'ut'abi conforme ra ley? ¿Hanja ngue guí nuixra ley ngue gadi manda da 'begbä ma ne? —bi 'yembi.

⁴ Nu'u 'bäp'u p'uya, bi 'yembra Pablo:

—Guí thennbabi rá da mmäcja Oja 'mø —bi 'yembi.

⁵ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yembi:

—Pe hinda pacä n'yø, ngue'mø guehna ra da mmäcja na. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: “'Yo guí nnømman'u'a nnøpa ts'ut'abi yø ja'i”, i enna hya.

⁶ Bi bahra Pablo p'uya, ngue 'bup'u 'da yø judío p'u ja ra junta ngue tenna nt'ec'ei ni hu ngue ra saduceo. Man'na 'bui yø judío p'uya, ni hu yø nt'ec'ei ngue ra fariseo. Ra Pablo p'uya, bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—Ague n'yø'ahu, nugä drä fariseogä, rá ts'unt'ugä n'na ra fariseo. Nu'a nnä ec'eigä ya ngue bá ep'u ra pa di bennate yø ánima, gue'a ga thascä ra güenda'a ya.

⁷ Nu'mø mi manna ra hya na p'uya, nu'u yø fariseo, conyø saduceo, di njun'mahyase p'uya. Ya yo 'bui bi gohyø ja'i. ⁸ Porque yø saduceo mman'u ngue hinda bennate yø ánima, ni xingyø anxø di 'bui, ni xingra ndahi. Pe yø fariseo p'uya, gä ec'ei ya yø hya ya. ⁹ Bi muhra hmafi gätho yø ja'i p'uya. Bi nangui 'da yø xännbate ngue ra ley, yø n'yohu yø fariseo. Bi 'yenn'u p'uya:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, hin tema nts'o dí ø'na. Nu'mø da t'embi ngue n'na ra anxø bi zofo, hinguí ho ga cohi ngue ma nsuihu Oja.

¹⁰ Mathoguitho bi nsuhyø ja'i p'uya. Ya nsu'a rá hmu yø soldado ngue pets'i da xenyø ja'i ra Pablo. Bi 'bepyø soldado p'uya ngue bi zicra Pablo p'u ha 'buhyø ja'i, bi zixpu ja ra cuarte.

¹¹ Rá nyohra xui p'uya, bi nu ra Pablo ra Hmu Jesús, ngue bi 'yembi:

—Dami hya ra ts'edi ague Pablo. Tengutho guá ørbu Jerusalén ngue gä ma hanja ma hyagä, dá ngut'a ra hya gni man'a Roma ya.

I nthoni ha di tho ra Pablo.

¹² Mi hyaxpuya, bi nhēcāhya 'da yø judío ngue da hyo ra Pablo. Bi 'yena:

—A nuyá, ni xingra hme, ni xingra dehe ga sihu ya, asta gue'mø dá nuhe bi du ra Pablo. Da zucju Oja 'mø hinda nja'a te dí mmamhmu —di n'yembi.

¹³ Pongui yote nja'i ya 'da'igu bi ma ngue da hyo ra Pablo. ¹⁴ Bi map'u 'buhyø hmu yø mmäcja p'uya, 'nep'u 'buhyø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. Bi 'yembuya:

—Nuna ra hya xtä mangähe, hinga nsihmehe asta gue'mø dá nuhe bi du ra Pablo. Dí engähe ngue da zucje Oja 'mø hinda nja'a te dí mmamhme. ¹⁵ A nu'ahu ya, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o ngue ra junta, dami xihmu rá hmu yø soldado ngue da si nixudi ra Pablo ua guí 'buhmu. Gui

'yẽmp'u ngue ja ts'edi man'na ra hya da t'änni. Nügähe p'uya, ya xca nsähe ngue ga hohe hante da zøcua.

¹⁶ Pe nu'a n'na rá 'bẽ'ue ra Pablo p'uya, bi 'yøde tema hya nts'änni. Bi map'u ja ra cuarte ngue bá xihra Pablo'a ra hya xi 'yøde. ¹⁷ Nu'mø mi xihra Pablo'a te fennbi, bi zonhna n'na ra capita p'uya, bi 'yẽmbi:

—Nuna ra ts'unt'u 'bucua, dami sixpæ 'bühni hmu. Porque jap'u n'na ra hya da xifi.

¹⁸ Nu'a ra capita p'uya, bi zixra ts'unt'u p'u 'bührá hmu yø soldado. Bi 'yẽmbi:

—Nuna ra Pablo ofädi, bi zonngagui ngue da sin'na'i ua na ra ts'unt'u 'bucua. Ja te nne da xi'a'i 'na —bi 'yẽmbrá hmu.

¹⁹ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi bennba rá 'ye ra ts'unt'u, bi zica n'nanni, bi 'yẽmbi:

—¿Te guí nne gui xiqui n'yø?

²⁰ Nuna ra ts'unt'u p'uya bi 'yẽmbi:

—A nuyá, nu yø judío, ya xa nhēcāhya ya, ngue nu'mø da xudi, da 'yā'i ngue gui sixpæ ja ra dajunta ra Pablo. Gui 'yẽnui ngue ja ts'edi man'na ra hya da t'änni 'na. ²¹ Pe nu'i 'yo guí ẽc'ei, porque pongui yote nja'i yø judío xa nzänni ngue da gorpa ra 'yu ra Pablo, da hyo. 'Nẽ i mma ngue ni xingra hmẽ, ni xingra dehe da zi, asta gue'mø da nu ngue da du ra Pablo. Ẽna ngue da zu Oja 'mø hindi nja'a te xa nzänni 'na. A nuyá, ya xa nsāya, ngue tømtho tema hya guí mmanya.

²² Nu'a rá hmu yø soldado bi xihra ts'unt'u ngue hinjonda xifi ngue bi man'a te ra hya xi 'yøde.

Bi 'bennbabi ra Pablo na ra gobierno Félix.

²³ Nuna rá hmu yø soldado p'uya, bi zonhni yoho yø capita. Bi 'bepi ngue di nsä yo ciento yø soldado ngue yø 'yogua, 'nẽ hyate ma'det'a yø tøgue, 'nẽ yo ciento nja'i yø nhya lansa ngue da zixra Pablo 'mø bi zu'i guto nxui, da menhni di ma Cesarea. ²⁴ 'Nẽ bi manda ngue da thøspabi ra nthuts'i ra fani da hyuxra Pablo. Bi manda ngue hinte di njapra Pablo, sinoque di ndäpra gobierno Félix. ²⁵ Bi 'yøt'a n'na ra súcua ra hmu p'uya, ngue bi gaxyø soldado, bi däpra Félix. I ẽna súcua:

²⁶ “Nügä drá Claudio Lisias, dadi zengua'i grá hoga gobierno Félix. ²⁷ Di pen'na'i p'u na ra n'yohu 'bucua, bi gotyø judío, ya ja ngue xtā hyo. Pe nu'mø ma pacā p'uya ngue ra romano, dá pennbabi yø soldado ngue bá yani. ²⁸ Dá ne ngue xca padí te gui yapí. Dá sixä p'u bi 'yøtyø junta yø judío p'uya. ²⁹ Pe nuna ra hya bi nẽqui, guehna ja ua naya. Gui yapí ngue'a ra ley ga 'yo judío. Pe himbi nẽqui ra hya ngue te xtí hyo, ni xinga gue'a di sä ngue da jot'i. ³⁰ Pe dá mmeyagä p'uya, ngue nu'u yø judío, ya xi nhēcāhya ngue xtā hyo. Janangue nuya dí pen'na'i p'u na ra n'yohu na. 'Nẽ xquet'a dí xicä'u di yapí ngue da map'u guí 'bui ngue da xi'i te gá nzui. Hønt'a ra hya'a ya”.

³¹ Nu'u yø soldado p'uya, bi 'yøt'e te bi m'mēpi. Bi zixra Pablo 'mø mi nxui, bi ma p'uya, i nthop'u ja ra hnini Antípatris. ³² Mi zä mi nēcahäi p'uya, bá penc'u yø soldado ngue yø 'yogua, bi zøp'u ja ra cuarte. Go bi mähä ra Pablo'u yø tōgue. ³³ Mi zømpu ja ra hnini Cesarea p'uya, bi ndäpra sucua ra gobierno, 'nē xquet'a bi ndäpra Pablo. ³⁴ Nu'mø mi juadi bi nu ra sucua ra gobierno p'uya, bi 'yänni hapu ra mmengu na ra Pablo. 'Bexpi batho ngue ra mmengu p'u ja ra häi Cilicia. ³⁵ Bi 'yembuya:

—Ga øcä'a ra hya guí mmam'mø bi zøcua'u di yap'a'i —bi 'yembü.

Nup'u ja rá ngu na ra dast'abi Herodes, bi manda ngue ja da mäh'u yø soldado na ra Pablo.

Ra Pablo bi manna hya p'u ha 'buhra Félix.

24 ¹ Ya rá cut'a ma pa xi zønna ra Pablo p'u Cesarea 'mø ja mi zøn'a ra hmu mmäcja Ananías, ni n'youi 'da yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. 'Nē ni n'youi n'na ra pøngahya p'u ja ra ts'ut'abi ni hu ngue ra Tértulo. Bi zømp'u 'buhra gobierno ngue di yapra Pablo.

² Mambá ts'i ra Pablo p'uya, nuna ra Tértulo bi mudi di yapra Pablo, bi 'yembra Félix:

—Ague grá gobierno, dadi ja mammadi'ahe ngue hin tema hya, dí 'bu manhogähe. Connä guehni mfadi Gä 'bammaho yø ja'i. ³ Gätho'a te guí øt'e, dí 'bammahogähe ndap'u bi zä. Gä guehna nnä ja mammadi'ahe naya, grá ts'ut'abi Félix. ⁴ Pe hndí nne ga 'bet'ahe xangu ni tiempo. Dí äcähe ra mate n'na ts'uquits'u, ngue gui 'yøde te ga xi'ahe. ⁵ Dí tینگähe n'na ra hya, ngue nuna ra n'yohu 'bucua, i 'yo ndap'u bi zä Gä rá nguni nximhäi ngue di ts'onyø ja'i tengutho n'na ra n'u. Guehna ra 'yøt'i sui p'u ha 'buhyø judío na, porque 'bet'o na ngue'u to ec'ei na ra mmengu Nazaret. ⁶ Nugähe dá benthe, dá uphe ngue bi ne xtí ts'onna nija. Dí nne xca haspahe ra güenda connä ley ngue ma nt'ec'eihe p'uya. ⁷ Pe nuna ra Lisias rá hmu yø soldado p'uya, rá ts'editho bi 'yøt'e ngue bi yurbu di yahe ngue bi zinngahe na ra Pablo. ⁸ Bi xicje p'uya ngue nu'mø to nne di yapí, da ecua guí 'bui. Pe nuyá, da zä ngue gui 'yänse ya. Gui pase p'uya ngue majuaní'a te Gä nnä yapähe.

⁹ A nuyá, gätho'u yø judío n'yohu ya, 'da'igu mma ngue embi majuaní'a te xifi. ¹⁰ Ra gobierno p'uya, bi 'yørpa ra senya ra Pablo ngue di nya. Ra Pablo p'uya bi 'yēna:

—Co n'na ra pähätho ga nyangä ua guí 'bui grá ts'ut'abi. Porque dí pacä ngue ya xa mma yø jeya guí nts'ut'abi ua ja ra häi dí 'buhmu.

¹¹ Nu'i da zä gui hyaxa njuani hanja ra hya. Tobe hingui tho'a n'nē'ma yomma pa xtá magä Jerusalén ngue dí thanne Oja. ¹² Pe himbi thingui ngue to gadi njun'mahya'be. Ni xinga guep'u ja ra danija xta thingui ngue to gdi orpabi, ni xinga guep'u mi'da yø nija, xta thingui ngue to gdi ya'be. Ni xinga guep'u ja ra hnini p'uya. ¹³ Nuya yø n'yohu 'bucua,

nu'a ra hya gui yajpagui, hinda zä ha di japi ngue di ja majuanì'a te mma. ¹⁴ Ma ga xi'i hanja ra hya ya. Dadi njuani, hin dadi ncøni ngue dí ec'eigä Oja nuna mi ec'ei ma mboxitahe. Da gue'a ra 'da'yo hya embyø ja'i 'bucua ngue ra 'dan'yo nt'ec'ei, gue'a ra hya dí tennä'a ya. Pe gä dí ec'eigä'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra libro ngue rá ley Oja, da gue'u mi'da yø hya bi 'yotyø pøngahya Oja. ¹⁵ Tengutho yø nt'ec'ei yø judío, di njadä p'uya. Dí ec'eigä ngue da 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima, gue'u yø hoja'i, gue'u yø ts'oc'ei, gä di bennate. ¹⁶ Janangue dadi ja ndummui ngue ga n'yo xanho, n'namhma ngue hin tema hya da dinngagui Oja, ni xinga guehyø ja'i da zä da 'yengui ngue hinga gue'a nnä 'yo.

¹⁷ Mi ma njammi jeya ngue n'nanni ra nación dambi 'yo, mahøndä pengui asta Jerusalén ngue dá dä ma limosna, 'ne dá ørpabi ra 'bøt'e Oja. ¹⁸ Pe nu'a ra ora'a p'uya, nu'u 'da yø judío ngue yø mmengu Asia, bi dingui ngue dí 'bup'u ja ra nija ngue nmaði nhoqui conforme ra costumbre ja ngue da 'yøt'a n'na. Pe hinguì ngup'u dí 'yohe. 'Ne himbi thingui ngue gadi yahnihe. ¹⁹ Nuya yø n'yohu dí mmangä ya, guehya ja ngue da thocua di yajpagui, ngue'mø ja te ga nzøqui. ²⁰ A nu'mø ngue hin'na, nuya yø n'yohu 'bucua, go da manya ngue'mø ja tema ts'oqui bi thinngagui 'mø ma thocä p'u bi 'yøtra dajunta yø judío. ²¹ Hønda n'na zine nts'edi dá mangä p'u ja ra junta mi 'bøhyu, ngue dá ena: "Nu'a nnä ec'eigä ya, ngue bá ep'u ra pa di bennate yø ánima, gue'a ga thascä ra güenda'a ya", dá ena.

²² Nu'a ra Félix, mi zä mi 'yøhna ra hya bi manna Pablo, mambi njarbutho ra hya. Porque ra Félix ya padi xanho hanja'a ra nt'ec'ei i ja ngue ra Cristo. Bi hyuspa ra pa yø ja'i p'uya, bi 'yembì:

—Nu'mø bá øhra Lisias rá hmu yø soldado ya, ja ga pacä xanho hanja na ra hya guí mmamhmu p'uya.

²³ Nuna ra Félix, bi 'bepa n'na ra capita ngue di sigue da ma m'mädi ra Pablo. Pe bi xihra capita ngue ya hinda ma nthut'i, 'ne bi xifi ngue nu'mø bi zøhyø amigo di zengua, di njapi ngue di nyaui'u nne da mäts'i te honi.

²⁴ Mi ma njammi pa p'uya, mahømbi zønna Félix, ni n'youi na ra Drusila rá xisu, ra judío na ra xisu. Bi manda bá ts'i ra Pablo p'uya. Bi japi da ma hanja rá nt'ec'ei i ja ngue ra Jesucristo. ²⁵ Nuna ra Pablo, bi ma hanja'a ra nho ja ngue da n'yo ra ja'i, 'ne bi ma ngue jatho da zamrá mmui n'na. Bi ma hanja na ra castigo di nja m'mefa. Nuna ra hya bi 'yøhra Félix, bi zu. Bi 'yembra Pablo p'uya:

—'Be ni mahma. Nu'mø bi bongagä, mahønga nzon'na'i ga nyaui —bi 'yembì.

²⁶ Nuna ra Félix i tømì ngue xta ngutra menyu ra Pablo ngue xti thøgue. Janangue xangu yø nnidi bi zonhni ngue bi nyaui. ²⁷ Mi gua'a nyo jeya p'uya, bi dá rá cargo mi pehna ra Félix ngue ra gobierno. Bi ponnabì n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Porcio Festo. Nuna ra Félix bi ne

ngue da nū manho yø judío, janangue bi sigue bi ma m'mäditho ra Pablo.

Ra Pablo bi nyaui ra Festo.

25 ¹ Nuna ra Festo p'uya, bi ma di bentrá cargo ngue di ngobierno. Ja rá hyu patho xi bentrá cargo p'u Cesarea p'uya, ja bá nexpu ngue i ma Jerusalén. ² Mi zomp'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja, 'nɛ'u yø judío tate ngue t'ɛc'ɛi, bi map'u 'buhra Festo ngue di yapra Pablo. ³ Bi 'yäpra mate ngue da pennbabí ra Pablo di 'yɛ'a Jerusalén. Nu'u yø judío di yapate p'uya, ya xi nhɛcahya ngue da hyo ra Pablo p'u ja ra 'yu. ⁴ Mi dahra Festo p'uya, bi 'yɛmbi:

—Ya m'mädi p'u Cesarea na ra Pablo. Pe ya himma ya'atho ga pengä p'u Cesarea. ⁵ Nu'u yø n'yohu exa ha ra ts'edi ngue di yapra Pablo, guí xihmu ngue ga mmäcähe Cesarea ngue'mø ja rá ts'oqui ra Pablo, da zä gui yaphu.

⁶ Pe nuna ra Festo, comma manhyato ma pa, oque n'net'a ma pa, bá m'mu'a Jerusalén. Bá pengui, bí 'yɛ'a Cesarea p'uya. Mi hyaxpuya, bi mip'u ja rá nthuts'i hu'mø øtra ts'ut'abi. Bi manda bá ts'i ra Pablo p'uya. ⁷ Nu'mø mi yut'ambo ra Pablo, bi mäs'yø judío xpí 'yɛ'a Jerusalén ngue di yapí. Xangu yø hya ja man'u gue gui yapí, pe yø judío hingui sä di ja majuaní'a te mma. ⁸ Mi dahra Pablo p'uya ngue di nyani, bi 'yɛna:

—Nugä hin tema ts'oqui dí øt'e. Ni xinga guehra ley da t'engui hindí nnu manho, ni xinga guehra daníja, ni xinga guehra dast'abi Roma ngue di tingga ma ts'oqui.

⁹ Pe nuna ra Festo, bi ne ngue da nū manho yø judío. Janangue bi 'yɛmbra Pablo:

—¿Ua guí nne gdi ma Jerusalén, ja gani hocä p'u ni asunto?

¹⁰ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yɛmbi:

—Nuua 'buhra ts'ut'abi bi 'yɛxra dast'abi Roma. Ja i ja ngue da thascagui ua ra güenda. Nu'i guí padí xanho ngue hin tema nts'o dí ørpä yø judío. ¹¹ Nu'mø ngue di ja ma ts'oquigä, oque xtí nequi n'na ra hya ngue ni 'yup'u ga tu, hindí su ga tugä. Pe nu'mø ngue hin tema hya di nequi'a te gui yajpä ya 'bucua, hínjonda zä di dāgui ngue ga sogä yø 'yeyu. Man'na xanho ngue ga thocä p'u 'buhra dast'abi Roma 'mø.

¹² Nuna ra Festo, nuya yø n'yohu di nfäxui p'u ja ra ts'ut'abi, bi nhɛcahya ngue bi zänni te da 'yøt'e. Bi 'yɛmbra Pablo p'uya:

—Guí ädi guí thop'u 'buhra dast'abi Roma. Pe ja gdi ma p'uya.

Ra Pablo i 'bäp'u 'buhra ts'ut'abi Agripa.

¹³ Mi ma njammi pa p'uya, bi map'u Cesarea na ra ts'ut'abi Agripa, ni n'youi rá nju Berenice, ngue bí zengua ra Festo. ¹⁴ Pe bá m'mup'u njammi pa p'uya, nuna ra Festo bi xihra ts'ut'abi'a rá asunto ra Pablo. Bi 'yɛmbi:

—Gosque 'bucua n'na ra n'yohu ngue m'mäditho, bi zocua 'mø mi nts'ut'abi ra Félix. ¹⁵ Nu'mø dambá 'yogä p'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja co 'nē'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bi map'u dí 'bui. I ädi ngue da ma ma sentencia na ra n'yohu na. ¹⁶ Pe nugä p'uya dí embi: “Nu ra dast'abi Roma hñdi costumbra ngue to sä di sentencia'a ngue da tho, mente tobe hñdi n'yunnba hmiui rá nsuiui'a ma yapi, para ngue da fadi ndana gue'a di dunna hya”. ¹⁷ Janangue nu'mø mi zocua'u ya, hñdá 'betä ra tiempo. 'Bexque'a 'mø mi hyats'i, dá magä p'u ja ra ts'ut'abi. Dá mandagä bá ts'i'a ra n'yohu p'uya. ¹⁸ Dí engä ngue mi ja rá ts'oqui, pe nu'mø mi zø'u yø yapate p'uya, hñ tema ts'oqui bi nequi ngue'u yø hya gui yapi. ¹⁹ Nu'a ra hya gui nyapi, gue'u yø nt'ec'ei yø judío'a, 'nē'a n'na ra n'yohu bi du ni hu ngue ra Jesús, i mmanna Pablo ngue 'bui. Gue'a ga nzu'a ya. ²⁰ Nugä p'uya, hñdí padí ha gda japi ga øt'ä ra ts'ut'abi tengu na ra hya na. Janangue dá ännä ra Pablo p'uya, ngue'mø da ne xtí ma Jerusalén, ja xtabá njap'u ra ts'ut'abi na ra hya na. ²¹ Pe ra Pablo p'uya, bi 'yädi ngue da thop'u 'buhra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. Dá manda p'uya ngue bi sigue bi 'bädi, 'be da bonngagui ja ga penhni, di map'u 'buhra dast'abi Roma.

²² Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Festo:

—Xquet'a dí nne ga øcä te da manna ra n'yohu na.

Ra Festo bi 'yembi:

—'Bex hnixudi gui 'yøde te da manya 'mø.

²³ Mi hyaxpuya, nuna ra Agripa 'nēhra Berenice bi yurba ja ra cuarto bi nja ra hya. Xandøngu p'u ni 'yo, tengutho 'mø di sännigo. Ni n'yohu yø hmu yø soldado, 'nē'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra hnini. Bi manda ra Festo p'uya ngue bá ts'i ra Pablo. ²⁴ Bi 'yenna Festo p'uya:

—Ague grä dast'abi Agripa, gätho ya yø n'yohu 'daua xtá mpetihu ya. Xangu yø judío bi xiqui ngue hingui nnu manho na ra n'yohu 'bucua, ngup'u Jerusalén, nguua Cesarea. Hingui säya yø ja'i xiqui ngue jatho da tho na ra n'yohu na. ²⁵ Pe nugä p'uya, dí tingä ngue hñ tema ts'oqui di øt'e ngue sä da tho. Nuna ra Pablo ädi ngue da thop'u 'buhra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. A nuyá, dí sänni ngue ga pennbabi ya. ²⁶ Pe nja ngue nuna ra n'yohu dí nne ga pennbabi na ma hmu ra dast'abi, madits'u tema hya dí tinnbi ngue di ja ts'edi ga pennbi. A nuyá, dá sigä ua ha guí 'buhmu ya. Ma datho go nná sin'na'i ya grä ts'ut'abi Agripa, ngue guí juannbabi xanho ha exa hanja rá asunto. Nu'a ra hya da bønna ne p'uya, gue'a da cuatro súcua ga pennba ra dast'abi'a. ²⁷ Porque nup'u nná bengä, ena gue hingui pønna güenda ngue ga penhna n'na ra ofädi, 'nē hñda mep'u ja ra súcua'a ra hya gui nyapi.

Bi manna hya ra Pablo p'u 'buhra ts'ut'abi Agripa.

26

¹ Nuna ra Agripa bi 'yembra Pablo:

—Da zä guí mma te guí nne gui mmanya n'yø.

Bi mudi bi nya ra Pablo p'uya, i anyo 'ye ha ga ya. Bi 'yena:

² —I jaga mpähä ngue da zä ga nyagä ua ha guí 'bui, grá ts'ut'abi Agripa. Dí nne ga nyangä ngue'a te gäma hya guí yajpä yø judío. ³ Dadi johyagä ngue guí padí gätho yø costumbre øtyø judío, 'ne guí padí te guí njunt'i. 'Yorca ra mate gui 'yøde xanho na ra hya ga mmangä ya.

Bi manna Pablo te maní n'yo 'mø him maní 'yec'ei ra Cristo.

⁴ Nu'u ma mmijudiohe ga padí te xtá m'mucä p'u Jerusalén. I fadi te xtá m'mucä p'u ja ra hnini Tarso mente mará ngüegui. ⁵ Nuyü p'uya, i padí xanho hapu dá ngüe asta yø pa xpí 'yep'u. Nu'mø nne da ma, da ma ha bá njap'u dá ngüegä ngue drá fariseo. 'Ne da gue'e guí padí ngue nu'a rá nt'ec'ei yø fariseo, gue'a hats'i xandønho'a te nt'ot'i p'u ja ra ley ga 'yo ma nt'ec'eihe'a. ⁶ A nuyá, guehna nná n'yost'abigä naya, ngue dí tømä da 'yøt'Oja'a te bi yarpabi ma mboxitahe ngue di bennate yø ánima. ⁷ Gätho'u 'de'ma yo'bui yø judío di mmeni ya, i tømí ngue da nu di nja'a te xá mma ma yat'i. Janangue njap'u thanne Oja ra pa ra xui. Pe nuna ra hya dí xi'i ngue nthø'mí ya grá ts'ut'abi Agripa, guehna gui yajpä yø judío naya. ⁸ ¿Hanja ngue hinguí ec'eihe ngue da 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima?

Mam'met'o mayø nsuiui ra Pablo'u mi ec'ei ra Cristo.

⁹ Nugä 'mø mam'met'o, dí ena ngue xanho te nmi øt'e, ngue nmi súcä yø ja'i mi ec'ei ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret. ¹⁰ Nguna ra hya xtá øt'ä p'u Jerusalén. Pe gue yø hmu yø mmäcja'u madi 'dacrä nt'edi ngue dí cot'ä fadi yø 'yec'ei. Nu'mø bi hyo p'uya, 'nequi dí nnu manho te øt'e. ¹¹ Xangu yø nnidi dá ungä yø ja'i ngue dí nnepe da hyep'u yø nt'ec'ei. Da guep'u n'nanni yø nija, ngu'a dambi øt'e. Janjuani gue jo ma xiyu ngue ra cue, ngue di súcä yø ja'i ec'ei ra Jesucristo, asta xtá magä n'nanni yø hnini ngue dí honi hapu ga tini.

Mahombi manna Pablo te bi nup'u ja ra 'yu.

¹² Conque gue'a nná 'yogä 'mø ma magä Damasco'a. Gue'u yø hmu yø mmäcja bi hacra ts'edi ngue da magä p'u. ¹³ Pe ague grá ts'ut'abi, nup'u ja ra 'yu, comma huxyadi dá nugä ngue bí 'ye mahets'i n'na ra nyot'i bi gogbagui co 'ne'u yø n'yohu nmi n'yo'be. Pe man'na xanzaqui ra nyot'i bi gogbagui ngue'a gui yotra hyadi. ¹⁴ Gä dá täcähe häi p'uya. Dä øde ngue nzoqui comma hya ngue ra ebreo nna ya, bi 'yengui: “Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue guí sūqui? Gadi n'unse tengutho n'na ra ndani 'mø embra hnet'i ra za ma suni”, bi 'yengui. ¹⁵ Nugä p'uya, dí embi: “¿Te'o'i p'uya grá Hmu?” Nu'a ra Hmu p'uya bi 'yengui: “Go guecä drá Jesús ngue emmei guí sūqui”. ¹⁶ Mahon'a bi 'yengui: “Damí nanguí, gá 'bäi. Porque guehna dá nthēui na ngue gui 'yøtra 'befi ga xi'i. Conná guecä gui ja hmajuani yø ja'i'a te gä nu ya, da gue'a te gui nnu

m'mefa. ¹⁷ Pe ga nyan'a'i 'mø bi z'u'i yø judío. 'Nε ga pen'na'i p'u 'buhyø ja'i hīngyø judío. Nu'mø bi z'u'i, ga nyan'i. ¹⁸ Dí pen'na'i p'u rá m'mu'ya, ngue gui xojpa yø n'yomfēni yø ja'i. Ya hīnni mantho di n'yo mants'o, sinoque di n'yo manho, n'namhma ngue hīnni mantho da 'yo rá 'yε rá zithu. Sinoque Oja da zo rá 'yε. Nu'mø bi 'yεc'εigä yø ja'i, di mpunnba yø ts'oqui, 'nε di tocabi tengutho di tocabi yø ja'i ya o rá 'yε Oja”.

Bi 'yεc'εi rá Pablo'a rá hya bi sip'u ha bi nu rá nyot'i.

¹⁹ Nuna rá hya bí 'yε mahets'i, grá ts'ut'abi Agripa, hīndá festhogä na. ²⁰ Sinoque rá mudi dá xicä rá hya yø mmengu Damasco. M'mefa p'uya, dá magä p'u Jerusalén, 'nε dá n'yogä gätho yø häi Judea ngue dá manna hya. 'Nε'u hīngyø judío dá xicä rá hya. Dá xihyø ja'i ngue da hyep'u rá nts'o ga 'yo, di 'bätyø mmui da 'yεc'εi Oja. Da 'yøtra nho para ngue di nεqui ngue ya bi 'bätyø mmui. ²¹ Conná nguehna rá hya naya, bi bēnnga yø judío p'u ja rá danija ngue nne xta hyogui. ²² Pe fāxcatho Oja, hīndi hēcä rá hya asta guehya. Dí xicä rá hya gätho yø ja'i, di ngüe, di nnoho. Hīnte man'na mā hya dí xifi, hīnda hōnt'u yø hya bi manna Moisés, gätho mi'da yø pōngahya Oja, gä bi mā te ja ngue di nja m'mefa. ²³ Bi mā ngue rá Cristo i ja ngue da zä rá n'u, 'nε da du. M'mefa p'uya, gue'a rá mudi di bēnnate p'u da nt'ägui'a. Janangue nu'u yø judío 'nε'u hīngyø judío da badī ngue majuanī di bēnnate yø ánima.

Nuna rá Pablo, nnepe ngue da 'yεc'εi rá Cristo na rá Agripa.

²⁴ Nguna rá hya i nyanna Pablo p'u bi nya. Rá Festo p'uya, nts'edi bi 'yēmbi:

—Hantho guí loco ya Pablo. Hantho ngue hīnguī säya gadi xädi asta guí cohi gui loco ya —bi 'yēmbi.

²⁵ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yēmbi:

—Hīndí locogä grá ts'ut'abi Festo. Hante gue nuna rá hya dí xi'i, guehna rá hya majuanī na. ²⁶ 'Bucua rá ts'ut'abi Agripa ya. Nuna i padī xanho ya yø hya dí mmangä na. Janangue di hā rá ts'edi dí mmangä rá hya ua hapu 'bui. Porque dadi seguragä ngue 'nēhna padī xanho ya yø hya dí mmangä na. Nuna rá hya dí mmangä ya, hīnga nt'aguitho bi nja na. ²⁷ Ague grá ts'ut'abi Agripa, ¿uangui guí εc'εi'u yø hya bi manyø pōngahya Oja? Nugä dí padī ngue guí εc'εi.

²⁸ Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yēmbra Pablo:

—Hantho guí ɛna zits'utho dí honi ngue ga εc'εigä rá Jesús guí mmanya.

²⁹ Rá Pablo p'uya bi 'yēmbi:

—Gue'mø gue ts'utho guí honi, gue'mø gue hīn'na, pe da ne Oja ngue hīnga hōn'atho'i gui 'yεc'εi, sinoque dí nne ngue 'nēhya 'bucua øde te dí mma, gä da 'yεc'εi rá hya tengutho nnä εc'εigä. Pe hīndí nne ngue

nu'mø bi 'yɛc'ɛi yø ja'i rā Jesús, dā ma nthut'i conyø cadena tengutho di thocä —bi 'yɛnnā Pablo.

³⁰ Mi manna Pablo na rā hya na p'uya, bi nangra Agripa 'nɛhra Festo conna Berenice. Gätho mi'da yø ja'i mi hup'u bi nangui. ³¹ Bi ma n'nanni p'uya, di n'yänni ha di nja na rā hya mmanna Pablo. Di n'yembuya:

—Nuna rā n'yohu na, hin tema ts'oqui xa 'yøt'e ngue dā t'ɛmbi dā tho, ni xinga gue'a ngue di sä di n'ofädi.

³² Mi dahra Agripa p'uya, bi 'yembra Festo:

—I sä dā ma mathøgue na rā n'yohu na, ngue'mø hindi ädi dā thop'u 'buhra dast'abi Roma.

Bi 'benhna Pablo, i ma Roma ja rā häi Italia.

27 ¹ Mi zä bi ts'änni ngue dā 'benngähe p'uya, gdä mähme p'u ja rā häi Italia. Nuna rā Pablo, dā guehmi'da yø ofädi, bi ndäpa n'na rā capita ni hu ngue rā Julio ngue dā zits'i. Nuna rā Julio, yø n'yohu'u yø federal ni hu ngue rā Augusto. ² Dä ohe rā barco bi nɛxpü ja rā hnini Adramitio, i mpa p'u ja rā nnenga jathe ngue rā häi Asia. 'Da dä mächähe rā Aristarco nuna rā mmengu Tesalónica ja rā häi Macedonia. ³ Mi hyaxpuya, dä sòngähe p'u ja rā hnini Sidón. Nuna rā Julio, emmei di n'yörpau masu rā Pablo na. Janangue bi unna nt'edi bi ma bá nū yø amigo p'u ja rā hnini bi zoni. Nu'u yø amigo rā Pablo bi 'yörpabi masu, bi mäts'i. ⁴ Ma pøngähe p'u ja rā hnini Sidón, dani nthocähe p'u ja rā häi Chipre nuna ja mbo rā jathe. Pe ngaha i go 'mø mā thocähe p'u ha ja na. ⁵ Dä 'dangähe rā jathe, dani mpäcähe p'u ja rā nnenga jathe ngue rā häi Cilicia 'nɛhra häi Panfilia. Dä sòngähe p'u ja rā hnini Mira, gue'a n'na rā danihni jap'u ja rā häi Licia'a.

⁶ Nuna rā capita p'uya, ja bi dimp'u n'na rā barco bí nɛxpü ja rā hnini Alejandría, manī map'u ja rā häi Italia. Ja dä ogähe p'u rā barco p'uya ngue dä thohme p'u nnä mähme. ⁷ Bi ma njammi pa ngue njanate ga 'yo rā barco. Xandøn hennitho ha dä thocähe p'u ja rā jathe handra hnini Gnido. Pe comma tobe di coscahe rā ndahi p'uya, dani nthocähe p'u handra häi Salmón. Dä nthets'ähe rā häi ja made rā jathe ni hu ngue rā Creta p'uya. ⁸ Xandøn hennitho ha dä thogähe p'u ja rā nnengui'a rā häi'a. Sär'mø mā sòngähe p'u ja n'na rā xequi säya yø barco ni hu ngue rā Buenos Puertos. Ya xma nguerputho ja rā hnini Lasea.

⁹ Pe ya xangu yø pa xi m'mɛ p'uya. Ya nts'utho ngue to di n'yop'u ja rā jathe, porque ya tihī bá cuatyø pa ngue rā sɛ'ye. Rā Pablo p'uya, tobe ximhma'u to di 'yonna barco, ¹⁰ bi 'yɛmbi:

—Ague n'yø'ahu, ɛnā gue nts'utho ga thohmu ya. Porque di m'mehra barco 'nɛ di m'mehyø 'beni, asta 'nɛcju ga tuhū —bi 'yɛmbi.

¹¹ Pe himbi 'yörpatho masu rā capita'a te mmanna Pablo, sinoque go bi 'yɛc'ɛitho te mman'a to di 'yonna barco, 'nɛ'a rā mmädi ngue rā barco.

¹² Di n'yɛmbi ngue nu'a rá ts'äya rā barco jap'u bi uits'i, hingui ho ngue

ja da thop'u ra se'ye. 'Da'igu bi mamp'uya ngue bi thogui. Di n'yembi ngue xamhmatho da za da zomp'u ja ra hnini Fenice ngue ja xta thop'u ra se'ye. Gue'a n'na ra ts'aya yø barco jap'u ja ra hai Creta'a. I et'inde ra dehe ra hai, ni nja ra hai norte 'ne ni nja ra hai sur.

Bi nangra ndate ndahi p'u ja ra jathe.

¹³ Bi mudi bi n'yo ra huinna ndahi ni 'ye'a sur. Bi 'yemp'uya ngue da za da thogui. Da thocähe p'uya, da tēhne ra nnenga jathe ngue ra hai Creta. ¹⁴ Himma ya'atho p'uya, bi nthēui n'na ra ndonthi ra barco. Gui hutyo ja'i na ra ndahi ngue ra Noreste. ¹⁵ Bi gutra barco ra ndahi p'uya, ya hingu hāt'i da hyegui. Da thōjpahe ra 'yu ngue bi nōnnbuya. ¹⁶ Dani nthogähe p'u ja ra xutha n'na ra zit'u hai ja made ra jathe, ni hu ngue ra Clauda. Ya hints'e hmisu 'yo ra ndahi'a ra xequi'a. Da ne da cut'ähe mbo ra dabarco n'na ra t'ubarco mambá gut'i, pe xanhennitho i yut'ambo. ¹⁷ Nu'mø ma cut'ähe mbo'a p'uya, bi 'bānnbabi yø nthahi ra dabarco p'uya ngue ts'upi di nxuhyø xithe. I su ngue xtani mpa p'u ja yø 'bomudehe ni hu ngue ra Sirte. Janangue bi gajpabi ra ulu nu'a enna ndahi p'uya. Bi japi ngue bi nōnhna ndahi ra barco. ¹⁸ Mi hyaxpuya, tobe nts'edi 'yodra ndahi. Bi thōrbu ja ra jathe yø 'beni ra barco p'uya. ¹⁹ Ra hyu pa p'uya, da hōt'ähe p'u ja ra jathe yø cosa mi ja mbo ra barco. ²⁰ Bi ma njammī pa ngue hindá nuhe ra hyadi, ni xingyø sø xcá nuhe ngue ra xui. Hōndra ndate ndahi fexcahe. Ya dí ena ngue hinxca ponje.

²¹ Bi ma njammī pa ngue hindá nsihmehe. Bi m'mä inde ra Pablo p'uya, bi 'yembyø ja'i:

—Ague n'yø'ahu, nu'mø xqui 'yōrpahu masu'a ra hya da mangä ngue hin xcabá pōmhmū p'u Creta, hinxti nts'onna barco ja ua 'mø, 'ne hinxti m'mehyø 'beni 'mø. ²² Pe nuyá, 'yo tu ni mmuihu ya. Hinjonda du, hinda hōndra barco di m'medi. ²³ Porque dí ogä rá 'ye Oja, 'ne dí ørpa rá 'befi. Xtá nugä n'na ra anxē 'mø manxui ngue rá m'menhni Oja. ²⁴ Xa 'yengä ra anxē: “Yo guí su ague Pablo. Jatho gui sōmp'u 'buhra dast'abi Roma. Conná ngue'e da yan'Oja ya yø ja'i guí n'youi ua ja ra barco ngue hinda du”, xa 'yengui. ²⁵ Janangue nuya n'yø'ahu, 'yo di tu ni mmuihu ya, porque nugä dadi seguragä ngue nu'a ra hya xa xicä rá anxē Oja, di nja'a. ²⁶ Pe nuyá, jatho ngue ga thehu n'na ra hai ja made ra jathe ya.

²⁷ Mi dāhra nde'a rá 'de'ma goho ma pa p'uya, da thocähe p'u ja ra jathe ni hu ngue ra Adria. Ni 'yenje ua, ni 'yenje nu ra ndahi. Nu'mø mi zo made ra xui p'uya, nu'u di 'yonna barco bi mmeya ngue ya ni ma di nthēui ra hai. ²⁸ Bi 'yeni hangū ganhe ra dehe p'uya, 'däte ma'de'ma 'dato metro bi zudi. Da n'yogähe mits'u p'uya, mahombi 'yeni hangū ganhe ra dehe. Ya mami 'däte mayoto metrotho bi zudi. ²⁹ Dí suhe p'uya, ngue di nthēui ra barco yø do ja mbo ra jathe. Bi 'yemmi goho yø xone t'egui p'u ja ra xutha ra barco p'uya ngue bi zammī. Dí xōnhne

ngue da hyats'i. ³⁰ Nu'u madi 'yonna barco p'uya, bi zänni ngue xtá 'dagui. Bi ca'mra t'ubarco p'u ja rá ya ra dabarco. I hätyø ja'i, embi ngue da 'yemmi mi'da yø xone t'egui p'u ja rá ya ra barco ngue da zammi xanho. ³¹ Pe ra Pablo bi 'yembra capita co 'ne'u yø soldado:

—Nu'mø ngue hīndi m'mucua ja ra barco yu yø n'yohu di 'yonna barco, hīngui ponju 'mø —bi 'yembi.

³² Nu'u yø soldado p'uya, bi hyejpa yø nthahi mani nzuhra t'ubarco, bi hyørbu ja ra jathe. ³³ Mi necahāi p'uya, bi xihyø ja'i ra Pablo ngue gā di nsihme. Bi 'yembi:

—Ya rá 'de'ma goho ma pa ya ngue hīnjongui sihme, 'ne hīnjongui aha. ³⁴ Dí äcā ra mate ya ngue gui nsihmehu, n'namhma guí hyahu ra ts'edi. Ya hīnjonda du ya, ni xinga n'na ni xtahu di m'medi.

³⁵ Mi manna Pablo na ra hya na p'uya, bi macrá 'ye ngue bi hyacra hme. Yø hmi yø dā yø ja'i p'u bi ja mammadi Oja. Bi xejpuya ngue bi madi bi nsihme. ³⁶ M'mefa p'uya, gā bi hyu yø mmui yø ja'i. Janangue bi nsihme. ³⁷ Nu'a gangu'u mi op'u ja ra barco p'uya, mi juadi comma yo ciento 'ne hyate ma'de'ma 'dato ma'yohu. ³⁸ Mi juate ra ts'ihme yø ja'i p'uya, bi hyøtra trigo p'u ja ra jathe, i nnepe ngue hīndi hyu ra barco.

Ya bi thunt'a mbonthe ra barco.

³⁹ Nu'mø mi hyats'i xanho p'uya, nu'u madi 'yonna barco hīngui padi tema häi handi. Mi hyanda n'na ra 'yethe ngue gā ra 'bomudehe p'uya. Bi zänni ngue ja xtí curpu ra barco. ⁴⁰ Bi hyejpabi yø nthahi mambi the yø xone t'egui p'uya, bi zop'u ja ra jathe'u. Bi 'yannba ra palanca gā 'yo ra barco p'uya. Bi gaspabi ra ulu p'u ja ra za 'bäp'u ja rá ya ra barco, i nnepe ngue da nōnhna ndahi. Ra barco p'uya, bi guarbu ja ra nenthe.

⁴¹ I mpa p'u di nthē yø ts'edi yø dehe p'uya. Bi ndup'u ja yø 'bomudehe ra barco, ya hīngui sä di 'yāni. Bi 'uahra xutha ra barco p'uya ngue emmei tōnhyø funthe. ⁴² Yø soldado p'uya bi ne xtā hyo yø ofādi, porque supi xtí nxaha ngue da 'dagui. ⁴³ Pe nuna ra capita bi nepe ngue da bongra Pablo, hīmbi japyø soldado xtā hyo yø ofādi. Sinoque bi 'bepyø ja'i ngue nu'u pahra nxaha, di nhyørbu ja ra dehe, da zōn'a nenthe.

⁴⁴ Nu'u hīngui pahra nxaha p'uya, da guxyø xeca xithe jap'u ja ra barco ngue di 'yoxma xøts'e ra dehe, oque te man'na macosa jap'u ja ra barco, da hyats'i ngue di nxaha, da zōn'a nenthe. Gue'a bi nja'a p'uya, ya hīnjombi du.

Ra Pablo ya 'bup'u ja ra t'uhāi ja mbo ra jathe ni hu ngue ra Malta.

28 ¹ Nu'mø gā ma sōngāhe nenthe p'uya, dā mmēyahe ngue nu'a ra häi dā nthēhe ni hu ngue ra Malta. ² Mi se'u yø pa'u, ngue marā 'ye. Pe nu'u yø mmengu p'u ja ra häi dā sōmhme bi 'yōrcahe masu, bi 'yu'a n'na ra sibi ngue di nhatyø ja'i. Bi xicje p'uya ngue ga cuat'i ga nhathe. ³ Bi ma ra Pablo ngue bí honna 'yonza. Mi 'yuts'a sibi

ra za mambá gu p'uya. Bá hsä'a n'na ra c'eya ngue su ra pa. Bi zaprá 'ye.
⁴ Nu'mø mi nu yø mmengu p'u ngue di nts'unna c'eya p'u ja rá 'ye ra Pablo, di n'yembi n'na ngu n'na:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, rá nzegui ra hyote na. Ya xpá mbongbu ja ra jathe ya, pe di castiga Oja ngue nnepe da du.

⁵ Bi huacra c'eya p'u ja ra sibi na ra Pablo p'uya. Pe hinte bi ja rá 'ye.

⁶ Gätho yø ja'i p'uya, tømí ngue xtá nnenna 'ye ra Pablo, oque n'na ts'uquits'utho xtá ndägui ngue da du. Tømí, tømýø ja'i ngue te da ja ra Pablo. Pe bi nu p'uya ngue hinte di jatho. Bi 'bätyø n'yomfēni yø ja'i p'uya, bi 'yembi ngue n'na ra dahmu na ra Pablo.

⁷ Nup'u dá n'uspigähe p'uya, ja orbutho yø häi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Publio. Gue'a di manda p'u ja ra t'uhäi dá sōngähe'a. Nhyu pa bi ja mmansuje, bi 'dacje ra ts'äya. ⁸ Nu'a rá papá ra Publio p'uya, mi oxpu ja rá t'ots'i ngue madi hyenni. Mi hembra pa, 'ne ra 'bicji. Bi ma ra Pablo ngue bá nu p'uya. Bi marpabi Oja, bi japyø 'ye p'u ja rá do'yo ra dārquēhi. Bi zä p'uya. ⁹ Mi 'yøhyø ja'i'a te bi nja p'uya, nu'u yø dārquēhi ngue yø mmengu p'u, bá ēhe ngue bi hmarpabi Oja, 'ne bi zä ha hēmbi.

¹⁰ Nuya yø ja'i ya, bi nu manhoje. M'mefa p'uya, nu'mø mā ohe ra barco ngue dá mähme, bi 'dacje te ga homhme p'u ja ra 'yu.

Bi zōn'a Roma ra Pablo.

¹¹ Mi gua'a nhyushna dá m'muhme p'u ja ra t'uhäi ja mbo ra jathe, mi jap'u n'na ra barco mi tømí ngue da thohra se'ye, gue'a dá ohe'a p'uya. Bi nexpu ja ra hnini Alejandría na ra barco. Nu'a nnōpa senya ra barco p'uya, gue'a n'na ra cuate dahmu ni hu ngue ra Cástor, man'na p'uya ni hu ngue ra Pólux. ¹² Dá sōngähe p'u ja ra hnini Siracusa p'uya. Ja dá m'muhme p'u nhyu pa. ¹³ Mā mähme p'uya, dá tenthohe ra nnenga jathe, dá sōmhme p'u ja ra hini Regio. Mi hyaxpuya, bi n'yo ra ndahi ni 'yē'a sur. Rá yo pa p'uya, dá sōngähe p'u ja ra hnini Puteoli. ¹⁴ Ja dá tinnähe p'u yø 'yēc'ēi p'uya. Bi xicje ngue dá m'muhme p'u nyoto mā pa. M'mefa p'uya, dá mähme Roma. ¹⁵ Nu'u yø 'yēc'ēi bí 'bup'u Roma, mi zä mi 'yøde ngue dará mpäcähe p'u, bá ē'u p'uya ngue da c'athe p'u ja ra hnini Tres Tabernas. Mi'da p'uya bi thogui ngue bá thacje p'u ja ra hnini Foro de Apio. Nu'mø mā nthegähe'u bá thacje p'uya, bi ja mammadi Oja ra Pablo, 'ne bi hya ra ts'edi ngue bi nu yø mmi'yēc'ēiui. ¹⁶ Nu'mø mā sōngähe Roma p'uya, nuna ra capita nmi n'yogähe, bi dāpyø ofädi na rá mmimhmui. Pe ra Pablo bi njapi ngue bi m'mu'a n'nanni, hōnda n'na ra soldado bi madi.

Ra Pablo bi mambrá hya Oja p'u Roma.

¹⁷ Rá hyu patho xtá sōngähe Roma p'uya, bi zonhna Pablo ya yø n'yohu di manda p'u ja yø nija di mpeti yø judío, ngue bi nyauui. Bi 'yembi:

—Ague n'yø'ahũ, hĩn tema nts'o dá øt'ä ngue'a te ga nzucä yø judío. Nĩ xĩnga gue'u yø costumbre ma mboxitahu di thĩnngagui n'na ra hya ngue gdi nnømman'u. Pe madague'a, bi jocä p'u Jerusalén, bi ma ma dägä p'u 'bũhyø mmengu Roma. ¹⁸ Pe comma ngue hĩn tema hya bi dĩnngagui ya bi 'yørcä ra nt'änni, janangue bi ne xti thøgagui. Porque hĩn tema hya bi nequi ngue da t'embĩ nĩ 'yup'u ga tu. ¹⁹ Pe hĩmbi ne yø judío ngue xti thøgagui. Da guecä p'uya, dá ädi ngue da thocä ua Roma 'bũhra dast'abi, ngue da 'yørcagui ra ts'ut'abi, madague'a hĩngui ja te rángue'a gui yajpä yø judío. ²⁰ Janangue guehna ra hya dá zon'nahũ naya, ngue ga nyahu. Porque jatho ngue ga mmangä hanja na ra hya tøm'yø judío ngue di nja. Nuna ra hya naya, guehna ga nthut'igä conyø cadena naya.

²¹ Mĩ dahyø judío p'uya, bi 'yembĩ:

—Hĩn tema súcua di sēcua ngue di 'yē'a Judea ngue nmayapi'i. Nĩ xĩnga gue'u ma mmijudío hu di sēcua dadi yap'a'i, oque di nnømman'u'i. ²² Nu'a ra hya guĩ mbenĩ guĩ mmanya, dí nne ga øcähe hague rá nja'a. Porque dí pacähe ngue ndap'u bi zä hnømman'u na ra 'da'yo nt'ēc'ei na —bi 'yembĩ.

²³ Janangue bi hyuspabi tema pa di mpeti p'uya. Pe xandøngu yø ja'i bi mpeti p'u säya ra Pablo 'mø mĩ zønna pa. Bi dũ'mra hya ra Pablo 'mø mixudi, asta gue'mø mĩ dähra nde. I xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yē Oja. I nnepyø judío ngue nu'mø bi dinyø mmui'a te mmanña ley bi 'yotra Moisés, 'nē'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, ya da 'yēc'ei ra Jesús. ²⁴ Bi nu manho 'da yø judío te bi manña Pablo. Mĩ'da p'uya, hĩngui ec'ei te xifi. ²⁵ Pe comma ngue hĩnga 'da'igu mmamp'uya, bi mudi bi bønyø ja'i ngue bi ma. Ra Pablo p'uya bi 'yembĩ:

—Majuani na ra hya bi manña Espíritu Santo 'mø mĩ bennba ra hya bi manña pøngahya Isaías, ngue bi xihma mboxitahu, bi 'yembĩ: ²⁶ “Nĩ ma ya, bá xihyø judío na ra hya jaua, gui 'yembĩ: Da 'yøhyø ja'i hanja ra hya ja ua, pe hĩnda dinyø mmui hanja ra hya da 'yøde. Nu te da nu yø ja'i, hĩnda dinyø mmui yø ja'i hanja'a te da nu. ²⁷ Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfēni. Ēntho xä ngotyø gu ngue hĩngui nne da 'yøhra hya. Ēntho xä ts'antyø dā ngue hĩngui nne da hyēt'a te ja ngue da hyēti. Porque hĩngui nne da dinyø mmui hanja ra hya, 'nē hĩngui nne di 'bätyø mmui ngue da 'yēc'eigui, n'namhma ngue ga punnbabi yø ts'oqui”, ěn'Oja. ²⁸ A nuyá, dami pahmu ya ngue nuna ra hya bá pen'Oja ngue di mpøhyø ja'i, di 'bennba rá m'muhyø ja'i hĩngyø judío naya. Nu'u p'uya da 'yø'mø bi sifi.

²⁹ Mĩ manña Pablo na p'uya, bi ma yø judío, pe di nju'mahyase p'u nĩ ma. ³⁰ Nuna ra Pablo, nyo jeya bi m'mup'u ja ra ngu bi hmihi. Pe gä di unna ts'äya'u yø ja'i bádi zengua p'u 'bui. ³¹ Bi hya ra ts'edi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yē Oja. Bi xännba yø ja'i ha exa nja na ra hya ngue ra Hmu Jesucristo. Pe hĩnjondi hejpi.